

กำลังใจ ๓๓

โดย พระจุลนายก (สุชาติ อภิชาโต)

วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร

ในพระบรมราชูปถัมภ์

อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน

www.kammatthana.com

ท่านที่มีความประสงค์จะพิมพ์หนังสือเล่มนี้แจกเป็นธรรมทาน
ท่านสามารถพิมพ์ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตแต่อย่างใด
โดยให้ถือตามหลักธรรมที่แสดงไว้ว่า การให้ธรรมะ ชนะการให้ทั้งปวง

สารบัญ

กัณฑ์ที่	หน้า
๓๑๑ พระกัปमार	3
๓๑๒ สมบัติที่แท้จริง	10
๓๑๓ สมบัติของใจ	17
๓๑๔ เสริมสิริมงคล	23
๓๑๕ วันสงกรานต์	29
๓๑๖ เรื่องที่ควรรู้	34
๓๑๗ ของใครของมัน	40
๓๑๘ ของคู่กัน	46
๓๑๙ มองตามความจริง	52
๓๒๐ ที่เต็มบุญเต็มบาป	59
๓๒๑ ทำสมาธิก่อน	65
๓๒๒ ทางที่ถูก	71

กัณฑ์ที่ ๓๑๑

พระกัมมาร

๑ เมษายน ๒๕๕๐

ความสุขใจที่เกิดจากการทำบุญ มีอยู่หลายระดับด้วยกัน เกิดจากความสงบของใจในระดับต่างๆ การทำบุญจึงเป็นการทำจิตใจให้สงบด้วยวิธีต่างๆ อยู่ที่ความสามารถ ความเข้าอกเข้าใจของแต่ละท่านจะนำเอามาปฏิบัติ ถ้ามีความสามารถมาก มีความเข้าอกเข้าใจมาก ก็จะได้มาก ทำได้หลายระดับด้วยกัน ถ้ามีความสามารถน้อย มีความเข้าใจน้อย ก็จะได้ได้น้อย พวกที่ทำได้น้อยก็คือพวกที่ทำแต่ทานอย่างเดียว คือบริจาคให้สิ่งของต่างๆ แก่ผู้อื่น เป็นบุญอย่างหนึ่ง ถ้ามีความสามารถมากกว่านี้ มีความเข้าใจบุญมากกว่านี้ ก็จะรักษาศีล เป็นการทำจิตใจให้สงบมากขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง ถ้ามีความสามารถมากกว่านั้นอีกก็จะภาวนา ทำจิตใจให้สงบขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง เป็นความสุขที่ละเอียดลึกซึ้งและหนักแน่นมากยิ่งขึ้น ความสุขสงบใจที่หนักแน่นและมั่นคง จะเป็นเกราะคุ้มกันความทุกข์ต่างๆ ไม่ให้เข้ามาเหยียบย่ำทำลายจิตใจ มาสร้างความสุขความรื่นเริงใจ เราจึงควรให้ความสำคัญต่อการทำบุญอย่างสม่ำเสมอ อย่างต่อเนื่อง อย่าทำแต่เฉพาะวันสำคัญๆ เท่านั้น เพราะเป็นเหมือนกับการรับประทานอาหาร ถ้ารับประทานอาหารเฉพาะวันสำคัญๆ เช่น วันเกิดของเรา วันคล้ายวันตายของคนที่เรารัก วันขึ้นปีใหม่ วันเทศกาลต่างๆ ก็จะไม่พอเพียงต่อการดูแลรักษาร่างกาย ใจก็เป็นเหมือนร่างกายที่ต้องได้รับการดูแลรักษาด้วยบุญ ทำบุญได้มากเท่าไร ใจก็จะมี ความสงบ มีความอิม มีความสุขมากขึ้นไปเท่านั้น การทำบุญจึงเป็นสิ่งที่เราควรทำกัน ทำได้ทุกสถานที่และเวลา ไม่ต้องมาทำที่วัดเพียงแห่งเดียว เราทำทานได้เสมอไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน เวลาเห็นใครเดือดร้อนเราก็ช่วยเขาไป ไม่มีอาหารรับประทาน ก็หาอาหารมาให้เขารับประทาน อย่างนี้ก็เป็นบุญเหมือนกัน ไม่ว่าจะทำกับใคร ได้ผลบุญคือความสุขสงบใจเหมือนกัน ทำกับพระก็เป็นบุญ ทำกับฆราวาสญาติโยมก็เป็นบุญ ทำกับสุนัขทำกับแมวทำกับนกก็เป็นบุญเหมือนกัน เพราะทำแล้วมีความสุขใจ

ความสุขใจนี้แลคือบุญ อย่าไปเข้าใจว่าเวลาทำกับศฤงคารจะไม่ได้บุญ แต่จะได้ทาน ทานกับบุญเป็นคำใกล้เคียงกัน ทานเป็นเหตุ ทำแล้วก็จะทำให้เกิดผลคือบุญขึ้นมา ทานแปลว่าการให้ ให้ใครก็ได้ ให้พระก็ได้ ให้คนธรรมดาก็ได้ ให้สัตว์เดรัจฉานก็ได้ เป็นทานเหมือนกัน เมื่อให้แล้วก็จะเกิดผลคือบุญความสุขใจ จะมากจะน้อยก็ขึ้นอยู่กับความบริสุทธิ์ใจของผู้กระทำ ถ้าทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่ต้องการผลตอบแทนจากผู้รับ ไม่ต้องการให้ขอบอกขอบใจ สำนึกในบุญในคุณ ไม่ต้องการให้ทำอะไรให้กับเราทั้งสิ้น ก็จะได้บุญมาก มีความสุขใจมาก ถ้าทำเพราะต้องการสิ่งตอบแทน ให้ขอบอกขอบใจ ให้เคารพเชื่อฟัง ถ้าเกิดไม่ทำตามที่ต้องการ ก็จะเสียใจ ผิดหวัง โกรธขึ้นมาได้ ก็จะกลายเป็นอกุศลไป ทำให้ทุกข์ใจ ถ้าอยากจะได้บุญมากๆ ก็ต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ เช่น ปิดทองหลังพระ เป็นการทำที่บริสุทธิ์ใจ ไม่ต้องการให้ใครรู้ว่าได้ทำความดี ไม่ต้องการเขียนชื่อติดไว้ตามสถานที่ต่างๆ ว่าได้มาสร้างแท่งน้ำ สร้างกุฏิ สร้างอะไรต่างๆ ซึ่งก็ได้บุญเหมือนกัน แต่ได้ไม่มากเท่ากับการไม่เขียนป้ายติดเอาไว้ การทำบุญทำทานอยู่ที่ใจเป็นหลัก ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจก็จะได้ผลมาก สิ่งที่ทำให้ก็มีหลายอย่างด้วยกัน ไม่เฉพาะข้าวของเงินทองต่างๆเท่านั้น อย่างที่ญาติโยมนำเอามาถวายพระ เอาเงินทองมาถวายวัด อย่างนี้เป็นการให้วัตถุ เป็นวัตถุทาน นอกจากวัตถุแล้วยังมีสิ่งอื่นที่ให้แก่กันได้ เช่น **วิทยาทาน** ให้วิชาความรู้ มีความรู้ความสามารถในวิชาอะไร เรานำเอามาสั่งสอนผู้อื่นโดยไม่เรียกค่าตอบแทน ถ้ารู้วิชาภาษาอังกฤษ ก็สอนภาษาอังกฤษโดยไม่เรียกค่าตอบแทน อย่างนี้ก็เป็นการทำบุญเหมือนกัน เป็นการให้วิชาความรู้ เป็นวิทยาทาน

แล้วก็ยังมี**อภัยทาน** การให้อภัย ไม่โกรธแค้นโกรธเคืองผู้ที่สร้างความเจ็บช้ำน้ำใจ ความเดือดร้อนให้กับเรา แทนที่จะโกรธ อาฆาตพยาบาทจองเวรจองกรรม ก็ถือโอกาสทำบุญไปเลย ไม่ต้องไปวัดให้เสียเวลา ทำได้ในขณะที่กำลังโกรธแค้นโกรธเคือง ถ้าให้อภัยได้ใจก็จะกลายเป็น**พระเป็นเทพ**ไป ถ้าให้อภัยไม่ได้ใจก็จะกลายเป็น**ยักษ์เป็นมาร**ไปเพราะการจะเป็นเทพก็ดี เป็นพระก็ดี เป็นยักษ์เป็นมารก็ดี เป็นกันที่ใจนี้เอง ถ้าใจสงบเย็นมีความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสงสาร ให้อภัย ใจก็เป็นพระเป็นเทพขึ้นมา ถ้าใจมีความโกรธแค้นอาฆาตพยาบาทคิดปองร้ายผู้อื่น ก็จะกลายเป็นยักษ์เป็นมารไป นี่คือการให้ชนิดที่ ๓ ที่เรียกว่าอภัยทาน การให้ชนิดที่ ๔ ก็คือ**ธรรมทาน** ให้ธรรมะ ช่วยกันเผย

แต่พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าด้วยตัวเราเองก็ดี ด้วยการพิมพ์หนังสือธรรมะดีๆ แจกให้ฟรี ให้ผู้อื่นได้มีโอกาสได้รู้ได้เข้าใจถึงสิ่งที่ดี ที่พระพุทธเจ้านำมาสั่งสอนให้กับพวกเรา เพราะคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นสิ่งเดียวในโลก ที่จะช่วยให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายได้ หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ พ้นจากความทุกข์ที่เกิดจากความแก่ ความเจ็บไข้ได้ป่วย ความตาย การพลัดพรากจากกัน ไม่มีอะไรในโลกนี้จะทำให้เราอยู่เหนือความทุกข์เหล่านี้ได้ นอกจากพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น สิ่งอื่นๆ ต่อให้มีมากมายเพียงไรก็ตาม มีสมบัติข้าวของเงินทอง มีตำแหน่งยศถาบรรดาศักดิ์ที่สูงขนาดไหนก็ตาม ก็จะไม่สามารถดับความทุกข์ใจ ที่เกิดจากความแก่ ความเจ็บ ความตาย การพลัดพรากจากกันได้ มีพระธรรมคำสอนเท่านั้นที่จะช่วยเราได้ ทำให้ไม่รุ่มรวย ไม่ทุกข์กับความแก่ความเจ็บความตาย การพลัดพรากจากกัน ถ้านำเอาสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนมาปฏิบัติกัน

ท่านสอนให้เราทำบุญให้ท่านเราก็ต้องทำบุญให้ท่านกัน ให้ในสิ่งที่เรามีอยู่ ไม่ต้องไปหาสิ่งที่เราไม่มี เพื่อเอามาให้ผู้อื่น อย่างนี้ไม่ใช่เป็นการทำบุญให้ท่าน เพราะเป็นความโลภ โลภอยากจะทำบุญก็ไม่ได้ เพราะไม่ได้ทำให้มีความสุขใจ ควรให้ในสิ่งที่เรามี ที่เหลือใช้ ที่เกินความจำเป็น มีข้าวของเงินทองต่างๆพอที่จะให้ผู้อื่นได้ ก็ให้ไป เมื่อให้ไปแล้วเราจะมีความสุขใจ เพราะได้ชำระความหวงความห่วง ความตระหนี่ ความกังวล กับข้าวของเงินทอง เมื่อให้ไปแล้วความหวง ความห่วง ความกังวล ความตระหนี่ ความยึดติดก็จะหายไป เพราะไม่มีอะไรต้องห่วง ต้องหวง ต้องตระหนี่ ใจก็โล่งสบาย มีความสุข เป็นบุญที่เกิดจากการให้ในสิ่งที่เรามี ถ้าไม่มีทรัพย์สินข้าวของเงินทอง แต่มีความรู้ความสามารถในเรื่องหนึ่งเรื่องใด พอที่จะเอาไปสั่งสอนให้กับผู้อื่นได้ก็ทำไป จะได้วิทยาทาน ได้บุญเหมือนกัน เพราะเมื่อเราเห็นผู้อื่นได้รับประโยชน์จากสิ่งที่เราสั่งสอน เช่นสอนให้พูดภาษาอังกฤษได้ เขาก็อาจจะไปทำงานเป็นมัคคุเทศก์ พาชาวต่างประเทศไปเที่ยวที่นั่นที่นี้ ทำให้มีรายได้ ช่วยตัวเองได้ เราก็จะมีความสุข ที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น เช่นเดียวกับการให้อภัย เมื่อให้อภัยแล้ว เราก็จะไม่ไปทุกข์ ไม่ไปดำ ไม่ไปว่า ไปสร้างความเดือดร้อนให้กับเขา เราก็จะมีความสุข จากการได้ทำความดี ทำให้เขาสบายใจ ทั้งๆ ที่เขามาส่งสร้างความเดือดร้อนให้กับเรา แต่เรากลับไม่ถือโทษโกรธเคือง กลับให้อภัยเขา

เราก็จะมีความสุขเขาก็มีความสุข ถ้าให้ธรรมะแล้วเขานำเอาไปปฏิบัติได้ ปฏิบัติอย่างที่ได้ยินได้ฟังในวันนี้ ทำบุญทำทาน ไม่ว่าจะป็นวัตถุทานก็ดี วิทยาทานก็ดี อภัยทานก็ดี หรือธรรมทานก็ดี ก็จะทำให้เขามีความสุข ทำให้ผู้อื่นที่ได้รับการช่วยเหลือมีความสุข ทำให้สังคมอยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุขเพราะธรรมะจะสอนให้เราช่วยเหลือกัน ไม่ให้เห็นแก่ตัว

ทุกวันนี้โลกเรามีความวุ่นวาย ก็เพราะใจของคนเราขาดธรรมะ ขาดคำสอนของพระพุทธเจ้า จึงถูกความหลง คือความเห็นแก่ตัวเข้ามาครอบงำ ทุกคนต้องการสิ่งนั้นสิ่งนี้ พยายามหาสิ่งนั้นสิ่งนี้กัน แล้วก็เกิดการแก่งแย่งชิงดีทำร้ายกัน เพราะเมื่อแข่งขันกันแล้วก็ต้องเอาชนะให้ได้ ด้วยวิธีถูกต้องก็เอา ด้วยวิชามารก็เอา สังคมจึงมีความเดือดร้อน วุ่นวาย ไม่ได้เป็นเพราะมีทรัพยากรไม่พอเพียง เพราะในโลกนี้มีสิ่งต่างๆ มากมายกำกอบ เกินกว่าที่พวกเราจะมาใช้ได้ แต่สิ่งที่โลกนี้ขาดก็คือธรรมะแสงสว่าง ที่จะสอนให้มนุษย์อยู่ร่วมกัน ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข เราสามารถอยู่กันแบบมีความสุขก็ได้ หรืออยู่ด้วยความเดือดร้อนวุ่นวายก็ได้ ขึ้นอยู่กับเราจะอยู่แบบไหนกัน ถ้าอยู่แบบเห็นแก่ตัว เห็นแก่ความอยากความต้องการ ไม่คิดถึงผู้อื่น โลกก็จะมีแต่ความเดือดร้อนวุ่นวาย แต่ถ้าอยู่ด้วยการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนของเราก็หามาโดยไม่ไปสร้างความเดือดร้อนเบียดเบียนผู้อื่น ถ้ามีมากเกินไปจนจำเป็น มีเหลือกินเหลือใช้ เห็นผู้อื่นที่ไม่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ ก็ช่วยเหลือกันไป ถ้าทำแบบนี้โลกของเราจะอยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข จิตใจของคนเราก็จะเป็นเทพเป็นพระกัน ไม่ได้เป็นยักษ์เป็นมารกัน อยู่ที่ว่าเรารู้จักคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าหรือไม่เท่านั้นเอง ถ้ารู้จักและปฏิบัติตามได้ โลกนี้จะอยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข ทุกคนจะเป็นพระเป็นเทพกัน ไม่ช้าก็เร็วทุกคนก็จะสามารถปฏิบัติให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายได้ หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้อย่างแน่นอน เพราะพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามีอานุภาพอย่างนั้น ทำให้พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดแล้ว หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงแล้ว ถ้าพวกเรานำเอาคำสอนของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติเราก็จะได้ผลเช่นเดียวกันอย่างแน่นอน ไม่ช้าก็เร็ว

เราจึงควรทำบุญกันอยู่เรื่อยๆ ทำในสิ่งที่เราสามารถทำได้ เมื่อทำบุญให้ทานได้แล้ว ก็ ขยับบุญที่สูงขึ้นอีกระดับหนึ่ง คือการรักษาศีล พยายามละเว้นจากการเบียดเบียนผู้อื่น ด้วยการไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พุดปดมตเท็จ เสพสุรายาเมา ถ้าสามารถรักษาศีลได้ใจก็จะสงบมากขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง ความสุขก็จะมีมากขึ้นไปอีก ระดับหนึ่ง เมื่อมีความสุขความสงบมากขึ้นแล้ว ก็เห็นคุณค่าของความสุขความสงบ ก็อยากจะทำให้มีมากยิ่งขึ้นไป ก็ต้องขยับขึ้นบุญอีกระดับหนึ่ง คือการภาวนา ที่มีอยู่ ๒ ระดับด้วยกัน คือสมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนา สมถภาวนาก็คือการเพ่งจิตให้อยู่กับ อารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง เพื่อไม่ให้จิตไปคิดเรื่องราวต่างๆอย่างต่อเนื่องสักระยะหนึ่ง จิตก็ จะสงบตัวลง รวมเป็นหนึ่ง เป็นเอกัคคตารมณ์ ปล่อยวางอารมณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็น อารมณ์ที่มาทางตาหูจมูกลิ้นกายหรือใจ ในขณะที่นั้นจะไม่สนใจ ถึงแม้จะรู้ว่ามีความเสี่ยง มี กลิ่นหรือมีอะไรก็ตาม แต่ใจจะไม่ไปเกี่ยวข้องด้วย ในขณะที่นั้นจะเหมือนกับคนที่นอน หลับสนิท เวลาเมื่อเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น คนหลับจะไม่รู้อะไรทั้งสิ้น ไม่เหมือนกันตรงที่ จิตมีสติรู้อยู่ตลอดเวลา มีความสุข มีความอิ่ม มีความพอ ถ้าได้สัมผัสกับความสุขแบบ นี้แล้ว ก็อยากจะทำให้มีอยู่เรื่อยๆ แต่เนื่องจากว่าเราไม่สามารถอยู่ในสมาธิได้ตลอดเวลา เพราะต้องออกมาทำภารกิจต่างๆ ต้องไปเรียนหนังสือ ต้องไปทำงาน ถ้าอยากจะรักษา ความสงบของจิต ให้เป็นเหมือนกับในขณะที่นั่งอยู่ในสมาธิ ก็สามารถทำได้ด้วยการ เจริญวิปัสสนา คือการรักษาจิตใจในขณะที่ไปเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ เวลาไปเกี่ยวข้องกับ อะไร ก็ต้องมีวิปัสสนาคอยดึงจิตไม่ให้ไปหลง ไปยึดไปติด เพราะถ้าไปหลงยึดติดแล้ว ก็ จะเกิดความกังวลใจ ความหวง ความห่วงขึ้นมา

เวลาได้อะไรมาที่เราชอบ ที่เรารัก ก็เลยยึดติดทันที อยากจะให้อยู่กับเราไปนานๆ จะห่วง กังวลเวลาที่ไม่เห็นสิ่งที่เรารัก นี่คือปัญหาของพวกเราเวลาไปเห็นอะไร ได้ยินอะไร พบ กับอะไร ก็เลยเกิดความอยากได้หรือเกิดความรังเกียจขึ้นมา แต่เราอยู่ในโลกที่สิ่งต่างๆ ไม่ได้เป็นไปตามความอยาก ความต้องการของเรา เขาเป็นไปตามเรื่องของเขา เราไม่ สามารถบังคับให้เขาเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ได้เสมอไป แต่สิ่งที่เราสามารถบังคับได้ก็คือ ใจของเรา ถ้ามีวิปัสสนาสอนใจไม่ให้ไปยึดไปติดกับสิ่งต่างๆ เพราะสิ่งต่างๆที่เรารักก็ดี หรือที่เราเกลียดก็ดี ไม่ได้อยู่กับเราไปตลอด ถ้ารักแล้วจากเราไปเราก็จะเสียใจ ถ้า

เกลียดแล้วเกิดโผล่มาให้เห็นหน้าก็ทุกข์ใจ ถ้าทำใจให้เฉยๆ ไม่ยินดียินร้ายกับสิ่งต่างๆ กับคนนั้นคนนี้ จะมาก็ได้จะไปก็ได้ ถ้าสอนใจไม่ให้ไปยึดไปติด ให้วางเฉยเป็นอนุเบกขา เหมือนกับในขณะที่นั่งอยู่ในสมาธิ ก็จะทำให้ใจสงบเย็นได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะมึนอะไรมา กระทบทางตาก็ดี ทางหูก็ดี ทางจมูกก็ดี ทางลิ้นก็ดี ทางกายก็ดี เราสามารถรักษาใจให้วางเฉยได้ด้วยวิปัสสนาภาวนา คือพิจารณาว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยง เป็นทุกข์ถ้าไปยึดไปติด ไม่ใช่ของเรา ไม่อยู่ในการควบคุมของเราเสมอไป เราก็ต้องปล่อยวาง เมื่อปล่อยวางแล้วเราจะไม่เดือดร้อน ใครจะทำอะไรจะเป็นอะไร เราจะไม่เดือดร้อน ถ้าหลงไปยึดติด เช่นรักลูกเรามาก อยากจะให้ลูกเราดี แต่เขาไม่ดีเท่ากับความอยากของเรา ทั้งๆที่เขา ก็ดีอยู่แล้ว แต่ใจเราอยากมากไปกว่านั้น ก็จะทำให้เราทุกข์ ถ้ารับความจริงว่าเขาทำได้เท่านี้ ดีได้เท่านี้ เราก็พอใจเท่านี้ เราก็มีความสุข

เราจึงต้องฝึกใจให้ยินดีตามมีตามเกิด อย่าไปอยากมากจนเกินไป เราช่วยเขาได้ สั่งสอนเขาได้ ก็ทำไป ถ้าไม่เป็นไปตามที่เราต้องการก็อย่าไปเสียใจ อย่าไปยึดอย่าไปติด ถือว่า ได้ทำหน้าที่ของเราแล้ว ได้ช่วยเหลือเขาแล้ว เหมือนกับเอาเงินไปให้เขา แต่เขาไม่ยินดีรับ ก็ไม่เห็นจะเสียหายอะไร ถ้าเขาไม่ต้องการเงินเราก็เก็บไว้ใช้อย่างอื่น ไม่ต้องไปเสียใจว่าทำไมจึงไม่รับเงิน รังเกียจเงินของเราหรืออย่างไร อย่าไปคิดให้เสียเวลา นี่คือวิปัสสนาภาวนา สอนใจให้ปล่อยวาง อย่าไปยึดอย่าไปติด ให้เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ถ้าสอนใจอยู่เรื่อยๆ ใจจะมีความสุขมีความสงบตลอดเวลา ไม่ว่าจะนั่งหรือนั่งสมาธิ ไม่ว่าจะอยู่คนเดียวหรือจะอยู่กับหลายคน ใจจะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์ต่างๆ ถ้าไม่มีวิปัสสนา ใจจะยึดจะติดกับสิ่งต่างๆ จะเปลี่ยนไปกับเหตุการณ์ต่างๆ ถ้าเป็นเหตุการณ์ที่ดีก็จะดีอกดีใจ ถ้าไม่ดีก็จะเดือดร้อน วุ่นวายใจ เป็นสิ่งที่เราสามารถป้องกันได้ สามารถรักษาใจให้สงบสุขได้ตลอดเวลา ถ้าน้อมเอาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติ มาทำบุญด้วยวิธีต่างๆ ให้ท่านรักษาศีลภาวนา พังเทศน์ฟังธรรม นี่คือการสร้างความสุข สร้างความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายให้กับใจของเรา ไม่มีอะไรที่จะทำได้นอกจากพระธรรมคำสอนและการปฏิบัติของเราเท่านั้น ขอให้มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน พยายามปฏิบัติให้

มาก เพื่อจะได้พบกับความสุขที่แท้จริงต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติ
ไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๑๒

สมบัติที่แท้จริง

๖ เมษายน ๒๕๕๐

ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่จะมีคุณค่าเท่ากับบุญบารมี เพราะเป็นสมบัติที่แท้จริงของเรา จะอยู่ติดกับเราไปไม่ว่าจะไปที่ไหน ไปเกิดภพไหนชาติไหน ต่างกับทรัพย์สินสมบัติชั่วคราวของเงินทองต่างๆ ไม่ว่าจะป็นวัตถุหรือบุคคล ไม่ได้เป็น**สมบัติที่แท้จริง**ของเรา เพราะเมื่อเราตายไปก็กลายเป็นสมบัติของคนอื่นไป มีรถ มีบ้าน มีสามี มีภรรยา ก็กลายเป็นของคนอื่นไป เพราะไม่สามารถเอาติดตัวไปได้ ถ้าไม่สะสมบุญบารมีแล้วแต่สะสมทรัพย์ทางโลก ตายไปจะไปแบบมือเปล่า ไม่มีอะไรติดเนื้อติดตัวไป จะไม่ได้ไปสู่ที่สุขที่เจริญ ที่บริบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติต่างๆ ต้องไปสร้างใหม่ ไปเกิดเป็นคนจน ตะเกียกตะกายทำมาหากิน เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เก็บเงินเก็บทอง กว่าจะร่ำรวยก็ใกล้ตาย ก็ตายฟรี เพราะไม่มีเวลาทำบุญทำกุศล พอไปเกิดใหม่ก็จะเป็นอย่างนี้อีก ไปเริ่มต้นใหม่ แต่ถ้ามีเวลาสะสมบุญบารมี ทำบุญทำทานอย่างต่อเนื่อง รักษาศีลอย่างสม่ำเสมอ ไหว้พระสวดมนต์ ปฏิบัติธรรม เจริญจิตภาวนา ก็จะมีสมบัติติดตัวไป จะไปเกิดดีกว่าเก่า เป็นลูกเศรษฐี เป็นลูกของกษัตริย์ ไม่ต้องเสียเวลาหาเงินหาทอง สามารถเสริมสร้างบุญบารมีต่อไปได้เลย เพราะมีเวลาไปทำบุญทำทาน ฟังเทศน์ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ก็จะสามารถสะสมบุญบารมีให้มีมากยิ่งขึ้นไปตามลำดับ พัฒนาจิตใจไปสู่ระดับของพระอริยเจ้า ไปสู่ระดับของพระอรหันต์ ไปสู่ระดับของพระพุทธเจ้าได้ในที่สุด เป็นผลที่เกิดจากการบำเพ็ญบุญบารมีอย่างสม่ำเสมอ อย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้าได้ทรงบำเพ็ญมาหลายภพหลายชาติ จนบรรลุเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมา ถ้าไม่ได้ทรงบำเพ็ญเลย ตอนนี้อย่างนี้ก็ยังเวียนว่ายตายเกิดในภพน้อยในภพใหญ่อยู่ ไปตกนรกบ้าง ขึ้นสวรรค์บ้าง เป็นเดรัจฉานบ้าง เป็นเทพเป็นพรหมบ้าง สลับกันไปตามวาระของบุญและกรรมที่ได้ทำไว้

บุญก็เป็นเหมือนเงินฝากในธนาคาร บาปเป็นเหมือนหนี้ที่ต้องใช้ มีเงินในธนาคารก็เบิกมาใช้ได้ จนใดเมื่อทำบุญก็จะได้ส่วยบุญ ได้เกิดในสุคติ เกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยเจ้า ถ้าไปก่อกรรมทำเข็ญก็ต้องไปใช้หนี้ในอบาย ไปตกนรก เป็นเดรัจฉาน เป็นเปรต เป็นผี บุญและบาปเป็นของจริง พระพุทธเจ้าตรัสรู้ก็ตรัสรู้เรื่องบุญและบาปนี้แล ไม่ได้ตรัสรู้เรื่องอะไร ทรงตรัสรู้ว่ามีทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การกระทำเป็นเหตุ ผลคือความสุขความเจริญ ความทุกข์ความเสื่อม ภูษชาติที่ดีหรือภูษชาติที่ไม่ดี ก็เกิดจากการกระทำของเราในแต่ละภพในแต่ละชาติ ในแต่ละวัน ในแต่ละเวลา เช่นวันนี้เรามาทำความดี มาทำบุญ สะสมบารมี ก็เหมือนกับเอาเงินไปฝากไว้ในธนาคารบุญ เมื่อเราเดินทางไปข้างหน้า ก็จะสามารถเบิกเอาบุญที่ได้ฝากไว้ในธนาคารบุญมาใช้ได้ ก็จะไปเกิดดีกว่าเก่าสูงกว่าเก่า เป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยเจ้าที่ดีที่สูงกว่าเก่า เกิดจากการกระทำไม่ได้เกิดจากการปรารถนา ถ้าปรารถนาจะไปนิพพาน แต่ไม่ทำบุญให้ทาน ไม่รักษาศีล ไม่ตัดกิเลส ไม่ปฏิบัติธรรม ต่อให้ปรารถนาไปก็ร้อยภพร้อยชาติ ก็จะเป็นเพียงแต่ความปรารถนาเท่านั้น เป็นเพียงจุดเริ่มต้น เช่นปรารถนาจะมาวัดในวันนี้ก็ต้องคิดก่อนว่าวันนี้อยากจะมาวัด เมื่ออยากแล้วก็ทำในสิ่งที่ทำให้มาวัดได้ เตรียมตัวเตรียมข้าวเตรียมของ เมื่อถึงเวลาก็ออกจากบ้านเดินทางมา ก็จะมาถึงวัดได้ แต่ถ้าอยากจะมาวัดเฉยๆ พอตื่นเช้าขึ้นมาก็ไม่อยากจะทำอะไร อยากจะนอนต่อ ก็เลยไม่ได้มาวัด ถ้านอนต่อปานนี้ก็ยังไม่ตื่น

ความปรารถนาจึงไม่ใช่เหตุที่จะพาให้ไปถึงที่หมายได้ เป็นจุดเริ่มต้นที่ต้องมาก่อน ถ้าวันนี้ไม่คิดจะมาวัด ตื่นขึ้นมาก็ไม่รู้จะไปไหนดี ก็อาจจะไม่ได้ไปไหน ถ้ามีใครมาชวนให้ไปที่นั่นที่นี้ ก็อาจจะไปกับเขา แต่ถ้าได้ตั้งใจไว้แล้วว่าวันนี้จะมาวัด ถึงแม้จะมีใครมาชวนให้ไปที่อื่น ก็จะปฏิเสธ เพราะได้ตั้งใจจะมาวัดแล้วนั่นเอง ตั้งใจแล้วก็ต้องทำ การตั้งใจในภาษาพระเรียกว่า**อธิษฐานบารมี** ให้อธิษฐานในเหตุ อย่าไปอธิษฐานในผล อย่าอธิษฐานให้ได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ เพราะการอธิษฐานขอไม่เป็นเหตุที่จะทำให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ ต้องทำเหตุที่จะทำให้สิ่งนั้นเกิดขึ้นมา อยากจะได้ข้าวของก็ต้องไปที่ร้าน ไปซื้อมา ถ้าอยู่ที่บ้านแล้วอธิษฐานขอให้สิ่งของต่างๆมา มันก็จะไม่มา ต้องไปซื้อที่ร้าน จนใดถ้าอยากจะไปสู่ภพชาติที่ดี ไปสู่สุคติ ไปเกิดเป็นมนุษย์อยู่ทุกภพทุกชาติ เป็นเทพเป็นพรหมเป็น

พระอริยเจ้า ก็ต้องเจริญเหตุที่จะทำให้ได้ผลนั้น คือการสะสมบุญบารมีนี้เอง ไม่ได้อยู่กับอะไร อย่างที่พวกเราได้มาทำกันในวันนี้ เรากำลังสะสมบุญบารมี จะอธิษฐานหรือไม่ก็ตาม ขอบหรือไม่ก็ตาม ถ้าทำบุญอยู่เรื่อยๆแล้ว เมื่อตายไปก็จะไปเกิดที่ดีอย่างแน่นอน จะปรารถนาหรือไม่ก็ตาม เพราะการทำบุญเป็นเหตุให้ไปเกิดในที่ดีนั่นเอง ไม่อยากติดคุกติดตะรางแต่ไปทำผิดกฎหมาย ก็ต้องไปติด เพราะการทำผิดกฎหมายเป็นเหตุ ถ้าไม่อยากจะติดคุกติดตะรางเราก็ต้องไม่ทำผิดกฎหมาย ต้องเคารพกฎหมาย นอกจากการมีความตั้งใจที่ดีแล้ว ก็ต้องทำดีด้วย ไม่ตั้งใจเฉยๆ อยากจะมาวัด พอถึงเวลาที่ไม่มาอยากไปจนวันตายก็ไม่ได้มา

คนบางคนชอบพูดเสมอว่า ไม่ได้มาวัดเลย ไม่มีเวลา จะมาได้ยังไง จะมีเวลาได้อย่างไร ถ้าไม่ตั้งใจจะมา ไม่ให้เวลากับการมาวัด เอาเวลาไปใช้อย่างอื่นหมด เอาเวลาไปนอน ไปเที่ยว ไปทำอย่างอื่น ก็ไม่ได้มาวัด ไม่ได้มาทำบุญ ไม่ได้สะสมบารมี ไม่ได้ในสิ่งที่ยอยากจะได้กัน ได้แต่สิ่งที่ไม่อยากจะได้กัน ถ้าทำบาป ก็ต้องไปตกนรก เป็นเดรัจฉาน เป็นต้น จึงควรดูการกระทำของเราเสมอ ในแต่ละวัน ในแต่ละเวลา ในแต่ละขณะ ว่ากำลังทำอะไรกันอยู่ กำลังทำบุญสะสมบารมี หรือกำลังทำบาปทำกรรม ทำสิ่งที่ไร้สาระ การกระทำของเรามี ๓ ลักษณะด้วยกันคือ ทำดี ทำชั่ว ทำไม่ดีไม่ชั่ว ทำดีก็จะได้ผลดี ทำชั่วก็จะได้ผลชั่ว ทำไม่ดีไม่ชั่ว ก็จะไม่ได้อะไรหรือผลชั่ว คือจะไม่ได้ไปไหน เป็นอย่างไรก็จะเป็นอย่างนั้นต่อไป ถ้าอยากจะทำให้ชีวิตของเราดีขึ้น มีความสุขมากขึ้น มีความเจริญมากขึ้น ก็ต้องทำความดี ถ้าไม่ต้องการให้ชีวิตของเราตกต่ำลงเราก็ต้องไม่ทำความชั่ว เพราะหลักกรรมเป็นหลักตายตัว จะเชื่อหรือไม่ ก็ไม่สามารถลบล้างความจริงของหลักกรรมได้ ถ้าปฏิบัติดีถึงแม้จะไม่เชื่อก็จะได้อะไรดี ถ้าปฏิบัติชั่วถึงแม้จะไม่เชื่อก็จะได้รับผลของความชั่วที่ทำไว้ จึงควรเชื่อพระพุทธเจ้า เชื่อพระอริยสงฆ์ทั้งหลาย เพราะได้สัมผัสได้พิสูจน์มาแล้วว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วจริงๆ ทำดีได้ไปเกิดที่ดี ไปสวรรค์ ไปพระนิพพาน ทำบาปทำกรรมก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดในอบาย ไปตกนรก ไปเป็นเดรัจฉาน สลับกันไปสลับกันมาอยู่เรื่อยๆ เป็นความจริงที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ได้รู้ได้เห็นแล้วนำเอามาสั่งสอนพวกเรา ถ้าเชื่อเราก็จะได้กำไร เพราะเมื่อ

เชื่อแล้วเราก็จะปฏิบัติตาม ถ้าไม่เชื่อเราก็จะขาดทุน จะไม่ได้รับประโยชน์จากพระศาสนา จากการได้มาเกิดเป็นมนุษย์

เพราะพระพุทธศาสนาและการได้เกิดเป็นมนุษย์นี้เท่านั้น ที่จะทำให้เราสามารถสร้าง ความดี สร้างบุญและกุศล สร้างบุญบารมี ให้เราไปสู่จุดสูงสุดของชีวิต คือการสิ้นสุด แห่งการเวียนว่ายตายเกิดได้ ไม่มีอย่างอื่นที่จะทำได้ ต้องมีทั้งศาสนาและการได้เกิดเป็น มนุษย์ เพราะถ้ามีศาสนาแต่ไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ ก็จะไม่ได้รับประโยชน์จากศาสนา เช่น ได้มาเกิดเป็นสุนัข ได้มาอยู่ในวัด แต่จะไม่รู้เรื่องพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า จะ ไม่สามารถปฏิบัติได้ ไม่สามารถสะสมบุญบารมีได้ มีมนุษย์เท่านั้นในบรรดาสัตว์โลก ทั้งหลาย ที่จะสามารถสะสมบุญบารมีได้ เป็นสัตว์เดรัจฉาน ไปตกนรก ก็สะสมบุญ บารมีไม่ได้ ไปเกิดเป็นเทวดาก็ไม่ได้สะสมบุญบารมี เพราะแม้แต่เสวยความสุข เสวย อาหารทิพย์ มีความสุขอยู่กับอาหารทิพย์ต่างๆ ก็เลยไม่สนใจที่จะสะสมบุญบารมี มี มนุษย์นี้เท่านั้นที่จะมีโอกาส มีเวลาและมีสติปัญญา ที่จะรับรู้คำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วนำเอาไปปฏิบัติได้ ภาวชาติของมนุษย์จึงเป็นเหมือนกับบิ๊มน้ำมัน เป็นที่เติมน้ำมัน เป็นที่เติมน้ำมัน จิตใจที่ยังมีความโลภโกรธหลงอยู่ยังต้องเดินทาง ยังต้องเวียนว่ายตาย เกิดอยู่ ถ้าต้องการไปที่ดี ไปด้วยความสุขความอิมหน่าสำราญใจ ก็ต้องแวะเติมน้ำมัน เติมน้ำมัน ถ้าไม่เติมก็เหมือนเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วไม่ทำบุญทำทาน รักษาศีล ภาวนา ปฏิบัติธรรม แม้แต่หาเงินหาทองแล้วก็เอาเงินทองไปกินไปใช้ไปเที่ยวไปดื่มไปหา ความสุขจากกามารมณ์ จากรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะต่างๆ ถึงแม้จะมีความสุขแต่ก็เป็น ความสุขที่ไม่นาน เป็นความสุขในขณะที่เสพ พอไม่ได้เสพก็จะว่าวุ่นขุ่นมัวเบื่อหน่าย เศร้าสร้อยหงอยเหงา ต้องหาสิ่งนั้นสิ่งนี้มาเสพ เป็นเหมือนคนติดยาเสพติด ไม่มี ความสุขถ้าอยู่เฉยๆ ต้องมีสิ่งนั้นสิ่งนี้มาบำรุงบำเรออยู่เรื่อยๆ

แต่ถ้าได้ทำบุญอยู่เรื่อยๆ ได้ทำทาน รักษาศีล ภาวนา ก็จะมีบุญหล่อเลี้ยงจิตใจ ทำให้มี ความอิมหน่าสำราญใจ ไม่ต้องไปหาสิ่งนั้นสิ่งนี้มาให้มีความสุข มาบำรุงบำเรอจิตใจ เพราะ บุญและกุศลเป็นอาหารที่แท้จริงของใจ สิ่งอื่นไม่ใช่อาหาร ต่อให้ได้มามากน้อยเท่าไร ได้ เสพมากน้อยเพียงไร ก็จะไม่อิมหน่าสำราญใจ ได้แต่เพลิดเพลินไปขณะหนึ่งเท่านั้นเอง

แล้วก็เหลือแต่ความอ้างว้างเปล่าเปลี่ยว ต้องเสพอยู่เรื่อยๆ เกิดเป็นมนุษย์จึงควรรีบ
ชวนชายสะสมบุญบารมีให้มากๆ เพราะมีเวลาไม่มาก ไม่รู้ว่าจะอยู่ถึงอายุเท่าไร บางคน
ก็อยู่ไปถึงร้อยกว่า บางคนอายุไม่กี่ปีก็ตายไปแล้ว จะตายเมื่อไรไม่มีใครรู้ เพราะอยู่ใน
โลกของความไม่เที่ยงแท้แน่นอน โลกของ**อนิจจัง** ถ้าร่างกายเกิดพิการไปก็จะไม่สามารถ
ทำบุญสะสมบารมีได้เท่าที่ควร ในขณะที่มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง จึงควรทำบุญให้
มากๆ สะสมบารมีให้มากๆ เพราะไม่มีอะไรเป็นสมบัติที่แท้จริง ที่เราจะพึ่งพาอาศัยได้
ไม่ว่าจะเป็นในภพนี้หรือในภพต่อไป มีบุญบารมีเท่านั้นที่เราจะพึ่งพาอาศัยได้อย่าง
แท้จริง เพราะบุญบารมีจะคุ้มครองปกป้องรักษาใจ ไม่ให้ถูกความทุกข์ต่างๆเหยียบย่ำ
ทำลาย ถ้ามีบุญบารมีสมบูรณ์แล้ว เช่นพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ก็
จะไม่มีความทุกข์มาเหยียบย่ำทำลายจิตใจเลย เพราะมีเกราะคุ้มกัน เหมือนเกราะป้องกัน
กระสุน เวลาถูกปืนยิงก็จะยิงไม่เข้า จิตใจที่ได้สะสมบุญบารมีแล้วก็มีเกราะคุ้มกัน ถ้า
มีบุญบารมีมากก็จะคุ้มกันได้มาก ถ้ามีน้อยก็คุ้มกันได้น้อย เหมือนกับประกันภัย ถ้าซื้อ
ประกันภัยราคาไม่มากก็คุ้มครองไม่ได้มาก ถ้าราคาแพงๆก็จะคุ้มครองได้มาก บุญบารมี
จึงเป็นเหมือนกับประกันภัย ประกันความทุกข์ของจิตใจ จึงไม่ควรนิ่งนอนใจ
ผัดวันประกันพรุ่ง คิดว่าพรุ่งนี้จะเป็นเหมือนวันนี้ เพราะไม่มีใครรู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ดวง
อาทิตย์อาจจะดับไปก็ได้ แผ่นดินอาจจะไหวก็ได้ น้ำอาจจะท่วมก็ได้ มีอะไรต่างๆเกิดขึ้น
ได้มากมาย ไม่เป็นเหมือนวันนี้เสมอไป

วันนี้เรามีโอกาสจึงควรรีบตัดดวงบุญบารมีเสีย ถ้าไม่มีธุระอย่างอื่นที่จำเป็นต้องทำ ก็
อย่าให้หมดเวลาไปกับเรื่องไร้สาระ เช่นไปเที่ยวไปดื่มไปกินไปหาความสุขทางตาหูจมูก
ลิ้นกาย ที่ทางศาสนาเห็นเป็นเรื่องไร้สาระ คนที่จะบวชในพุทธศาสนาต้องละสิ่งเหล่านี้ให้
ได้ เพราะไม่ใช่เหตุที่จะทำให้จิตใจเจริญรุ่งเรือง มีแต่จะหลุดลากเหนี่ยวรั้ง ไม่ให้พบกับ
ความสุขที่แท้จริง คนที่ยังติดอยู่กับเรื่องกินเรื่องนอนเรื่องเที่ยวเรื่องอะไรต่างๆ จะไม่
สามารถมาอยู่วัดถือศีล ๘ หรือมาบวชได้ เพราะจิตใจยังผูกพันอยู่กับกามารมณ์ต่างๆ
ผูกพันกับความสุขที่ไม่ใช่เป็นความสุขที่แท้จริง เป็นความสุขที่มีความทุกข์ซ่อนเร้นอยู่
เป็นเหมือนกับเหยื่อที่ติดอยู่ปลายเบ็ด ถ้าสูบเหยื่อที่ติดอยู่ปลายเบ็ด ก็จะต้องถูกเบ็ด
เกี่ยวคอ ฉันทิใดถ้ายังยินดีกับกามสุข ที่ได้จากการได้ดูได้ฟังได้กินได้ดื่ม ก็จะต้องติดอยู่

กับสิ่งเหล่านี้ไปตลอด จะกลายเป็นทาสของสิ่งเหล่านี้ไป อยู่ไปวันๆหนึ่งก็อยู่เพื่อสิ่งเหล่านี้ แต่จิตใจไม่ได้เจริญก้าวหน้าเลย ไม่ได้บุญบารมีเพิ่มเติมเลย ไม่ได้ศีล ไม่ได้ทาน ไม่ได้ภาวนาเพิ่มเติมเลย ก็จะเสียชาติเกิด ไม่ได้อะไรติดตัวไปเลย เพราะสิ่งต่างๆที่ทำได้ในโลกนี้ เมื่อตายไปแล้วก็ต้องทิ้งไว้ในโลกนี้ เอาติดตัวไปไม่ได้ เอาไปได้แต่ความหิว ความอยาก กับรูปกับเสียงกับกลิ่นกับรสกับโผฏฐัพพะต่างๆ เพราะทำจนติดเป็นนิสัย ถ้ามีความอยากก็จะมีแต่ความหิวความกระหาย ตายไปก็ไปเกิดเป็นเปรตเป็นผี เพราะไม่มีอาหารหล่อเลี้ยงจิตใจ ไม่มีบุญกุศลหล่อเลี้ยงจิตใจ จึงไม่ควรประมาทนอนใจ ควรเห็นคุณค่าของพระพุทธรศาสนา เห็นคุณค่าของการได้มาเกิดเป็นมนุษย์เพราะไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมๆกันเสมอ

การเกิดเป็นมนุษย์ก็ลำบากยากเข็ญอยู่แล้ว ไม่ได้เกิดทุกภพทุกชาติ ตายจากชาตินี้ไป อาจจะไปเกิดเป็นเดรัจฉาน ไปตกนรก ไปเป็นเปรต ไปเป็นเทพ เป็นพรหมก่อน แล้วค่อยกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ศาสนาของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ก็ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย นานๆจะเกิดขึ้นมาสักครั้งหนึ่ง ช่วงว่างระหว่างพระศาสนาของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ก็ห่างกันเป็นกัปเป็นกัลป์ เป็นเวลาที่ยาวนานจนไม่สามารถนับได้ว่า ทรงเปรียบเวลาของกัปหนึ่งว่า เหมือนทุกร้อยปีเอาผ้าไปลูบภูเขาหิมาลัย ๑ ครั้ง ทุกๆ ๑๐๐ ปีก็ไปเอาผ้าไปลูบ ๑ ครั้ง ทำอย่างนี้ไปจนกว่าภูเขาจะสึกหายไปหมด จึงจะได้เวลา ๑ กัป ๑ กัลป์ คิดดูซิว่าจะนานสักแค่ไหน ขณะลูบทุกวันทุกคืนยังไม่สึกหกรเลย แล้วทุก ๑๐๐ ปี ถึงจะมาลูบเพียง ๑ ครั้ง แล้วเมื่อไรจะสึกหายไปหมดได้ จึงเป็นเวลาอันยาวนานมาก คราวหน้าเมื่อได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกก็อาจจะไม่ได้เจอกับพระพุทธรศาสนา เมื่อไม่ได้เจอก็จะไม่รู้เรื่องบุญบารมี เรื่องเวียนว่ายตายเกิด ไม่รู้เรื่องการทำให้การเวียนว่ายตายเกิดหมดสิ้นไป ก็จะต้องเวียนว่ายตายเกิดไปอย่างไม่รู้จักจบจักสิ้น ไปทุกข์ทรมานกับการเกิดแก่เจ็บตาย การพลัดพรากจากกัน ชาตินี้เรามีบุญมีวาสนามาก ที่ได้เกิดเป็นมนุษย์และได้เจอพระพุทธรศาสนา ถ้าปฏิบัติตามก็จะหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดไปได้ ถ้ายังไม่หลุดพ้นก็จะได้สะสมบุญบารมีที่จะพาให้ไปสู่ที่ดี ไปรอพระพุทธเจ้าองค์ต่อไป เพื่อจะได้ปฏิบัติต่อจนได้บรรลุ ไม่ต้องไปตกนรก เป็นเดรัจฉาน เป็นเปรตเป็นผี เพราะบุญบารมีจะป้องกันไม่ให้ไปเกิดในอบาย ทำบุญจึงมีแต่ได้เสมอ จึงควรเห็นคุณค่า

อย่าปล่อยให้เวลาที่มีค่านี้ผ่านไป มีเวลาว่างก็ให้รีบทำบุญสะสมบุญบารมีกัน ถ้าไม่ได้มา
วัดก็ทำที่ไหนก็ได้ เห็นใครเดือดร้อนพอที่จะช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือกันไป อยากจะได้
อะไรก็หามาด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อย่าไปทำผิดศีลผิดธรรม ก็มีศีลแล้ว อยู่ที่บ้านก็ฟัง
เทศน์ฟังธรรมได้ ไหว้พระสวดมนต์ได้ นั่งสมาธิได้เหมือนกัน ถ้าไม่มีเวลามาวัดก็ทำที่
บ้าน ทำได้เสมอ ไม่ขึ้นกับกาลและสถานที่ เรื่องการทำบุญทำกุศล ขึ้นอยู่กับความ
ศรัทธาความพากเพียรเท่านั้น ถ้ามีศรัทธามีความพากเพียรแล้ว จะสามารถทำบุญสะสม
บารมีได้ตลอดเวลา ได้ทุกสถานที่ การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียง
เท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๑๓

สมบัติของใจ

๗ เมษายน ๒๕๕๐

วันนี้เป็นวันดี เพราะท่านทั้งหลายได้มาประกอบความดีกัน มาทำบุญทำกุศล ละเว้นจากการทำบาป ชำระกายวาจาใจให้สะอาดบริสุทธิ์ การทำความดีไม่ได้ขึ้นกับกาลกับเวลา ไม่ได้ขึ้นกับสถานที่ อยู่ที่กายวาจาใจเป็นหลัก อยู่ที่ไหนก็มีกายวาจาใจ จึงสามารถทำความดีได้เสมอ ไม่ต้องรอวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ วันเทศกาลสำคัญๆ เพราะจะไม่พอเพียง ควรทำอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มากเท่าไรยิ่งดี เพราะมีแต่คุณมีแต่ประโยชน์กับชีวิต และจิตใจ นำมาซึ่งความร่มเย็นเป็นสุข ความเจริญรุ่งเรือง การทำอย่างอื่นแม้จะได้มาก น้อยเพียงไรก็ตาม ก็จะไม่มีความเหมือนกับการทำความดี เพราะความดีเป็นสมบัติ คู่กับใจ เป็น**สมบัติของใจ** เป็นทรัพย์สินภายใน ที่จะอยู่กับใจไปตลอด ไม่มีใครสามารถแย่งหรือขโมยไปได้ เพราะอยู่ภายในใจ ต่างกับสมบัติภายนอกที่ไม่แน่นอนว่าจะอยู่กับเราไปตลอด ถ้าเปลืองวางไว้เดี๋ยวก็หายไป หรือแม้จะเก็บไว้อย่างดี ใส่กุญแจไว้อย่างดี ก็ยังถูกขโมยไปได้ ไม่ได้ให้ความสุขความอิ่มเอิบใจเหมือนกับสมบัติภายใน ตายไปก็เอาไปไม่ได้ แต่สมบัติภายในจะไปกับเรา จะส่งให้ไปสู่ที่ดี ร่มเย็นเป็นสุข บริบูรณ์ด้วยทรัพย์สินและสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ จึงควรให้ความสำคัญต่อการทำความดียิ่งกว่าการทำสิ่งอื่นๆ ถ้ามีความจำเป็นต้องทำก็ทำพอประมาณ พอกับความจำเป็นของร่างกาย ที่ไม่ต้องการอะไรมากนัก นอกจากปัจจัย ๔ คือที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่มและอาหาร ถ้ามีพอเพียง สามารถอยู่ได้ ไม่ขัดสนไม่ลำบากลำบาก ก็ถือว่าใช้ได้แล้ว อย่าไปหลงกับการหาปัจจัย ๔ ที่ละเอียด ที่มีราคาแพงๆ เพราะไม่ได้ทำให้ดีกว่าการดูแลร่างกายด้วยสิ่งของที่มีราคาถูก เพราะทำหน้าที่ได้เหมือนกัน

จะรับประทานอาหารมือละร้อยบาท หรือมือละห้าร้อยก็อิ่มเหมือนกัน ทำให้ร่างกายอยู่ต่อไปได้เหมือนกัน เสื้อผ้าที่ใส่จะมีราคาชุดละสองสามร้อยหรือจะชุดละสองสามพัน ก็

ทำหน้าที่ปกปิดอวัยวะต่างๆของร่างกาย ป้องกันไม่ให้แมลงสัตว์กัดต่อยได้เหมือนกัน จึงไม่ควรเสียเวลากับการหาสิ่งที่มีราคาแพงๆ เพราะของยิ่งแพงเท่าไรก็ต้องเสียเวลาหาเงินมากเท่านั้น จะไม่มีเวลาทำความดี ให้อยู่แบบสมถะเรียบง่าย เล็งประโยชน์ของสิ่งที่หามา อย่าไปเล็งที่ความสวยงาม ตามรสนิยม ถ้าเป็นอย่างนั้นจะลำบาก เพราะรสนิยมเป็นของพวกที่ไม่มีปัญญา จะหลงใหลกับสิ่งของที่มีราคาแพงๆ เพราะคิดว่าจะต้องวิเศษเมื่อนำเอามาใช้ก็จะวิเศษด้วย จะวิเศษเฉพาะในสายตาของคนที่มีความหลงเท่านั้น ถ้าขับรถกระบะจะไม่ค่อยมีคนมอง แต่ถ้าขับรถราคาสิบล้านขึ้นไป จะมีแต่คนจ้องมอง เพราะหลงทั้งนั้น ดูที่รถไม่ได้ดูที่คน คนฉลาดมีปัญญาจะไม่ดูที่รถ จะราคาสิบล้านหรือแสนสองแสนก็เป็นเพียงรถ เป็นพาหนะที่จะพาให้ไปจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งเท่านั้น รถราคาหนึ่งแสนหรือราคาสิบล้านก็พาไปได้เหมือนกัน แต่คนที่มีความหลงพอเห็นใครขับรถราคาสิบล้าน หูตาจะลุกวาวขึ้นมา ด้วยความโลภความอยากได้ เห็นเขามีก็อยากจะมีเหมือนเขา คิดว่าเมื่อมีแล้วจะวิเศษ แต่ถ้าใจมีแต่บาปกรรม ไม่คำนึงถึงศีลธรรม ทำตามความอยาก เบียดเบียนสร้างทุกข์ความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ปรารถนา ก็จะไม่วิเศษอย่างไร จะเป็นคนต่ำทราม ไม่น่าคบค้าสมาคมด้วย ไม่มีใครอยากจะคบค้าสมาคมกับคนที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ฉ้อโกง โกหกหลอกลวง เพราะจะมีแต่ความเสียหายตามมาอย่างแน่นอน เอารัดเอาเปรียบ หลอกได้ก็จะหลอก

จึงไม่ควรไปหลงติดอยู่กับของแพงๆ ไม่ได้วิเศษวิโสอะไร แพงเพราะหายาก มีคนต้องการมาก ก็เลยแย่งกันซื้อ เช่นเพชรนิลจินดาที่เป็นเพียงวัตถุเท่านั้นเอง เหมือนก้อนดินก้อนอิฐก้อนกรวดก้อนทราย ต่างกันตรงที่มีจำนวนน้อยหาได้ยาก มีคนอยากได้มาก ก็เลยมีราคาแพง ส่วนก้อนอิฐก้อนกรวดก้อนทรายมีมาก หาได้อย่างง่ายดาย จึงมีราคาถูก เสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคก็เช่นเดียวกัน แพงหรือไม่แพงก็ทำหน้าที่ดูแลรักษาร่างกายให้อยู่ได้เหมือนกัน แต่สิ่งที่จะทำให้วิเศษวิโสเราไม่ค่อยสนใจหากัน เพราะถูกความหลงคอยกีดกัน เราจึงต้องเข้าหาผู้รู้เช่นพระพุทธเจ้าและพระอริยสงฆ์สาวกทั้งหลาย ที่รู้จริงเห็นจริงถึงสิ่งที่ดีที่เลิศที่ประเสริฐ ถ้าได้เข้าหาแล้ว ก็จะได้รู้ว่าอะไรมีคุณค่า ที่จะทำให้เราวิเศษวิโส ก็คือบุญกุศลการกระทำความดีต่างๆนั่นเอง เพราะจะทำให้ร่มเย็นเป็นสุข อิ่มเอิบใจ เจริญก้าวหน้า จิตใจของคนที่ทำความดีกับคนที่ไม่ทำความ

ดีมีคุณค่าต่างกัน พวกเราไม่ยกย่องสรรเสริญคนที่ไม่ทำความดี ยกย่องสรรเสริญแต่คนที่ทำความดีกัน เพราะคนทำความดีมีแต่ทำคุณทำประโยชน์ ไม่ทำความเดือดร้อนให้กับใคร กับผู้อื่นหรือกับตนเอง คนที่ไม่ทำความดีจะไม่ได้ทำคุณทำประโยชน์ ทำความร่วมเย็นเป็นสุขให้กับตนเองและผู้อื่น การทำความดีจึงเป็นสิ่งที่มีความค่าอย่างยิ่ง ยิ่งกว่าสิ่งต่างๆในโลกนี้ จึงไม่ควรมองข้ามการทำความดีไป ถ้าอยากจะเป็นเศรษฐีที่แท้จริง มีทรัพย์สินที่แท้จริง ก็ต้องสะสมความดี เพราะความดีนี้แหละคือทรัพย์สินที่แท้จริง เป็นทรัพย์สินภายในใจ สะสมได้มากเท่าไร เราก็จะมีคุณค่ามากเท่านั้น

เช่นพระพุทธเจ้าของพวกเรา ทรงสละทรัพย์สินภายนอกที่ทรงเห็นว่าไม่มีคุณค่าอะไร มีแต่สร้างทุกข์ความกังวลความวุ่นวายใจ จึงได้ทรงสละทรัพย์สินภายนอกแล้วก็มุ่งสะสมทรัพย์สินภายใน ตั้งอยู่ในศีลธรรมความดีงาม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ระวังดับความโลภความโกรธความหลงต่างๆ ที่มีอยู่ในจิตใจให้หมดไป เมื่อทำได้แล้วจิตใจของพระองค์ก็ทรงเต็มเปี่ยมไปด้วยความดี ความบริสุทธิ์ใจนี้แหละคือความดีที่แท้จริง เป็นสมบัติที่แท้จริง เพราะเมื่อบริสุทธิ์แล้วจะมีความสุขเต็มที่ มีความอิมมีความพอเต็มที่ ไม่ต้องการอะไรอีกต่อไป ตลอดอนันตกาล ไม่ต้องไปหาสิ่งนั้นมาเพิ่มมาเติม ต่างกับจิตใจของพวกเรา ไม่ว่าจะได้อะไรมาเล็กน้อยเพียงไร ก็ยังไม่พอไม่อิ่มสักที ต้องคอยหามาเพิ่มมาเติมอยู่เรื่อยๆ ไปตลอดอนันตกาลเช่นเดียวกัน เพราะไม่ได้เป็นวิธีเติมความอิมความพอความสุขที่เลิศที่ประเสริฐให้กับจิตใจนั่นเอง ถ้ายังไปแสวงหาสิ่งต่างๆภายนอกมาเติมให้กับจิตใจ เช่นลาภยศสรรเสริญสุข เต็มมามากน้อยเพียงไรก็ตาม เป็นมหาเศรษฐีระดับไหนก็ตาม มีฐานะสูงขนาดไหนก็ตาม มีคนยกย่องสรรเสริญเยินยอมากน้อยเพียงไรก็ตาม มีความสุขที่ได้จากการสัมผัสรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะต่างๆ มากน้อยเพียงไรก็ตาม ก็จะไม่ทำให้จิตใจมีความอิมมีความพอ มีความสุขอย่างแท้จริง มีแต่การทำความดีเท่านั้นที่จะทำได้ ตามแบบฉบับที่พระบรมศาสดาของพวกเราได้ดำเนินมาแล้วนำเอามาเผยแผ่สั่งสอน ถ้าเชื่อแล้วน้อมเอามาปฏิบัติ ก็จะได้รับผลเช่นเดียวกัน เพราะการทำความดีและผล ไม่ได้ขึ้นกับกาลกับเวลาสถานที่ ไม่ว่าจะป็นในสมัยพุทธกาลก็ดี หรือในสมัยปัจจุบันนี้ก็ดี การทำความดียังให้ผลดีเช่นเดียวกับที่

พระพุทธเจ้าทรงได้รับ คือความสะอาดบริสุทธิ์ของจิตใจ ความสุขสุดยอด ที่เรียกว่า **ปรมมังสุขัง** ความอิมความพอไปตลอดอนันตกาล

ไม่เห็นอริสัจของพวกเราที่จะทำกันได้อีก ถ้าเห็นอริสัจแล้วจะไม่ทรงเสียเวลามาสั่งสอน สั่งสอนไปก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร สอนไปเท่าไรก็ไม่สามารถทำตามได้ แต่ทรงเห็นว่าพวกเรา ก็เป็นเหมือนพระองค์ ก่อนที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ก็เป็นเป็นปุถุชนคนธรรมดา มีความโลภความโกรธความหลงเหมือนกัน แต่เมื่อมีความขยันหมั่นเพียร มุมนานะกล้าหาญที่จะทำในสิ่งที่ต้องทำ ลดละตัดสิ่งต่างๆทั้งหลายที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติรักษากายวาจาใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ก็จะสามารถบรรลุถึงขั้นที่พระพุทธเจ้าได้บรรลุถึงได้ อยู่ในอริสัจของมนุษย์อย่างพวกเราทุกคน เพราะมีมนุษย์อย่างพวกเราที่ได้ปฏิบัติได้ทำกันมาแล้ว ได้กลายเป็นพระอรหันตสาวกขึ้นมาแล้ว เป็นจำนวนมากมายก่ายกองนับไม่ถ้วน ตั้งแต่สมัยพุทธกาลมาจนถึงปัจจุบันนี้ มีผู้น้อมเอาคำสอนของพระพุทธเจ้าไปปฏิบัติ ด้วยความกล้าหาญอดทน ด้วยความขยันหมั่นเพียร จนได้บรรลุผลเช่นเดียวกับที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบรรลุ มีเป็นจำนวนมาก เป็นพระอริยสงฆ์สาวกที่เป็นหนึ่งในพระรัตนตรัย ที่พวกเรายึดถือเป็นสรณะเป็นที่พึ่ง เป็นผู้ยืนยันว่าพวกเราอยู่ในอริสัจที่จะประพฤติปฏิบัติ ที่จะบรรลุถึงผลที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบรรลุถึงอย่างแน่นอน เพียงแต่ขอให้มีความศรัทธาความเชื่อ มีฉันทะความยินดี มีวิริยะความพากเพียร ที่จะปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ อย่างต่อเนื่องเท่านั้น ขอให้ทำไป อย่าไปคิดว่าไม่มีบุญไม่มีวาสนา เพราะไม่มีใครจะมีบุญมีวาสนามากเท่ากับพวกเราแล้ว การที่ได้เกิดเป็นมนุษย์ได้เจอพระพุทธศาสนาในขณะเดียวกันนี้ เป็นบุญวาสนาเต็มร้อยแล้ว ไม่มีบุญวาสนาอย่างอื่นที่จะมีมากเท่านี้แล้ว เป็นโอกาสทองอันประเสริฐ ที่จะตัดทวงผลประโยชน์จากพระพุทธศาสนาได้อย่างเต็มที่ ตายไปแล้วจะไม่มีโอกาสอย่างนี้อีก ที่จะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์และได้มาเจอพระพุทธศาสนาอีก

เพราะคราวหน้าก็จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ อาจจะมีอีกหลายพันปีก็ได้ เพราะต้องไปเวียนว่ายตายเกิดเป็นอย่างอื่นก่อน ไปตกนรกบ้าง ไปเกิดเป็นเดรัจฉานบ้างถ้าทำบาป ถ้าได้ทำบุญไว้ก็ไปเกิดเป็นเทพบ้างเป็นพรหมบ้าง ก็จะหมดเวลาไปกับการเวียนว่ายตาย

เกิดในภพเหล่านั้น เมื่อได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก พระพุทธศาสนาก็อาจจะหายไปจากโลกนี้แล้ว จะไม่มีใครรู้เรื่องพระพุทธศาสนา เช่นเดียวกับสมัยที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญเพียรบรรลุเป็นพระพุทธเจ้า ในสมัยนั้นไม่มีพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ หลงเหลืออยู่เลย พระองค์จึงต้องค้นหาทางเอง ทากรรมะเอง จึงต้องเสียเวลาและลำบากลำบากอย่างยิ่ง กว่าจะได้พบกับทางหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ถ้าเป็นพวกเรารับรองได้ว่าจะไม่มีทางปฏิบัติให้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้เลย ถ้าไม่มีครูสอน เพราะขนาดมีครูสอนอยู่ทุกวันก็ยังไม่ทำกันเลย ถ้าไม่มีครูสอนจะทำได้อย่างไร ขอให้เราคิดให้ดีว่าความสุขของเราอยู่ตรงไหน อยู่ตรงลาภยศสรรเสริญสุข หรืออยู่ที่การทำความดี ถ้าเลือกเอาความสุขที่ได้จากลาภยศสรรเสริญสุข ก็จะมีความสุขตามมา เพราะเป็นของไม่เที่ยง ที่จะต้องหมดไป ต้องจากไปไม่ช้าก็เร็ว เมื่อถึงเวลาเสื่อมหมดไป หรือเราจากมันไป ก็จะต้องเศร้าโศกเสียใจ มีความทุกข์เป็นอย่างมาก ถ้าเลือกเอาความสุขภายในใจที่เกิดจากการทำความดี เราจะมีแต่ความสุขไปตลอดเวลา ไม่จากไปจากใจ อยู่กับใจไปตลอด นี่คือสิ่งที่เราจะต้องเลือก จะเอาความสุขแบบไหน ความสุขที่มีความทุกข์ก็เหมือนกับเหยื่อที่ติดปลายเบ็ด หรือจะเอาเหยื่อที่ไม่มีเบ็ดห้อยติดอยู่ด้วย ให้เลือกเอา ถ้าเลือกเอาเหยื่อที่ติดอยู่ปลายเบ็ด เบ็ดก็ต้องเกี่ยวปากเกี่ยวคอ ถ้าเลือกเอาเหยื่อที่ไม่มีเบ็ดติดอยู่ ก็จะเป็นอาหารล้วนๆ

ฉันใดความสุขทางโลกกับความสุขทางธรรมก็เป็นอย่างนี้ ความสุขทางโลกมีความทุกข์คลุกเคล้าไปด้วย ส่วนความสุขทางธรรมที่เกิดจากการทำความดี ละเว้นการทำบาป ชำระความโลภความโกรธความหลงให้หมดไปจากจิตจากใจ เป็นความสุขที่สะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีความทุกข์เจือปนเลย เป็นความสุขที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย ได้มาเป็นสมบัติ แล้วนำเอามาสั่งสอนพวกเรา ชักชวนพวกเราให้ไปสู่ความสุขแบบนี้ ถ้าคิดสักหน่อยใช้ปัญญาสักหน่อย ก็จะได้เห็นว่า เป็นความสุขที่ดีที่สุด ระหว่างความสุขเพียงไม่กี่ปีกับความสุขตลอดอนันตกาล จะเลือกเอาอย่างไร เหมือนให้เลือกระหว่างเงิน ๑ บาท กับเงิน ๑ ล้านบาท จะเลือกเอาเงินอย่างไร จะเอา ๑ บาท หรือจะเอา ๑ ล้านบาท คนฉลาดย่อมเอาเงิน ๑ ล้านบาทอย่างแน่นอน ฉันใดคนฉลาดก็จะเลือกเอาความสุขที่มีอยู่กับตนไปตลอดอนันตกาลอย่างแน่นอน ถ้ายังง้ออยู่ก็จะเลือกเอาความสุขที่มีความ

ทุกข์เจือปน ที่ไม่ยาวนาน เพียงไม่กี่ปีก็ต้องตายจากโลกนี้ไปแล้ว ความสุขต่างๆที่ได้
สะสมมาก็จะต้องหมดไป นี่คือการดำเนินชีวิต การเดินทางของพวกเรา เราได้มาถึงทาง
แยกแล้ว จะไปทางไหนดี จะไปทางธรรมหรือจะไปทางโลก ไม่มีใครบังคับเราได้ เรา
จะต้องตัดสินใจเอง ต้องรับผลของการตัดสินใจ เวลาที่มีความทุกข์มีความเศร้าโศก
เสียใจก็อย่าไปโทษใคร โทษตัวเราเองที่เลือกทางนี้ ไม่มีใครบังคับเรา ให้คิดพินิจ
พิจารณาให้ดี เปรียบเทียบให้ดี ระหว่างทางที่พระพุทธเจ้าได้ดำเนินไป กับทางที่พวกเรา
ดำเนินอยู่นี้ ทางไหนจะวิเศษกว่ากัน ทางไหนจะดีกว่ากัน ขอให้เลือกทางที่ดี จะได้พบกับ
สิ่งที่ดีงาม จึงขอฝากเรื่องการทำบุญทำทาน การทำความดีตลอดเวลา ทุกกาลสถานที่
ไปพินิจพิจารณาและปฏิบัติต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียง
เท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๑๔

เสริมสิริมงคล

๘ เมษายน ๒๕๕๐

วันนี้พวกเราผู้มีความเชื่อมั่น ในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้มาวัดเพื่อมา**เสริมสิริมงคล**ให้แก่ชีวิต ตามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอน ด้วยการบูชาพระรัตนตรัย ถวายอาหารคาวหวาน ถวายสังฆทาน ให้กับพระภิกษุสามเณร รักษาศีล ๕ ศีล ๘ พังเทศน์ฟังธรรม นั่งสมาธิ เจริญวิปัสสนา ไม่ได้เสริมสิริมงคลด้วยการไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ไปเล่นการพนัน ไปเสพสุรายาเมา ที่จะทำให้ชีวิตเสื่อมลงต่ำลงไปเรื่อยๆ เพราะพระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้เห็นแล้ว ถึงเหตุที่จะเสริมมงคลให้แก่ชีวิต และเหตุที่จะนำความอัปมงคลทั้งหลายมาให้เรา ถ้าทำในสิ่งที่ทรงสั่งสอนให้ทำ ละเว้นจากสิ่งที่ทรงสั่งสอนให้ละเว้น ก็จะมีแต่ความเจริญก้าวหน้า มีแต่สิริมงคล แต่ถ้าเดินสวนทางกับพระธรรมคำสอน ก็จะไม่เป็นมงคล สอนให้มาวัดก็ไปบ่อนการพนัน ให้ทำบุญก็ไปซื้อของฟุ่มเฟือย ให้รักษาศีลก็ไปยิงนกตกปลา ถ้าทำอย่างนี้แล้วต่อให้อยากได้สิริมงคลมากน้อยเพียงไร ก็จะเป็นเพียงแต่ความอยาก จะไม่ได้สิริมงคลเลย เพราะจะเกิดขึ้นจากการกระทำตามพระธรรมคำสอนเท่านั้น ถ้าเดินเข้าหาไฟก็ต้องถูกไฟเผา ถ้าเดินเข้าหาร่มไม้ก็จะได้รับความร่มเย็น จึงต้องดูการกระทำของเราเป็นหลัก ดูการกระทำทางกายทางวาจาและทางใจ ว่ากำลังคิดอะไร พูดอะไร ทำอะไร เป็นไปตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้คิดให้พูดให้ทำหรือเปล่า ถ้ามีสติเฝ้าดูการกระทำอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง จะรู้ทันทีเวลาคิดอยากจะไปเที่ยวไปเล่นการพนัน ไปเสพสุรายาเมา ไปซื้อของฟุ่มเฟือยต่างๆ จะรู้ว่าไม่ใช่ความคิดที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้คิด ก็จะเลิกคิด คิดตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอน ให้เข้าวัดทำบุญให้ทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ฟังธรรม เพราะจะนำความเป็นสิริมงคลมาให้แก่เรา ไม่มีอย่างอื่น อยู่ที่การกระทำทางกายวาจาใจตามพระธรรมคำสอนเท่านั้น

ถ้าไม่รู้ว่าจะทำอะไรก็ให้คิดให้พูดให้ทำอะไร ก็ต้องหมั่นศึกษาด้วยการฟัง เทศน์ฟังธรรม เวลาฟังเทศน์ก็ตั้งใจฟังให้ดี ไม่ไปคิดถึงเรื่องต่างๆ เพราะจะไม่รู้ว่าจะกำลัง ฟังอะไรอยู่ การฟังธรรมต้องมีสติรับรู้กระแสธรรม ที่มาสัมผัสกับหูแล้วเข้าไปสู่ใจ ถ้าฟัง ด้วยสติ ด้วยการใคร่ครวญ พิจารณาตาม ก็จะเกิดปัญญาความฉลาด รู้ถูกรู้ผิด รู้ดีรู้ชั่ว แต่ถ้าสักแต่ว่าฟัง ร่างกายฟังอยู่ แต่ใจไปอยู่แถวบาร์ แถวไนต์คลับ แถวสถานบันเทิง ต่างๆ ฟังไปอีกร้อยชาติก็ไม่เกิดความฉลาดขึ้นมา ต้องฟังด้วยสติ มีการรับรู้อยู่ ตลอดเวลา คิดพิจารณาตามเหตุตามผล ก็จะได้ประโยชน์จากการฟังธรรม ดังที่ทรงตรัส ไว้ว่า **กาลเน ธัมมัสสนัง เอตัมมังคละมุตตมัง** การฟังธรรมตามกาลตามเวลา เป็นมงคล อย่างยิ่งแก่ชีวิต เพราะเมื่อได้ยินได้ฟังแล้วจะได้รู้เรื่องที่ไม่รู้มาก่อน เรื่องผิดถูกดีชั่ว ถ้า เสพสุรายาเมา เล่นการพนัน เที่ยวกลางคืน คบคนชั่วเป็นมิตร ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พุดปดมดเท็จ ก็แสดงว่ายังไม่รู้เรื่องผิดถูกดีชั่ว ยังเห็นผิดเป็น ชอบอยู่ เห็นว่าการกระทำที่ได้กล่าวมานี้ไม่เสียหายอย่างไร ไม่มีผลร้ายตามมา แต่ พระพุทธเจ้าทรงรู้ทรงเห็นอย่างแจ่มชัดว่า การกระทำเหล่านี้จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย ความทุกข์ความหายนะ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ในปัจจุบันจิตใจจะมีแต่ความรุ่ม ร้อนรุ่มวาย ตายไปก็ไม่ได้ไปเกิดในสุคติ ไม่ได้ไปเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยเจ้า แต่ไปเกิดเป็นเดรัจฉานบ้าง เป็นเปรตบ้าง เป็นผีบ้าง ไปตกนรกบ้าง เพราะจิตใจได้เสื่อมจากความเป็นมนุษย์ จากความเป็นเทพ จากความเป็นพระอริยเจ้า ไปแล้ว ถ้าไม่ยอมไปเกิดเป็นสุนัข เป็นแมว เป็นนก เป็นกา เป็นมด เป็นสัตว์ต่างๆ ก็ ต้องละเว้นการกระทำบาป ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พุดปด มดเท็จ เสพสุรายาเมา

ถ้าไม่ยอมให้ชีวิตของเราถูกดึงไปสู่ความเสื่อมเสีย สูญการทำบาปทำกรรม ก็ต้องหักห้าม ใจ ไม่ให้ไปเที่ยวมากจนเกินไป ไปเล่นการพนันจนหมดเนื้อหมดตัว ไปคบคนชั่วเป็น มิตร เพราะเมื่อทำแล้วก็จะไปทำบาปทำกรรม ถ้าเที่ยวจนไม่มีเงินเหลือแต่ยังอยากจะ เที่ยวอีก เพราะยิ่งเที่ยวมากเท่าไร ยิ่งอยากจะเที่ยวมากขึ้นไปเท่านั้น ก็ต้องหาเงินด้วยวิธี ต่างๆ ถ้าหาด้วยวิธีสุจริตไม่ได้ ขอพ่อขอแม่ไม่ได้ ขอยืมไม่ได้ ก็จะไปลักขโมย ไปปล้น ไปฉ้อ ถ้าพบคนชั่วเป็นมิตรก็จะชวนให้ไปทำบาปทำกรรม เพราะคนชั่วทำความดีไม่เป็น

ทำบุญไม่เป็น รักษาศีลไม่เป็น เข้าวัดไม่เป็น มีแต่คนดีที่จะเข้าวัด ทำบุญให้ทาน รักษา ศีล พังเทศน์ฟังธรรม เราจึงต้องรู้ว่าอะไรเป็นเหตุที่จะจุดลากให้ไปสู่ความเสื่อม สู่ความ ทุกข์ จะได้หลีกเลี่ยง เพราะเป็นเหมือนกองไฟ ถ้ามีคนจะลากเราเข้ากองไฟ เราก็ไม่ไป อย่างแน่นอน เพราะรู้ว่าจะถูกไฟเผาไหม้เป็นถ้ำถ่านไป ฉะนั้นโดยบาปกรรมก็ดี อบายมุข ต่างๆก็ดี ก็เป็นเหมือนกองไฟของจิตใจ ที่จะทำให้จิตใจมีแต่ความร้อนร้อนความวุ่นวาย หาความสุขความอึดความพอไม่ได้ ต่างกับความดี บุญและกุศล สิ่งที่เป็นสิริมงคล ทั้งหลาย ที่ทำให้อึดหนาสำราญใจ สุขสดชื่นเบิกบาน ถ้าทำแล้วจะรู้เพราะไม่ได้เป็นสิ่งที่ลี้ลับอย่างไร ทุกคนสามารถพิสูจน์กันได้ ขอให้ทำให้ถูกและทำให้มากเท่านั้นเอง ถ้าทำไม่ ถูกและทำไม่มากก็จะไม่เห็นผล เช่นนานๆจะมาวัดสักครั้งหนึ่ง นานๆจะฟังเทศน์สักครั้ง หนึ่ง แล้วก็ฟังไม่ถูก ไม่ได้ตั้งใจฟัง นั่งพนมมือไปแต่ใจนั่งคิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้ อย่างนี้ เรียกว่าทำไม่ถูก ผลก็จะไม่เกิดขึ้น

เวลาทำบุญให้ทานก็หวังผลตอบแทน อยากจะได้สิ่งนั้นอยากจะได้สิ่งนี้ พอทำไปแล้ว ไม่ได้ตามความอยาก ก็จะทำแล้วไม่ได้ผล ก็ไม่อยากทำต่อ ไม่อยากฟังต่อ ฟังไปแล้ว ไม่เกิดปัญญา ไม่ฉลาด เพราะฟังไม่ถูก ทำบุญไม่ถูก วิธีที่จะทำบุญให้ถูกก็คือ ต้องทำ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ อย่าไปโลภไปปรารถนาอะไรทั้งสิ้น ทำเพื่อความอึดเอิบใจ ความสุข ความพอ ทำเพื่อชนะความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว ความอยากต่างๆ ถ้าเราทำอย่างนี้ แล้วใจจะสุขจะอึดจะพอ อย่าไปหวังอะไรจากผู้ที่เราทำบุญด้วย ให้เคารพรักเราชอบเรา ให้เขาขอบใจ ถ้าไม่ได้เป็นไปตามความหวังก็จะเสียใจ จะคิดว่าทำบุญให้ทานแล้วไม่ได้ บุญ ทำดีไม่ได้ดี ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด เพราะผลบุญไม่ได้จากผู้อื่น แต่จากใจของเราเอง ใจที่มีความร่มเย็นเป็นสุข มีความอึด มีความพอ ใจที่ชนะความตระหนี่ความเห็นแก่ตัว แล้วเราจะติดอกติดใจ เพราะความสุขที่เกิดจากการได้ช่วยเหลือคนอื่น เป็นความสุข มากกว่าการได้ไปเที่ยว ไปเสพสุรายาเมา เพราะการไปเที่ยวไปเสพสุรายาเมา จะได้แต่ ความเพลิดเพลินความสนุกสนาน หลังจากนั้นแล้วก็เหลือแต่ความอ้างว้างเปล่าเปลี่ยวใจ อยากจะไปเที่ยวไปเสพสุรายาอีก แต่การทำบุญให้ทานช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อทำไปแล้วจะมี ความอบอุ่นใจ ถึงแม้จะอยู่คนเดียว จะไม่รู้สึกอ้างว้างเปล่าเปลี่ยวเศร้าสร้อยหงอยเหงา แต่อย่างไร ถ้าฟังเทศน์ฟังธรรมที่ถูกวิธีใจก็จะมี ความสงบเย็นผ่องใส ไม่ขุ่นมัวเศร้า

สร้อยห้อยเหงา ไม่สงสัยในเรื่องนรกสวรรค์ เรื่องเวียนว่ายตายเกิด เรื่องบาปเรื่องบุญ ถ้าไม่ได้ฟังธรรมก็จะเข้าใจว่านรกสวรรค์เป็นสถานที่ ซึ่งไปหาที่ไหนในโลกนี้ก็หาไม่เจอ เพราะอยู่ในใจ เวลามีความสุขใจนั้นแหละคือสวรรค์ เวลาที่มีความทุกข์นั้นแหละคือนรก

เวลาที่มีความทุกข์มากจะทนอยู่ต่อไปไม่ได้ ต้องฆ่าตัวเองและฆ่าผู้อื่นไปด้วย ดังที่เป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ เพราะไม่ได้ทำบุญ มัวแต่หาเงินหาทอง หามาได้ก็ซื้อของฟุ่มเฟือยของหรูหรา แต่จิตใจไม่ได้รับความสุขเลย พอมีปัญหา ก็จะเกิดความโกรธ ความแค้น แล้วก็ระงับความโกรธแค้นด้วยการฆ่าผู้อื่นและฆ่าตัวเอง ถ้าได้ยินได้ฟัง พระธรรมคำสอน ได้ทำบุญทำทานอยู่เรื่อยๆ แล้ว เวลามีปัญหาจะมีขันติความอดทน จะปลงจะรับได้ ว่าเป็นอย่างไร จะไม่ทุกข์ ถ้าแก่ได้ดี แก่ไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ไม่โกรธแค้น โกรธเคือง ไม่ทำร้ายใคร ก็จะไม่เกิดโทษ เพราะจิตใจมีธรรมะ มีบุญมีกุศลคอยดูแล คอยหักห้าม เพราะรู้ว่าฆ่าผู้อื่นหรือฆ่าตนเองเป็นบาปเป็นกรรมมาก บาปกรรมเท่าที่ กำลังใช้อยู่นี้ ก็ยังไม่มากเท่ากับฆ่าคนอื่นและฆ่าตนเอง ที่เป็นบาปเป็นกรรมมากกว่าหลายเท่า ถ้าได้ฟังเทศน์ฟังธรรมจะรู้ว่าเกิดมาก็เพื่อมาใช้บุญใช้กรรม เวลาที่มีความสุข เป็นเวลารับผลบุญที่ได้ทำไว้ เวลาที่มีความทุกข์มีปัญหามากๆ ก็เป็นเวลาใช้บาปใช้กรรมที่ได้ทำไว้ ยอมรับผลของบาปและบุญ ว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำบุญแล้วผลของบุญก็ต้องปรากฏขึ้นมาสักวันหนึ่งไม่ช้าก็เร็ว ไม่ชาตินี้ก็ชาติหน้า เช่นเดียวกับบาป เมื่อทำไปแล้วก็ต้องใช้บาป ถ้ายังไม่ได้แสดงผลในชาติก่อนก็อาจจะแสดงผลในชาตินี้ อาจจะทำให้คิดว่า ทำไมเราทำแต่บุญทำแต่ความดี แต่กลับต้องประสบกับเคราะห์กรรมต่างๆ ก็เป็นเพราะว่าเคราะห์กรรมต่างๆที่เราประสบอยู่นี้ เป็นผลของบาปกรรมที่ทำไว้ในอดีตนั่นเอง หรือเห็นคนอื่นทำแต่บาปแต่กรรม แต่กลับได้รับความสุข ได้รับความเจริญ ก็เป็นเพราะบุญในอดีตได้มาส่งผลในชาตินี้ เราต้องเข้าใจว่าการทำบาปทำบุญนั้นมีผลตามมา ช้าหรือเร็ว บุญบางอย่างก็ส่งผลเร็ว บางอย่างก็ช้า เช่นเดียวกับบาป เหมือนกับการปลูกต้นไม้ บางชนิดก็ออกดอกออกผลเร็ว บางชนิดก็ใช้เวลานานหลายปี

โดยหลักแล้วการทำบุญทำบาปมีผลตามมาอย่างแน่นอน จะช้าหรือเร็วเท่านั้น เมื่อตายไปก็ต้องไปเกิดตามบาปบุญที่ได้ทำไว้อย่างแน่นอน ไม่ต้องสงสัย เพราะพระพุทธเจ้าทรง

รู้ทรงเห็นแล้ว มีพระอรหันตสาวกของพระพุทธเจ้าเป็นจำนวนมาก ที่ได้รู้ได้เห็นตาม ได้
รับรองสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้แล้ว ว่าเป็น**สวากขาโต ภควาตา ัมโม** เป็นธรรมที่
ตรัสไว้ชอบแล้ว ถูกต้องตามความเป็นจริงทุกอย่าง ทุกสิ่งทุกอย่างที่พระพุทธเจ้าทรง
ตรัสสอนไว้ ล้วนเป็นความจริงทั้งสิ้น ไม่ว่าจะป็นนรกสวรรค์ บาปบุญ การเวียนว่าย
ตายเกิดหรือมรรคผลนิพพาน เป็นความจริงทั้งนั้น ที่ผู้ปฏิบัติสามารถพิสูจน์ได้ ผู้ปฏิบัติ
ดีปฏิบัติชอบตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า จะเห็นได้อย่างแน่นอน ไม่มีอะไรจะ
มาปกปิด จึงควรมีความเชื่อมั่นในการทำมาดี ละเว้นการทำบาป ละเว้นอบายมุข
ทั้งหลาย เทียวพอหอมปากหอมคอ เป็นครั้งเป็นคราว นานๆที อย่าเที่ยวจนติดเป็นนิสัย
เงินทองจะไม่พอใช้ ก็จะต้องหาด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ในที่สุดก็ต้องไปทำผิดกฎหมาย ทำ
ผิดศีลผิดธรรม แล้วก็ต้องใช้บาปใช้กรรม ถูกฆ่าตายบ้าง ฆ่าตัวเองตายบ้าง เป็นสิ่งที่
เกิดขึ้นกับมนุษย์อย่างพวกเรา เปิดหนังสือพิมพ์ดูทุกวันก็จะเห็นข่าวเหล่านี้ เพราะไม่เชื่อ
หรือไม่เคยได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั่นเอง มัวแต่หาเงินหาทองแล้ว
ก็เอาไปกินไปเที่ยวไปใช้ไปดื่ม ทำอย่างนี้อยู่เรื่อยๆ เลยไม่รู้ว่าคุณดีชั่วความผิด
ความถูกอยู่ตรงไหน พอไปทำความผิดเข้าก็หายไปเสียแล้ว ถ้าได้เข้าวัดฟังเทศน์ฟัง
ธรรม อย่างที่พวกเราทำกันอย่างสม่ำเสมอ ก็จะมีพระธรรมคำสอนคอยเตือนสติเตือนใจ
อยู่เสมอ เวลาคิดจะทำอะไรไม่ดี จะมีธรรมคอยเตือนคอยตักเตือน ว่าทำอย่างนี้ไม่ได้นะ
หลวงพ่อกเทศน์อยู่เสมอว่า ทำไปแล้วมีแต่จะได้รับความทุกข์ความเสื่อมเสีย ตายไปก็ต้อง
ตกนรก

สู้หักห้ามจิตใจไว้ดีกว่า ถึงแม่ว่าจะยากจะลำบาก แต่ก็ไม่สุดวิสัย ตอนเป็นเด็กนอนแบเบาะ
ไม่ได้ไปไหนเราก็อยู่ได้ ไม่เที่ยวก็อยู่ได้ ไม่เล่นการพนันก็อยู่ได้ ไม่ดื่มเหล้าก็อยู่ได้ อยู่
มาได้ตั้งหลายปี ทำไมพอโตขึ้นมาแล้วกลับอยู่ไม่ได้ เพราะไม่สนใจศึกษา จึงไม่รู้ว่าการ
ทำดีชั่วนั้น เราจะต้องเป็นผู้รับผล ไม่ใช่คนอื่น พ่อแม่ไม่ได้รับผลแทนเรา มีแต่เราเท่านั้น
ที่จะรับสิ่งต่างๆที่ได้ทำไว้ ดังที่ได้ตรัสไว้ว่า **สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน จะทำ
กรรมอันใดไว้ ดีหรือชั่ว จะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น** ไม่มีใครมาไถ่บาปไถ่กรรม
ให้กับเราได้ เมื่อผลกรรมเกิดขึ้นแล้วเราก็ต้องรับมันเต็มๆ ถ้าไม่อยากจะประสบกับสิ่งที่
เลวร้ายทั้งหลาย ก็ต้องหักห้ามจิตใจ อย่าริทำในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงห้าม ทรงสอนให้ละ

ให้เว้น เพราะทำครั้งแรกๆก็อาจจะไม่มีผลร้ายแรง แต่เมื่อทำไปเรื่อยๆก็จะสะสมมากขึ้นไปเรื่อยๆ จากจอมปลวกก็จะกลายเป็นภูเขาไป ความชั่วต่างๆ บาปกรรมต่างๆ อบายมุขต่างๆที่เราทำ ตอนต้นก็เป็นเพียงเล็กน้อย พอทำไปเรื่อยๆก็จะใหญ่โตขึ้นไปเรื่อยๆ จนไม่สามารถหักห้ามหยุดยั้งมันได้ ก็จะไปทำบาปสร้างความทุกข์ความเสื่อมเสียให้กับเราอย่างแน่นอน ถ้ามีสติคอยดูความคิด ดูการพูด ดูการกระทำของเรา จะมีโอกาสหักห้ามยับยั้งความคิดที่ไม่ดี การกระทำที่ไม่ดี การพูดที่ไม่ดีได้ จึงควรมีสติอยู่เสมอ ไม่ว่าจะคิดอะไร พูดอะไร ทำอะไร พิจารณาให้ดีเสียก่อน ว่าเป็นไปตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนหรือไม่ ทรงสอนให้ละให้เว้นก็อย่าไปทำ สิ่งที่ทรงสอนให้ทำ แต่ยังไม่ได้ทำ ก็ควรรีบทำเสีย เพราะจะพาให้ไปสู่ความรุ่มเย็นเป็นสุขความเจริญ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ไม่มีอะไรที่จะพาเราไปได้ มีแต่พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าและการปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ซื่อซื่อ อุดหนุน ไม่ห่อหุ้ม ไม่หยุดยั้ง ถ้าทำอย่างนี้ได้แล้วรับรองได้ว่าความเป็นสิริมงคลต่างๆ จะเป็นผลตามมาอย่างแน่นอน การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๑๕

วันสงกรานต์

๑๓ เมษายน ๒๕๕๐

วันนี้เป็นวันมงคลอย่างยิ่งสำหรับชาวไทย เนื่องจากเป็นวันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่ของคนไทย แต่ถ้าเป็นชาวต่างประเทศ จะถือว่าวันนี้เป็นวันที่ไม่ค่อยดีเท่าไร เนื่องจากตรงกับวันศุกร์ที่ ๑๓ ฝรั่งถือมากกว่าเป็นวันไม่ดี ก็เป็นเพียงความเชื่อแบบไม่มีเหตุไม่มีผล เพราะเดี๋ยวก็ผ่านไป ไม่มีอะไรเกิดขึ้น เพราะสิ่งต่างๆที่จะเกิดขึ้นไม่ได้อยู่กับวันที่ ไม่ได้อยู่กับวัน แต่อยู่กับการกระทำเป็นหลัก ถ้าทำความดีวันไหนก็ดีทั้งนั้น ถ้าทำความชั่ววันไหนก็ชั่วทั้งนั้น นี่คือหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ไม่ให้ยึดถือวันเวลา เพียงแต่อาศัยวันเวลาเป็นเหตุให้ได้ทำความดี อย่างวันนี้เราถือว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ของคนไทย ก็ต้องเริ่มต้นปีใหม่ด้วยการทำความดีกัน ก็จะเป็นมงคลแก่ชีวิต จึงมีธรรมเนียมให้ทำความดีกัน เช่นรดน้ำดำหัว ขอพรจากผู้หลักผู้ใหญ่ ทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นความกตัญญูตทเวที มีสัมมาคารวะ รู้จักที่สูงที่ต่ำ รู้จักผู้มีพระคุณ เช่นบิดามารดาของเราเป็นต้น ไม่มีใครในโลกนี้ที่จะมีบุญคุณมากยิ่งขึ้นกว่าพ่อแม่ของเรา ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ว่า ตอบแทนเท่าไร ก็ตอบแทนไม่หมด เพราะบุญคุณของท่านล้นฟ้านั่นเอง ถึงแม้จะเลี้ยงดูท่านอย่างดี แยกท่านไว้บนบานบ้นไหลของเราทั้งสองข้าง ให้ท่านขับถ่ายรดตัวเรา ก็ยังไม่สามารถทดแทนบุญคุณของท่านได้ อย่างน้อยเราก็ควรคำนึงรำลึกถึงบุญคุณ และพยายามตอบแทนเท่าที่จะทำได้ เช่นวันนี้เราก็ไปกราบพ่อกราบแม่ ไปรดน้ำไปขอพรจากท่าน มีอะไรที่ท่านใช้ได้เราก็เอาไปฝาก ถ้าท่านล่วงลับไปแล้วก็ทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้ท่าน เป็นการนำสิริมงคลมาให้กับเรา ดังในพระบาลีที่ทรงตรัสไว้ว่า **ปุชา จ ปุชนียานัง เอตัมมังคลมุตตมัม** การบูชาบุคคลที่สมควรแก่การบูชาเป็นมงคลอย่างยิ่ง

บุคคลที่สมควรแก่บูชาก็คือบิดามารดาของเรานั่นเอง นอกจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์แล้ว ก็มีบิดามารดา ครูบาอาจารย์ กษัตริย์ทรงธรรม ที่เป็นบุคคลสมควรแก่ การบูชา การบูชาก็มีอยู่ ๒ วิธี คืออามิสบูชาและปฏิบัติบูชา อามิสบูชาคือการบูชาด้วย เครื่องสักการะ เช่นดอกไม้ธูปเทียน อย่างวันนั้นเราก็เอาน้ำอบน้ำหอมโปรยด้วยดอกไม้ ไปคารวะไปรดน้ำให้ผู้หลักผู้ใหญ่ ที่เราเคารพสำนึกในบุญคุณของท่าน เป็นอามิสบูชา ส่วนปฏิบัติบูชาซึ่งพระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า เป็นการบูชาที่ดีที่สุด ที่เลิศที่สุด ถ้าไม่ได้ไป กราบพ่อกราบแม่เพราะไม่ได้อยู่ใกล้กัน ท่านก็สอนให้ปฏิบัติบูชา ทำตัวให้เป็นคนดี ชื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ อย่างนี้ก็ได้อุชาพระคุณของ คุณพ่อคุณแม่แล้ว เพราะบิดามารดาไม่ได้ปรารถนาอะไรจากเรา นอกจากให้เรามี ความสุข ความเจริญเท่านั้น เวลาที่เราสุขเราเจริญเป็นคนดี บิดามารดาก็สุขไปกับเรา ด้วย แต่ถ้าเราไปทำบาปทำกรรม ไปติดคุกติดตะราง ใช้ชีวิตแบบลุ่มหลงเหลว มีแต่ ความเสื่อมเสีย พ่อแม่ก็จะเสียอกเสียใจ กินไม่ได้นอนไม่หลับ มีแต่ห่วงกังวล ถ้าไม่ อยากให้พ่อแม่ตกนรก อยากจะให้ขึ้นสวรรค์ ก็ต้องทำความดีกัน ถ้าบวชได้ยิ่งจะดีใหญ่ เพราะจะตั้งให้พ่อแม่ได้ขึ้นสวรรค์ไปกับเราด้วย เวลาที่เราบวชพ่อแม่ก็ต้องมาวัดมาหา เรา มาทำบุญใส่บาตร มารักษาศีล มาฟังเทศน์ฟังธรรม มาปฏิบัติธรรม ซึ่งเป็นเหมือน บันไดที่จะพาให้ขึ้นไปสู่สวรรค์ ตามปกติแล้วถ้าเราไม่ได้บวช พ่อแม่จะไม่ได้มาวัด เพราะมีธุระมีเรื่องอะไรต่างๆที่ต้องทำอยู่ตลอดเวลา แต่พอเราบวชมาอยู่ที่วัด ด้วย ความห่วงใยด้วยความรัก พ่อแม่ก็ต้องมาวัด อาจจะมาอยู่ที่วัดกับเราครั้งละ ๓ วันบ้าง ๕ วันบ้าง ๗ วันบ้าง ก็จะทำให้เขาได้ทำบุญ ได้รักษาศีล ได้ฟังเทศน์ฟังธรรม ได้ปฏิบัติ ธรรม ถ้าได้ทำแล้ว รับรองได้ว่าเมื่อตายไป จะได้ไปสู่สวรรค์อย่างแน่นอน ไม่ใช่ออย่าง อื่นไปได้เลย

จะไม่ต้องไปตกนรก เพราะนรกเกิดจากการทำบาปทำกรรม ไม่รักษาศีล ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พุดปดโกหกหลอกลวง เสพสุรายาเมา เล่นการพนัน เทียบกลางคืน คบคนชั่วเป็นมิตร เกียจคร้าน ต่างหากที่จะเป็นบันไดพาเราไปสู่ นรก ไปสู่ อบาย ไปเป็นเดรัจฉานเป็นเปรตเป็นผี อยู่ที่การกระทำของเรา ไม่ได้อยู่กับใครทั้งสิ้น ถ้า เราทำดีแล้ว ไม่มีใครเอาความดีของเราไปได้ ไม่มีใครสามารถส่งให้เราไปนรก ไปเกิด

เป็นเดรัจฉานได้ แต่ถ้าเราทำแต่บาปทำแต่กรรม ก็ไม่มีใครที่จะยับยั้งห้ามไม่ให้เราไปตกนรกได้เช่นเดียวกัน ทางศาสนาจึงถือเรื่องของการกระทำเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เป็นต้นเหตุของผลต่างๆ อย่างเช่นพวกเราที่มากเกิดเป็นมนุษย์ในวันนี้ เป็นหญิงเป็นชาย เป็นพระเป็นธรรมาวาส มีความแตกต่างกัน เพราะบุญกรรมที่เราได้ทำมาในอดีตชาติต่างกัน ถ้าเคยทำบุญมามาก ก็จะชอบทำบุญชอบเข้าวัด ถ้าเคยบวชก็อยากจะมาบวชอีก ถ้าเคยดื่มสุราเล่นการพนัน ก็จะไม่อยากเข้าวัด แต่อยากไปเที่ยว ไปดื่มสุรา ไปเล่นการพนัน ฐานะของพวกเราก็มีความแตกต่างกัน บางคนก็มีรูปร่างหน้าตาสวยงามกว่า ร่ำรวยมากกว่ากัน มีอาการ ๓๒ ครบถ้วนบ้าง ไม่ครบบ้าง บางคนก็ฉลาดกว่า เหล่านี้ล้วนเป็นผลของบุญกรรมที่ได้ทำไว้ในอดีตชาติ จึงทำให้เรามีความแตกต่างกัน ทั้งในรูปร่างหน้าตา ฐานะการเงินการทอง ความรู้ความฉลาด ที่ไม่สูญหายตอนที่ตายไป แต่ติดไปกับใจ ที่ไม่ได้ตายตามร่างกายไป ใจเป็นเหมือนกับน้ำที่อยู่ในขวด ที่ถ่ายจากขวดเก่าไปขวดใหม่ได้ ฉะนั้นบุญกรรมที่เราทำไว้ในชาติก่อนๆ ก็จะติดไปกับใจ เมื่อตายจากชาติก่อนมาเกิดชาตินี้ ก็บุญกรรมนี้แหละที่ส่งให้เราไปเกิดที่สูงหรือต่ำ เราจึงมีความแตกต่างกันในชาตินี้ เพราะได้ทำบุญทำกรรมมาไม่เท่ากัน

แต่อย่างน้อยก็ได้ทำในระดับเดียวกัน เพราะการจะมากเกิดเป็นมนุษย์ได้ ก็ต้องได้รับการศึกษา ศิลกัณมา ถ้าไม่รักษาศีลเลยก็ต้องเกิดเป็นเดรัจฉาน เช่นสุนัขที่ถูกปล่อยไว้ในวัด ไม่ได้รับการศึกษาในอดีต จึงต้องมากเกิดเป็นสุนัข ส่วนพวกเราเคยรักษาศีลมาจึงได้เกิดเป็นมนุษย์ ถ้าเคยทำบุญให้ทานมากๆ ก็จะมีฐานะดี มีเงินมีทองมากกว่าคนที่ทำบุญน้อย ถ้าหมั่นฟังเทศน์ฟังธรรมหมั่นศึกษาอยู่เรื่อยๆ ก็จะเป็นคนฉลาด ถ้าไม่เบียดเบียนผู้อื่น ก็จะมีอาการ ๓๒ ครบถ้วนบริบูรณ์ ไม่พิกลพิการ ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน มีอายุยืนยาวนาน นี่คือนิสงส์ของบุญและบาปที่เราได้ทำกันมา ในแต่ละภพในแต่ละชาติ จึงไม่ควรประมาทเรื่องการทำบุญทำบาป พระพุทธเจ้าทรงสอนให้หมั่นทำบุญอยู่เสมอ ให้หมั่นละบาปอยู่เสมอ เวลาจะทำบาปก็ให้ละเว้นเสีย อย่าทำ ถึงแม้จะได้ในสิ่งที่ต้องการมา แต่จะไม่คุ้มค่างับสิ่งที่เสียไป คือเสียความเป็นมนุษย์ไป เวลาไปทำบาป ฆ่าสัตว์ลักทรัพย์ประพฤติผิดประเวณี จิตใจของเราได้กลายเป็นเดรัจฉาน กลายเป็นสัตว์นรกไปแล้ว เนื่องจากไม่มีศีลธรรมนั่นเอง เพราะศีลธรรมเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ ถ้าไม่มี

ศีลธรรมก็ไม่มีมนุษย์ ถึงแม้จะมีร่างกายของมนุษย์ แต่ใจไม่ได้เป็นมนุษย์เสียแล้ว คนเราถึงแม้จะมีร่างกายเหมือนกัน แต่ใจอาจมีความแตกต่างกัน ใจของคนบางคน เป็นพรหมก็มี คนที่รักษาศีล ๘ นั่งสมาธิเข้าฌานได้ ใจอย่างนี้เป็นพรหม แต่ร่างกายเป็น มนุษย์ ถ้ามีหิริโอตตัมปะ มีความละอายและกลัวบาป ทำบุญทำทานรักษาศีล ใจก็จะ เป็นเทวดา ถ้ารักษาศีลแต่ไม่ชอบทำบุญให้ทาน มีความตระหนี่ ใจก็เป็นมนุษย์ ถ้าไม่ รักษาศีลเลยฆ่าสัตว์ตัดชีวิตทำบาปทำกรรม ใจก็เป็นเดรัจฉานบ้าง เป็นเปรตบ้าง เป็น สัตว์นรกบ้าง เมื่อร่างกายแตกสลายไป ใจก็ต้องเป็นไปตามสถานภาพที่เป็นอยู่ใน ขณะนั้น ถ้าใจเป็นนรกก็น่าจะต้องตกนรก ถ้าเป็นเทพก็ขึ้นสวรรค์ ถ้าเป็นเดรัจฉานก็ต้อง เกิดเป็นเดรัจฉาน

เราเป็นผู้สร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา ด้วยการกระทำของเรา ไม่มีใครเป็นคนสร้างเรา ให้เป็น อย่างนั้นเป็นอย่างนี้ พระพุทธเจ้าจึงทรงตรัสไว้ว่า **อตตาทิ อตตานิ นาโถ** ตนเป็นที่พึ่ง ของตน เป็นผู้สร้างสิ่งที่ดีและไม่ดีให้กับตน ถ้าอยากจะได้แต่สิ่งที่ดีๆ มีแต่ความสุข ความเจริญ ก็ต้องทำแต่ความดี ถ้าไม่อยากจะตกนรก ก็อย่าไปทำบาป เป็นหลักตายตัว ไม่ว่าเราจะเชื่อหรือไม่ก็ตาม ถ้าทำไปแล้วจะต้องได้รับผลอย่างแน่นอน เหมือนกับไฟที่ เผาเราได้ เราจะเชื่อหรือไม่ว่ามันเผาเราได้ก็ตาม ถ้าเข้าไปหาไฟแล้ว ไฟก็ต้องเผาเรา อย่างแน่นอน ไม่มียกเว้น เชื่อหรือไม่เชื่อ เพราะความจริงเป็นอย่างนี้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ความเชื่อหรือไม่เชื่อ ความเชื่อเป็นเหตุให้เราทำตามคำสอนของผู้รู้ เพราะเรายังไม่รู้ว่า อะไรดีอะไรชั่ว ยังไม่ได้สัมผัส เราก็ต้องเชื่อไว้ก่อนจะดีกว่า เหมือนกับเชื่อหมอที่ให้ยา เราว่ายาจะรักษาโรคของเราให้หายได้ ถ้าไม่เชื่อหมอ กลัวว่ากินยาแล้วจะตาย โรคจะไม่ หาย เราก็จะไม่กล้ากิน เมื่อไม่กล้ากิน ก็จะไม่รู้ว่ายาจะรักษาโรคให้หายได้หรือเปล่า ไม่ ช้ำก็เร็วก็ต้องตายด้วยโรคนั้นไป

แต่ถ้าเชื่อว่ายาที่หมอให้มาจะรักษาโรคได้ เราก็รับประทานเข้าไป ไม่ช้าก็เร็วก็จะรู้ว่า รักษาโรคได้หรือไม่ ถ้ารักษาได้โรคก็หาย ถ้ารักษาไม่ได้โรคก็ยังไม่หาย อย่างน้อยเราจะ ได้รู้ เช่นเดียวกับคำสอนของพระพุทธเจ้า ถ้าไม่เชื่อก็จะไม่รู้ว่าจริงหรือไม่ ถ้าเชื่อแล้ว ลองปฏิบัติดู จะรู้ได้ในชาตินี้เลยไม่ต้องรอชาติหน้า ไม่ต้องรอให้ตายไปก่อนว่า นรกกมี

จริงหรือไม่ สวรรค์มีจริงหรือไม่ การเวียนว่ายตายเกิดมีจริงหรือไม่ บาปบุญมีจริงหรือไม่ เป็นสิ่งที่เราเห็นได้ในชาตินี้เลย ในขณะที่ปฏิบัติ เพราะธรรมของพระพุทธเจ้าเป็น **สัมมาทิฐิโก** ผู้ปฏิบัติสามารถรู้ได้ด้วยตนเอง เป็น**อกาลิโก** ไม่ขึ้นกับกาลกับเวลา สมัยพระพุทธเจ้าเป็นอย่างไร สมัยนี้ก็เป็นเหมือนกัน คำสอนของพระพุทธเจ้าไม่ได้เสื่อมไป กับกาลกับเวลา มีอานุภาพ มีประสิทธิภาพเท่ากันทุกยุคทุกสมัย ถ้าปฏิบัติก็จะได้ผล อย่างแน่นอน จึงขอให้เชื่อและพยายามปฏิบัติตาม แล้วจะได้รับแต่สิ่งที่ดีที่งาม ได้แต่ความสุขและความเจริญ ขอให้ทำสิ่งที่ได้ยินได้ฟังในวันนี้ ไปพิจารณาพิจารณาและปฏิบัติ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต เนื่องในวันสงกรานต์นี้กันต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่ เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๑๖

เรื่องที่ควรรู้

๑๔ เมษายน ๒๕๕๐

วันนี้เป็นวันที่ ๒ ของเทศกาลสงกรานต์ พวกเราจึงมาวัดกัน มาทำบุญสร้างกุศล ฟังเทศน์ฟังธรรม ให้เกิดปัญญาความรู้ความฉลาด ให้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้มาก่อน ให้จิตใจสงบ ผ่องใส มีความเห็นที่ถูกต้อง เพื่อจะได้ดำเนินชีวิตไปอย่างราบรื่นดีงามและเจริญรุ่งเรือง ดังที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสไว้ว่า การฟังเทศน์ฟังธรรมอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยก็ อาทิตย์ละ ๑ ครั้ง เป็นมงคลอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้รู้**เรื่องที่ควรรู้** ที่จะทำให้เกิดประโยชน์สุขกับตนและผู้อื่น ถ้าไม่รู้ก็จะทำในสิ่งที่ผิดไม่ถูกต้อง สร้างความเสียหายให้กับตนและผู้อื่น เช่นการ**รู้กาลเทศะ** รู้กาลและสถานที่ ว่าควรจะทำอย่างไร เช่นเวลา มาวัดก็ต้องรู้ว่า เวลาไหนเป็นเวลาประเคนของ เวลาไหนไม่ควรประเคน เช่นในขณะที่ทำ พิธีกรรมกล่าวคำถวายสังฆทานก็ดี กำลังฟังเทศน์ฟังธรรมก็ดี เป็นเวลาที่ไม่ควรทำกิจ อย่างอื่น เพราะจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เกิดความรำคาญใจ จะฟังเทศน์ฟัง ธรรม ก็ไม่สามารถฟังได้อย่างสงบ เพราะมัวแต่ประเคนของกัน มัวแต่คุยกัน ส่งเสียงดัง รบกวนสมาธิ ถ้ารู้จักกาลเทศะก็จะไม่ทำ เวลาที่พระกำลังเทศน์ ควรสงบกายสงบวาจา ให้เป็น**ศีล** สงบใจให้เป็น**สมาธิ** เพื่อให้เกิดปัญญา คือความเข้าใจลึกซึ้ง ถ้ามัวแต่ทำสิ่ง นั้นสิ่งนี้ คิดเรื่องนั้นเรื่องนี่ กระแสธรรมที่มาสัมผัสกับหูจะไม่เข้าไปในใจ จะไม่รู้ที่พระ เทศน์อะไร ประโยชน์ที่เกิดจากการฟังธรรม เช่นความเห็นที่ถูกต้อง ความสงบร่มเย็น เป็นสุข ก็จะไม่ปรากฏขึ้นมา แล้วก็จะไปโทษว่าฟังเทศน์ฟังธรรมไม่เห็นได้อะไรเลย เสียเวลาไปเปล่าๆ เพราะฟังไม่เป็นนั่นเอง ไม่ได้ฟังด้วยความตั้งใจ ถึงแม้จะตั้งใจฟัง ถ้า ฟังเพื่อจดจำก็จะเป็นประโยชน์นัก สู้ฟังเพื่อความเข้าใจไม่ได้ ถ้าจดจำก็ได้แต่คำพูด แต่จะไม่เข้าใจความหมาย จะไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

อย่างวันนี้เรารู้แล้วว่า เวลาทำพิธีกรรมต่างๆ ต้องหยุดการกระทำต่างๆไว้หมด ต้องร่วม
ทำพิธีกรรม เขาตั้งนะโมเราก็ต้องตั้งนะโมตาม กล่าวคำถวายก็กล่าวตาม จนกว่าจะถึง
เวลาที่จะถวายของได้ จึงค่อยถวายพร้อมๆกัน เวลาฟังเทศน์ฟังธรรม ก็ต้องไม่ทำอย่าง
อื่น ไม่ว่าจะเป็นอย่างอื่นก็ตาม ถ้ามีความจำเป็นต้องทำอะไร ก็ควรออกไปข้างนอก จะได้ไม่
รบกวนผู้อื่น ถึงแม้จะไม่ได้ยินได้ฟังไม่ได้รับประโยชน์ อย่างน้อยก็จะไม่ไปสร้างความ
เสียหายให้แก่ผู้อื่น ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการฟังธรรมเนื่องจากการกระทำของเรา
ควรฟังให้เข้าใจ ไม่ต้องจดจำ ถ้าเข้าใจแล้วจะจำได้ จะสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่าง
ถูกต้อง ถ้าจดจำได้ก็ลืมได้ พอไปทำอะไรอย่างอื่น ไปคิดเรื่องอย่างอื่น ก็จะลืม การ
ฟังธรรมจึงไม่ฟังเพื่อจดจำ แต่ฟังให้เข้าใจ จึงต้องมีสมาธิ จดจ่ออยู่กับการฟัง ไม่ไปคิด
เรื่องนั้นเรื่องนี้ ต้องมีศีล ไม่พูดไม่ทำอะไร ต้องสงบกายวาจาใจ เพื่อจะได้เกิดปัญญา
วันนี้เราฟังแล้วเราเข้าใจแล้วว่า พระพุทธเจ้าทรงสอนให้รู้จักกาลเทศะ เวลาทำอะไรต้อง
สังเกตดูก่อนว่า เขากำลังทำอะไรกันอยู่ สิ่งที่เราจะทำนั้นควรหรือไม่ควร ถ้าไม่ควรก็รอ
ไว้ก่อน ไม่เสียหายอะไร ทำไปแล้วจะเสียหาย อย่างน้อยก็ต้องปล่อยไป ประจําตัว
เราว่าไม่รู้จักกาลเทศะ เป็นคนโง่ ไม่ใช่คนฉลาด นี่คือประโยชน์ที่จะได้รับจาก การฟัง
ธรรม ทำให้รู้จักกาลเทศะ

นอกจากนั้นก็ทรงสอนให้**รู้จักสังคม** คือขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม เขา
ถืออะไรกันก็ไม่ควรลบหลู่ ดังที่มีข่าวเมื่อไม่นานนี้ว่า มีชาวต่างประเทศไปกระทำการลบ
หลู่ดูหมิ่น ด้วยการเอาสีไปป้ายภาพในหลวง ก็เลยถูกตำรวจจับขึ้นศาล ถูกตัดสินจำคุก
๑๐ ปี เพราะไปลบหลู่ดูหมิ่นในสิ่งที่คนไทยให้ความเคารพนับถือ แต่เนื่องจากในหลวง
ทรงมีพระเมตตา ทรงพระราชทานอภัยโทษ จึงไม่ต้องติดคุกติดตะรางเพราะการไม่รู้
สังคมนั่นเอง เวลาไปอยู่ในสังคมใดก็ตาม ต้องศึกษาให้รู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไร ไม่ใช่
ถือว่าเคยทำอย่างนี้ที่บ้าน ก็จะไปทำที่อื่นได้ อยู่เมืองไทยเราสามารถขับรถผิดกฎจราจร
กันได้อย่างสบาย ตำรวจไม่จับ ไฟแดงก็ได้ วิ่งย้อนศรก็ได้ ไม่ต้องเข้าคิวก็ได้ แชน
ซ้ายแซงขวาปาดหน้ากันได้อย่างสบาย แต่ถ้าไปทำในต่างประเทศ ก็จะถูกตำรวจจับเข้า
คุกเข้าตะราง โดนปรับอย่างหนัก ถูกยึดใบขับขี่ด้วย เพราะที่ต่างประเทศเขาเคารพ
กฎระเบียบ เคารพกฎหมายมาก จะอ้างว่าอยู่เมืองไทยทำได้ ไม่มีปัญหาอะไร ตำรวจจะ

ไม่สน อยู่บ้านเขาก็ต้องทำตามกฎของเขา อยู่ในสังคมใดก็ต้องศึกษาวิถีชีวิตวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมนั้น แล้วก็ปฏิบัติตาม ถึงแม้จะไม่เชื่อไม่ศรัทธาก็ตาม แต่ไม่ควรหลบหลู่ เพราะจะเป็นโทษกับเราได้ ถ้ารู้แล้วปฏิบัติตามก็จะอยู่อย่างสงบร่มเย็นเป็นสุข ไม่ถูกตำรวจจับเข้าคุกเข้าตะราง

ให้รู้จักบุคคล รู้จักคนที่เราเกี่ยวข้องสัมพันธ์ด้วย ว่ามีฐานะไม่เหมือนกัน พ่อแม่ก็มีฐานะอย่างหนึ่ง พี่น้องก็มีฐานะอีกอย่างหนึ่ง เพื่อนก็มีฐานะต่างไปอีก ลูกหลานก็เช่นกัน จึงต้องรู้จักปฏิบัติต่อบุคคลแต่ละชนิดให้ถูกต้อง บิดามารดาก็ต้องให้ความเคารพนับถือยกย่องเชิดชู ลูกก็ต้องให้ความเมตตาอบรมสั่งสอนดูแลช่วยเหลือ เพื่อนฝูงก็ปฏิบัติไปอีกรูปแบบหนึ่ง ถ้าปฏิบัติไม่ถูกต้องก็จะเกิดความเสียหาย เช่นปฏิบัติกับพ่อแม่เหมือนกับปฏิบัติกับเพื่อนๆ อย่างนี้ก็ไม่เหมาะ ลูกหัวพ่อลูกหัวแม่ไม่ได้ แต่ในบางสังคมเขาไม่ถือกัน พ่อกับลูกเล่นหัวกันได้ แต่ในสังคมของเราไม่ทำอย่างนั้น ต้องรู้จักที่สูงที่ต่ำ แล้วปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม

ให้รู้จักตน เพราะคนเรามีฐานะแตกต่างกัน เป็นหญิงก็ต้องปฏิบัติอย่างหนึ่ง เป็นชายก็ต้องปฏิบัติอย่างหนึ่ง เป็นฆราวาสก็ต้องปฏิบัติอย่างหนึ่ง เป็นพระภิกษุเป็นสามเณรเป็นแม่ชีก็ต้องปฏิบัติอีกอย่างหนึ่ง การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับฐานะเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าปฏิบัติไม่เหมาะสมแล้ว คนอื่นก็จะว่าเราเสียสติ ว่าเราบ้า

ให้รู้จักประมาณ ความพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป เหมือนกับใส่เสื้อผ้าก็ต้องขนาดที่พอดี ใหญ่เกินไปก็หลวม ดูไม่สวยงาม เล็กเกินไปก็คับ ดูไม่สวยงาม เช่นเดียวกัน ต้องให้พอดี พอดีในการบริโภคปัจจัย ๔ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ให้มีความพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป บ้านมีหลังเตี้ยก็พอแล้ว ราคาก็ให้สมกับฐานะ ถ้าไม่มีฐานะที่จะซื้อบ้านได้ ก็เช่าอยู่ก็ได้ เป็นที่อยู่อาศัยเหมือนกัน ไม่ต้องกังวลว่าไม่มีบ้านตนเองอยู่ ไม่จำเป็น ไม่สำคัญ อาหารก็รับประทานพอประมาณ ไม่มากจนเกินไป ไม่น้อยจนเกินไป ถ้ามากเกินไปก็จะน้ำหนักเกิน มีโรคภัยเบียดเบียน ถ้าไม่พอเพียง ร่างกายก็จะซูบผอมเจ็บไข้ได้ป่วย ต้องรับประทานพอประมาณ เสื้อผ้าก็เช่นเดียวกัน ให้มีพอเพียงกับการใช้ ไม่ต้องมีจนล้นตู้ สำหรับพระภิกษุทรงสอนให้มีผ้า

เพียง ๓ ผืน ก็อยู่ได้แล้ว มีผ้าถุง ๑ ผืน เรียกว่าสบง มีผ้าห่ม ๑ ผืน เรียกว่าจีวร มีผ้าห่มกันหนาวอีก ๑ ผืน เรียกว่าสังฆาฏิ ก็พอเพียงแล้วสำหรับนักบวช ส่วนฆราวาสก็อาจจะมีมากหน่อย เพราะมีความจำเป็นที่ต้องแต่งตัวในฐานะต่างๆ เวลาทำงานก็ต้องแต่งแบบหนึ่ง ไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจก็แต่งอีกแบบหนึ่ง อยู่กับบ้านก็แต่งตัวอีกแบบหนึ่ง แต่งให้พอประมาณ อย่าซื้อเสื้อผ้าตามความอยาก เพราะถ้าไม่รู้จักรัฟพอ พอเห็นชุดใหม่ก็อยากจะได้อีก จะทำให้ต้องเสียเงินเสียทองไปโดยเปล่าประโยชน์ แทนที่จะเอามาทำประโยชน์ เช่นทำบุญทำทาน ก็จะไม่ได้อำนาจ หรือเอาเก็บไว้เผื่อวันข้างหน้า เวลาตกทุกข์ได้ยาก อาจจะต้องตกงาน อาจจะมีภิกษุผู้ที่ไม่สามารถทำงานทำการได้ ก็จะได้อาศัยเงินที่เก็บไว้ดูแลเราไว้ ถ้าเอาไปซื้อเสื้อผ้าหมด เวลาต้องการใช้จะไม่มีใช้ เอาเสื้อผ้าไปขายก็ไม่ได้ราคา ไม่มีใครอยากจะซื้อของเก่ากัน

อย่าใช้แบบฟุ่มเฟือย ต้องใช้ด้วยเหตุด้วยผล แล้วเราจะไม่ถูกกดดันในเรื่องเงินทอง จะมีเหลือใช้อยู่เสมอ ส่วนใหญ่ที่ไม่พอใช้กันก็เพราะใช้อย่างไม่รู้จักประมาณนั่นเอง ใช้กันแบบฟุ่มเฟือย เปิดน้ำไฟทิ้งไว้ ไม่เกิดประโยชน์อะไร ต่อไปโลกเราจะมีปัญหาเรื่องน้ำกัน เพราะมีคนมากขึ้นก็ต้องใช้น้ำกันมากขึ้น น้ำเสียก็จะมีมากขึ้น ทำให้น้ำดื่มที่มีน้อยอยู่แล้วยิ่งมีน้อยมากขึ้นไปอีก แต่ถ้ารู้จักประมาณกันกับการใช้ของต่างๆ ไม่ให้เกิดโทษ ไม่ให้เกิดความเสียหาย เราก็จะมีสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพไว้ใช้อย่างมากมาย แต่ถ้าไม่รู้จักประมาณ ใช้กันไปแบบไม่มีสติไม่มีปัญญาแล้ว ต่อไปโลกเราจะร่นวายเป็นเด็ตร้อน ต้องแก่งแย่งกัน ต้องฆ่าฟันกัน เพื่อการดำรงชีพ ทั้งๆ ที่โลกนี้กว้างใหญ่ไพศาล มีอะไรมากมาย แต่กลับถูกพวกเราทำลายไป ด้วยการไม่มีปัญญา ไม่รู้จักประมาณ พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้รู้จักประมาณ นี่เป็นเรื่องที่ควรจะรู้จักกัน จะทำให้เราฉลาด ให้เราอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีอยู่ ๗ ประการด้วยกันคือ ๑. รู้จักกาลเทศะ ๒. รู้จักสังคม ๓. รู้จักตน ๔. รู้จักบุคคล ๕. รู้จักประมาณ และอีก ๒ เรื่องที่ควรจะรู้จักก็คือ ๖. รู้จักเหตุ ๗. รู้จักผล เพราะเหตุและผลเกี่ยวข้องกับความสุขความเจริญ ความทุกข์และความเสื่อมเสีย ที่เกิดจากเหตุคือการกระทำทางกายวาจาใจ คิดอะไรพูดอะไรทำอะไร ก็จะทำให้เกิดผลดีบ้าง เสียบ้าง สุขบ้าง ทุกข์บ้าง จึงต้องรู้ทั้งเหตุและผล ว่าเกี่ยวข้องกับเนื่องกัน ส่วนใหญ่เราอยากจะได้ผลกัน อยากจะมีความสุขความเจริญ ปลอดภัยจากทุกข์ภัย

อันตรายทั้งหลาย แต่ไม่รู้เหตุกัน ถ้าไม่รู้แล้วต่อให้อยากได้มากน้อยเพียงไร ก็จะไม่เกิดขึ้นมา

เพราะผลดีเกิดจากการคิดดีพูดดีทำดี เช่นวันนี้เราคิดดีกัน คิดจะมาวัดมาทำบุญ ก็ชวนเพื่อนฝูงชวนญาติพี่น้องให้มาด้วยกัน แล้วก็ออกเดินทางมาวัด มาทำบุญถวายทาน ฟังเทศน์ ฟังธรรมกัน ที่ทำให้เรามีความสุข เป็นคนดี ไม่มีใครประณาม เพราะไม่ได้ไปทำในสิ่งที่ไม่ดี แต่ถ้าไปกินเหล้าเมายา แล้วไปขับรถชนคนตาย ก็จะต้องถูกว่าเป็นคนไม่ดี ถูกจับเข้าคุกเข้าตะราง เพราะคิดไม่ดี คิดอยากจะกินเหล้า กินแล้วก็อยากจะไปเที่ยวต่อ จึงต้องขับรถในขณะที่มีเมาไม่มีสติ ไม่รู้จักหยุดรถในเวลาที่ต้องหยุดอย่างกะทันหัน ก็ต้องไปชนคนตาย แล้วก็มาร้องไห้ร้องไห้ให้เสียอกเสียใจ ว่าเป็นความซวย ความจริงไม่ได้เป็นความซวย เป็นเพราะไม่รู้จักเหตุรู้จักผล ถ้ารู้ก็จะไม่กินเหล้า ผลเสียก็ไม่มีตามมา เมื่อไม่กินเหล้าก็จะไม่เมา จะช่วยด้วยความระมัดระวัง ก็จะไม่อุบัติเหตุไม่มีโทษตามมา โทษส่วนใหญ่ปัญหาส่วนใหญ่ เกิดจากการกระทำของเราทั้งนั้น การที่เราไม่เจริญรุ่งเรืองส่วนหนึ่งก็เพราะเราขี้เกียจ ขี้เกียจเรียนหนังสือ ขี้เกียจหาความรู้เพิ่มเติม ก็ไม่สามารถแข่งกับคนที่รู้มากกว่าเราฉลาดกว่าเราได้

ต้องมีความรู้มีปัญญาจึงจะเจริญได้ ถ้ามีแล้วจะไม่มีทางยากจนได้เลย ถ้ามีเงินทองแต่ไม่มีปัญญา เงินทองก็จะหมดได้ เช่นพ่อแม่ทิ้งสมบัติให้กับเรา แต่เราไม่รู้จักเหตุไม่รู้จักผล พอได้เงินมาก็ใช้อย่างสุรุ่ยสุร่าย เอาไปเที่ยวไปกินไปดื่ม ไม่เคยคิดที่จะเก็บ ไม่เคยคิดที่จะหามาเพิ่ม มีแต่ใช้อย่างเดียว ต่อให้มีมากมายเพียงไร สักวันหนึ่งก็ต้องหมด แต่ถ้ามีปัญญาก็จะรู้ว่าเงินทองเป็นสิ่งที่มีความหมาย เป็นสิ่งที่หายาก รักษาไว้ให้ดี เพราะไม่รู้ว่าจะอนาคตจะเป็นอย่างไร อาจจะต้องอาศัยเงินทองเพื่อทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ได้ ถ้าไม่มีแล้วต่อไปก็จะลำบาก จึงต้องรู้จักหามาเพิ่มด้วย ไม่ใช่ใช้อย่างเดียว คนที่มีปัญญาจะคิดอย่างนี้จะไม่จนตรอกไม่จนมุม ไม่ลำบาก ถ้าอยากจะเป็นคนฉลาดก็ต้องไปรู้ไปศึกษา พยายามเรียนอยู่เรื่อยๆ ไม่เฉพาะแต่เด็กเท่านั้นที่ต้องเรียน ผู้ใหญ่อย่างพวกเรา ก็ยังต้องเรียนกัน เพราะมีอะไรอีกมากที่เรายังไม่รู้ ที่ยังสร้างความทุกข์สร้างความกังวลใจให้กับเรา ถ้าหมั่นศึกษาฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ แล้ว ต่อไปเราจะอยู่เหนือความทุกข์ความวุ่นวาย

ใจได้ เพราะสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เป็นเครื่องดับทุกข์นั่นเอง ถ้าได้ยินได้ฟังแล้ว นำเอาไปปฏิบัติ จิตใจของเราจะมีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข จึงควรเข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรม อยู่เรื่อยๆ แล้วนำเอาไปปฏิบัติ รับรองได้ว่าจะมีแต่ความสุขความเจริญ การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๑๗

ของใครของมัน

๑๕ เมษายน ๒๕๕๐

วันนี้เป็นวันที่ ๓ ของเทศกาลสงกรานต์ เป็นเวลาที่เหมาะสมแก่การทำบุญทำกุศล เพราะไม่มีอะไรที่จะมีคุณมีประโยชน์กับชีวิตจิตใจเท่ากับบุญและกุศล มีบุญมีกุศลมากเพียงไร ก็จะมีอารมณ์สงบใจสุขใจ ปลอดภัยจากทุกข์ภัยต่างๆ ที่คอยเหยียบย่ำจิตใจมาเพียงนั้น เพราะบุญกุศลนี้แลเป็นเกราะคุ้มกันป้องกันจิตใจ ไม่มีอะไรในโลกนี้จะปกป้องคุ้มครองจิตใจได้เท่ากับบุญและกุศล ต่อให้มีเงินทองกองเท่าภูเขา เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นประธานาธิบดี ก็ไม่สามารถป้องกันความทุกข์ให้เข้ามาเหยียบย่ำทำลายจิตใจได้ นายกษัตริย์และประธานาธิบดีก็ยังไม่รอดให้ยังเครียดได้ มีแต่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์เท่านั้นที่ไม่เครียดไม่ทุกข์กับอะไรทั้งสิ้น เพราะมีบุญกุศลคอยคุ้มครองคอยปกป้องนั่นเอง บุญและกุศลนี้แลคือสิ่งที่วิเศษที่ประเสริฐ สิ่งต่างๆในโลกนี้ล้วนเป็นวัตถุทั้งนั้น ไม่วิเศษวิโสอะไร เราไปสมมติว่าวิเศษอย่างนั้นวิเศษอย่างนี้เอง แต่ความจริงเป็นเพียงดินน้ำมันไฟ ไม่อยู่กับเราไปตลอด ลักวันหนึ่งเราก็ต้องคืนทุกสิ่งทุกอย่างไป รวมทั้งร่างกายของเรา กลับคืนไปสู่ดินน้ำมันไฟ ถ้าไม่มีบุญมีกุศล เวลาที่ต้องคืนสิ่งต่างๆไปจิตใจจะวุ่นวาย จะทุกข์อย่างมาก จะกินไม่ได้นอนไม่หลับ แต่ถ้าได้สะสมบุญกุศลไว้ในจิตใจแล้ว จะมีที่พึ่งทางใจ เพราะบุญและกุศลเป็นที่พึ่งที่แท้จริงของใจ อยู่กับใจไปตลอด ไม่ว่าจะเป็นอย่างหรือตาย จะไปเกิดที่ไหนชาติไหนภพไหน บุญกุศลจะดูแลเราตลอดเวลา ส่วนสมบัติและบุคคลต่างๆที่เรามีอยู่ในชาตินี้ จะไม่ได้ติดตามเราไป ไม่สามารถไปกับเราได้ อย่างมากก็ทำบุญอุทิศส่วนบุญให้เราไป ซึ่งเป็นส่วนเล็กๆน้อยๆ เหมือนกับเงินค่ารถเท่านั้นเอง

ไม่มากเหมือนบุญที่เราทำในขณะที่มีชีวิตอยู่ ที่เราได้ ๑๐๐ ทั้ง ๑๐๐ แต่บุญอุทิศเราอุทิศได้เพียง ๑ ใน ๑๐๐ เท่านั้นเอง อีก ๙๙ ส่วนเป็นของผู้ทำ เพราะฐานะของผู้รับบุญอุทิศ

เล็กนิดเดียว เป็นเหมือนแก้วใบหนึ่ง ไม่ได้เป็นแท่งคี่ใหญ่ๆ จึงไม่สามารถรับบุญอุทิศได้ทั้งหมด รั้งไปพอช่วยส่งให้ไปเกิด ไปเสวยบุญเสวยกรรมต่อไปเท่านั้นเอง เราจึงอย่าหลงยึดติดกับสิ่งต่างๆ ในโลกนี้มากจนเกินไป เราได้สัมผัสกันมาแล้วมากมายกายกอง ถ้าจะทำให้เราพันทุกข์ เราก็ควรพันทุกข์ไปนานแล้ว แต่ทุกวันนี้เรากลับมีความทุกข์มากยิ่งขึ้นกว่าสมัยที่เป็นเด็ก เพราะเรามีสิ่งต่างๆ มากขึ้น ก็มีความยึดติดมากขึ้น ความทุกข์จึงมีมากขึ้น ต้องแบกสิ่งต่างๆ ไว้ในอกในใจ ไม่เหมือนตอนเป็นเด็ก วันๆ หนึ่งไม่มีอะไรต้องยึดติด เพียงมีอะไรเล่น มีอะไรกิน แล้วก็ได้นอน ก็มีความสุขแล้ว แต่พอโตขึ้นมากิเลสก็โตตาม หลอกเราว่าถ้าได้มามากๆ แล้วจะมีความสุขมากๆ เราจึงหากันอย่างไม่รู้จักเหน็ดจักเหนื่อย พอได้มาแล้วก็ต้องวุ่นวายใจ เพราะไม่ได้ให้ความสุขดังใจ ไม่ได้เป็นอย่างที่คิดไว้ แทนที่จะให้ความสุขกลับกลายเป็นความทุกข์ไป จึงต้องไปหาใหม่มาอยู่เรื่อยๆ ถ้าได้สัมผัสความอยาก ก็เกิดความหวงแหน ไม่อยากจะให้จากเราไป เวลาไม่เห็นกันก็จะกังวล ไม่รู้ว่าจะได้เห็นกันอีกหรือเปล่า เพราะอยู่ในโลกของความไม่เที่ยงแท้แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีเกิดได้ก็มีดับได้ มาได้ก็ไปได้ นี่แหละคือต้นเหตุของความทุกข์ของพวกเรา ไม่รู้ว่าสิ่งต่างๆ ที่กิเลสหลอกให้ไปหาไม่ได้ ให้ความสุขอย่างแท้จริง ให้เพียงเล็กน้อย แต่แถมความทุกข์มาให้อีกมากมายกายกอง

ถ้ามีบุญมีกุศลจะทำให้เราปล่อยวาง ไม่ยึดไม่ติด มีความสุขกับสิ่งต่างๆ ตามความจริงของเขา ไม่ได้หวังอะไรมากไปกว่านั้น ถ้าเขาดีก็ดีไป ถ้าไม่ดีก็ไม่เป็นไร รั้งได้ทั้ง ๒ อย่าง ถ้าอยู่ที่อยู่ไป ถ้าจะจากไปก็ได้ เพราะเรามีปัญญา รู้ว่าถ้าไปยึดไปติดกับอะไรแล้วจะต้องทุกข์ ถ้าไม่ยึดไม่ติดก็จะไม่ทุกข์ อยู่ด้วยกันก็ไม่ทุกข์ จากกันก็ไม่ทุกข์ แต่ถ้ายึดติด อยู่ด้วยกันก็ทุกข์ จากกันก็ทุกข์ เพราะความหลงทำให้ไม่รู้จักรั้ว ไม่มองตามความจริง มีอะไรเล็กน้อยเพียงไร ก็ไม่ดีพอ อยากจะให้ดีกว่านี้ มีสามีก็อยากจะให้ดีกว่านี้ มีภรรยาก็อยากจะให้ดีกว่านี้ มีลูกก็อยากจะให้ดีกว่านี้ ไม่เคยมองความจริงเลยว่าเขาดีได้เท่านี้ เขาเป็นได้เท่านี้ ถ้าเขาดีกว่านี้ได้ ก็ดีได้ไปนานแล้ว ไม่ต้องให้เรามาคอยเคี่ยวเข็ญมาคอยบ่น เพราะเราทำบุญทำกรรมมาไม่เท่ากัน จึงรับผลของบุญและกรรมไม่เท่ากัน ดีบ้างไม่ดีบ้างผสมกันไป เวลาอยู่กับใครจึงไม่ควรมองแต่ส่วนที่ไม่ดี เพราะจะไม่สบายใจมองในส่วนที่ดีจะสบายใจ ต้องมองในเวลาที่ต้องจากกันด้วย ไม่เช่นนั้นแล้วจะเสียอก

เสียใจ เวลาอยู่ร่วมกันก็ควรเมตตากันรักกัน สงสารกันช่วยเหลือกัน มีปัญหาอะไรพอจะ
ช่วยแก้ไขก็ช่วยกันไป อย่าด่าอย่ามาว่ากัน ไม่เกิดประโยชน์อะไร ช่วยแก้ปัญหากันดีกว่า
ความผิดพลาดนั้นเกิดได้กับทุกคน เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็อย่าโทษอย่าว่ากัน ไม่เกิดประโยชน์
อะไร นอกจากสอนกันว่า เพราะทำอย่างนี้จึงทำให้เรื่องนี้เกิดขึ้นมา อย่าไปทำอีกก็แล้ว
กัน อย่าไปโกรธ อย่าไปโมโห เวลาใครทำอะไรผิดพลาด สร้างความเสียหายขึ้นมา
เพราะไม่ได้ทำอะไรให้ดีขึ้น ถ้ามีสติมีปัญญาจะรู้จักแยกแยะ คนอื่นจะดีจะชั่วก็เรื่อง
ของเขา ถ้าช่วยได้ก็ช่วยไป ถ้าช่วยไม่ได้ ก็ต้องปล่อยไปตามบุญตามกรรม

แม้แต่ตัวเราเองบางทีก็ยังไม่ช่วยไม่ได้เลย อยากจะให้ดีกว่านี้ก็ยังทำไม่ได้เลย เช่นมาอยู่วัด
ก็ยังทำไม่ได้ ถือศีล ๘ ก็ยังถือไม่ได้ แล้วเรื่องของคนอื่นจะไปอยากให้เป็นอย่างนั้นเป็น
อย่างนี้ได้อย่างไร ถ้ารู้ว่าอะไรดีก็สอนกันได้บอกกันได้ ถ้ารับได้ก็เป็นประโยชน์เป็นบุญ
ไป ถ้าไม่ยินดีไม่ต้องการก็ไม่เสียหายอะไร เพราะความหลงทำให้เรารัก ทำให้เรายึดติด
ทำให้เราห่วงคนใกล้ชิดตัวเรา เช่นสามีภรรยา ลูก ญาติพี่น้องของเรา อยากจะให้เขาดี แต่
ความอยากบางทีก็ทำให้เราทำในสิ่งที่ไม่ดีไป ไปจู้จี้จั่วไซ้ ไปพูดไปบ่น จนเขารำคาญ ไม่
อยากจะทำหน้าเรา เวลาสอนใครต้องรู้จักประมาณ พูดพอสมควร พอให้รู้เรื่อง พอรู้
แล้วก็จบ ไม่ต้องไปพูดซ้ำๆ ซากๆ ถ้าเขาอยากจะทำเขาทำไปนานแล้ว ถ้าไม่อยากทำก็ไม่
ทำอยู่นั่นแหละ ต่อให้พูดอีกกี่ร้อยครั้งก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร แทนที่จะเห็นบุญเห็นคุณ
กลับเกลียดชังเรา ไม่อยากจะทำเราพูด ไม่อยากจะทำหน้าเรา แล้วในที่สุดก็ต้องหนี
จากเราไป ทั้งๆที่เราอยากจะให้เขาอยู่กับเราไปนานๆ แต่การกระทำของเราที่ตัวเองทำให้
เขาต้องจากเราไป เพราะเขาไม่มีความสุข เวลาเห็นหน้าเราที่ไรก็ทำหน้ายักษ์หน้ามารใส่
เขาทุกที แทนที่จะเป็นพระ เป็นแม่พระ เป็นพ่อพระ ก็เป็นยักษ์เป็นมารใส่เขา เราจึงต้อง
ดูตัวเรากว่ากำลังเป็นอะไร เป็นพระเป็นยักษ์ ถ้าเป็นยักษ์ก็ต้องรีบแก้ไข เช่นเวลาเราโกรธ
เพราะเขาทำอะไรไม่ดีไม่ถูกใจเรา อย่าไปแก้เขา อย่าไปว่าเขา ควรระงับความโกรธก่อน
เมื่อหายโกรธแล้วค่อยพูดกัน ถ้าพูดเวลาโกรธเขาจะไม่ฟังเราอยู่ดี เพราะพูดด้วยอารมณ์
พูดเพื่อจะเอาชนะกัน

นี่คือเรื่องของพวกเรา เราขาดบุญขาดกุศลกัน เพราะไม่ฟังเทศน์ฟังธรรมกัน มัวแต่หาเงินหาทอง แล้วก็เอาเงินทองไปเที่ยวกันไปเล่นกัน เมื่อหมดเงินหมดทองก็ไปหาใหม่ แล้วก็เที่ยวเล่นกันใหม่ วนไปอย่างนี้ แล้วก็ต้องทุกข์กับเรื่องนั้นทุกข์กับเรื่องนี้ วนวายกับเรื่องนั้นวนวายกับเรื่องนี้ เพราะไม่มีบุญกุศลคอยปกป้องคุ้มครอง เราจึงต้องเข้าวัดกัน พระพุทธเจ้าทรงกำหนดวันพระขึ้นมาอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง เพื่อให้เราได้มีเวลาปล่อยวางการหาเงินหาทอง การใช้เงินใช้ทอง แล้วมาสร้างบุญสร้างกุศลกัน สร้างความสุขสร้างปัญญาความฉลาดให้กับจิตใจ เพื่อจะได้อยู่เป็นสุข เมื่อตายไปจะได้ไปเกิดที่ดีกว่าเก่า ถ้ากลับมาเกิดเป็นมนุษย์ก็จะมีรูปร่างหน้าตาสวยงามกว่าเก่า ฉลาดกว่าเก่า มีเงินทองมากกว่าเก่า แต่ถ้าไม่ทำบุญทำกุศลเลย มัวแต่หาเงินหาทองแล้วก็ใช้เงินใช้ทอง พอตายไปก็จะมีบุญกุศลไว้ดูแล ไปเกิดข้างหน้าก็จะแยกว่าเดิม เพราะใช้บุญเก่าเสียหมดแล้ว ชาตินี้เรากำลังใช้บุญเก่า จึงมีเงินทองใช้กัน แต่ใช้ไม่ถูกวิธี แทนที่จะเอามาสร้างบุญไว้สำหรับชาติหน้า เราก็กู้เสียหมด เกิดมาชาตินี้มากินบุญเก่า แต่ไม่สร้างบุญใหม่ พอไปข้างหน้าก็จะยากจนในเรื่องบุญกุศล ทำให้เกิดเป็นคนยากจน ไม่มีสติปัญญา ไม่มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม นี่คือเรื่องของบุญของกุศล ซึ่งพวกเราอาจจะมองไม่เห็นกัน อาจจะไม่ใช่กันก็ได้ แต่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ได้เห็นแล้วอย่างแจ่มชัด จึงได้นำมาสั่งสอนพวกเรา เพราะรู้ว่าพวกเราเป็นเหมือนคนตาบอด มองไม่เห็น ไม่มีทางจะเห็นได้ นอกจากจะลืมตาขึ้นมาเท่านั้น

พระพุทธเจ้าจึงมาสอนให้พวกเราลืมตาขึ้น ด้วยการทำบุญทำทาน รักษาศีล ๖ ให้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิปฏิบัติธรรม เพราะเป็นวิธีที่จะเปิดตาในให้สว่างขึ้นมา ทำให้เห็นบุญบาป นรกสวรรค์ เห็นการเวียนว่ายตายเกิด ที่คนตาดีอย่างพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์มองเห็นอยู่ตลอดเวลา แต่พวกเราเป็นคนตาบอดจึงมองไม่เห็นกัน ถ้าลองหลับตาดูตอนนี้ก็จะมองไม่เห็นอะไร คนที่หลับตากับคนที่ลืมตานั้นต่างกัน ฉะนั้นใครที่มีบุญมีกุศลกับคนที่ไม่มีก็เป็นอย่างนั้น เหมือนคนหลับตากับคนลืมตา เราจึงต้องมาเบิกตาในให้เปิดขึ้นมา ให้เห็นสิ่งต่างๆ เมื่อเห็นแล้วจะไม่กล้าไปทำบาปอีกต่อไป จะทำบุญอย่างเดียว จะไม่เสียเวลาหาเงินหาทอง ใช้เงินใช้ทอง จะทุ่มเทชีวิตจิตใจกับการสะสมบุญและกุศลอย่างเดียว มีเงินทองมากน้อยเพียงไรก็บริจาคไปหมดเลย สละไปหมดเลย มีลูกมี

เมื่อยมีสามีกี่สละไปหมดเลย แล้วก็ออกบวชตามรอยพระบาทของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงเห็นอย่างนั้นจึงกล้าที่จะตัดสิ่งต่างๆ สละสิ่งต่างๆได้ แต่พวกเราซึ่งมองไม่เห็น จึงต้องเข้าวัดฟังธรรมบ่อยๆ แล้วนำเอาไปปฏิบัติ ไม่ช้าก็เร็วก็จะได้เห็น เมื่อเห็นแล้วก็จะไม่รู้ว่าจะมีสมบัติต่างๆไว้ทำไม เพราะเป็นความทุกข์ทั้งนั้น การไม่มีอะไรนี้แลดีที่สุด มีสามีกี่ต้องทุกข์กับสามี มีภรรยา ก็ต้องทุกข์กับภรรยา มีลูก ก็ต้องทุกข์กับลูก คนที่ไม่สามีกี่ไม่มีภรรยาไม่มีลูก ก็ไม่ต้องทุกข์กับสามีกับภรรยา กับลูก นี่ก็เห็นได้อย่างชัดๆ แต่ทำไมยังอยากจะมีกันนัก เพราะความหลงมีอำนาจมาก มีกำลังมาก ความฉลาดคือปัญญาเรามีน้อย ถ้าไม่เสริมสร้างบุญกุศลคือปัญญาแล้ว เราก็จะต้องเป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ

ถ้าหมั่นฟังเทศน์ฟังธรรมแล้วปฏิบัติตาม เราจะมีปัญญามากขึ้นไปเรื่อยๆ สักวันหนึ่งเราจะชนะความหลงได้ จะอยู่อย่างสุขอย่างสบาย ไม่ต้องทุกข์ ไม่ต้องวุ่นวายใจ ไม่ต้องเศร้าโศกเสียใจ เพราะเราสามารถกำจัดความหลงได้ แต่ต้องมีความกล้าหาญ มีความขยัน ที่จะศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า อย่าไปเสียตายสิ่งต่างๆในโลกนี้ เพราะสักวันหนึ่งเราก็ต้องทิ้งไปหมด แม้แต่ร่างกายของเรา ก็ต้องทิ้งมันไป จะทิ้งแบบไหนดี ทิ้งแบบขาดทุนหรือแบบกำไร ถ้าทิ้งแบบขาดทุนก็ไม่ต้องทำบุญทำกุศล ก็จะได้ทิ้งแบบขาดทุน แบบวุ่นวาย แบบเศร้าโศกเสียใจ ถ้าทิ้งแบบกำไรก็ต้องทำบุญทำกุศล จะได้ทิ้งแบบปล่อยวาง แบบสบายอกสบายใจ เป็นวิธีที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายทิ้งสิ่งต่างๆไป เวลาจากโลกไปท่านไม่เสียใจ ไม่เสียตายอะไร ไม่ทุกข์กับอะไรทั้งสิ้น พวกเราทำอย่างนี้ได้หรือเปล่า คิดดูให้ดี เพราะสักวันหนึ่งเราจะต้องเจอกับวันนั้นกันทุกคน วันที่เราจะต้องทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างไป จะมีบุญกุศลช่วยเราหรือเปล่า ถ้าไม่ทำบุญทำกุศลตั้งแต่วันนี้แล้ว จะไปหาบุญกุศลจากที่ไหน เพราะบุญกุศลเป็นของใครของมัน ของพระพุทธเจ้าก็เป็นของพระพุทธเจ้า แจกจ่ายให้เราไม่ได้ ของเพื่อนของพี่ของน้องของพ่อของแม่ก็แจกจ่ายให้เราไม่ได้ เพราะบุญกุศลเป็น**ของใครของมัน** ต้องสร้างกันขึ้นมาเอง ไม่มีใครสร้างให้กันได้ เราทำได้ ทำไม่ไม่ทำ จะเสียใจภายหลัง เราจึงควรเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เพราะพระพุทธเจ้าไม่โกหกหลอกลวง คำพูดคำสอน

ของพระพุทธเจ้าที่มีมากมายถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ ล้วนเป็นความจริงทั้งนั้น ไม่
เป็นคำเท็จเลย เราเชื่อได้อย่างมั่นใจ

เหมือนกับเชื้อหมอ เวลาหมอให้ยามารับประทาน เราก็รับประทานทุกเม็ด เพราะเชื่อว่า
ยาที่หมอให้นี้จะรักษาโรคร้ายไข้เจ็บให้หายได้ ฉันทิดำสอนของพระพุทธเจ้า ก็เป็น
เหมือนยารักษาความทุกข์ใจ ทุกสิ่งทุกอย่างที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ปฏิบัติ ให้เสียสละ
ให้ละนั้น จะช่วยให้เราพ้นจากความทุกข์ได้ ทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่และตายไป เราจะไม่
ทุกข์กับอะไร ถ้าสร้างบุญสร้างกุศลจนมีเต็มเปี่ยมอยู่ในหัวใจแล้ว จะไม่มีช่องว่างให้
ความทุกข์เข้ามาสู่จิตสำนึกได้เลย จึงควรมั่นศึกษา หมั่นฟังเทศน์ฟังธรรม แล้วปฏิบัติ
ตาม ถึงจะยากจะลำบากอย่างไร ก็ให้คิดว่าเป็นความยากลำบากเพื่อความสุขในบั้นปลาย
ดีกว่าความสุขความสะดวกสบาย จากการกินการดื่มการเที่ยวการเล่น แล้วต้องไปทุกข์
ในบั้นปลาย ลำบากในเมืองต้นแล้วสบายในบั้นปลาย จะดีกว่าสบายในเมืองต้นแล้วทุกข์
ในบั้นปลาย เพราะเมื่อถึงเวลานั้นความสุขต่างๆที่ได้สัมผัสมาจะหายไปหมด จะมีแต่
ความทุกข์รุมเร้าจิตใจอยู่ตลอดเวลา ถ้าลำบากตอนนี้ พอได้ความสุขในตอนปลาย
ความทุกข์ต่างๆก็จะหายไปหมด จะมีแต่ความสุขอยู่ตลอดเวลา จึงขอให้หาเอาสิ่งที่ได้
ยินได้ฟังในวันนี้นำไปประพฤติปฏิบัติ จะได้บุญและกุศลเป็นสมบัติ เพื่อปกป้องคุ้มครอง
รักษา ให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากทุกข์ภัยอันตรายทั้งปวง การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่
เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๑๘

ของคู่กัน

๑๖ เมษายน ๒๕๕๐

ความทุกข์เป็นสิ่งที่ดับได้ ป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ ถ้าปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด เช่นมาวัดทุกวันพระวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ เพื่อสร้างบุญกุศล บุญคือความสุขใจ กุศลคือ ความฉลาด ถ้ามีทั้งบุญและกุศลแล้ว จะมีอาวุธไว้ต่อสู้กับความทุกข์ ความวุ่นวายใจต่างๆ บุญหรือความสุขใจเป็นเหมือนความเย็น ถ้ามีมากเพียงไรก็จะให้ความร่มเย็นเป็นสุขกับจิตใจมากเพียงนั้น ส่วนความทุกข์เป็นเหมือนความร้อน ถ้ามีมากเพียงไรก็จะสร้างความรุ่มร้อนให้กับจิตใจเพียงนั้น เราจึงต้องเอาความเย็นคือความสุขใจ ที่เกิดจากการทำบุญมาต่อสู้กับความร้อนของความทุกข์ ถ้ามีบุญมากจะมีความเย็นมาก ความร้อนของความทุกข์ ก็จะไม่สามารถเข้ามาเหยียบย่ำทำลายจิตใจได้ ถ้ามีบุญมีความเย็นใจน้อย ความทุกข์ร้อนก็ยังคงเข้ามาในใจได้ เพราะความสุขความเย็นใจ กับความทุกข์ความร้อนใจ เป็นคู่ต่อสู้กัน เหมือนกับเครื่องปรับอากาศ ถ้ามีความเย็นมาก ความร้อนจากภายนอกก็จะไม่สามารถเข้ามาได้ ถ้ามีความเย็นน้อยความร้อนจากภายนอกก็ยังคงเข้ามาได้ เวลาเครื่องปรับอากาศไม่ทำงานเต็มที่เพราะเสื่อมหรือเสีย ก็เหมือนกับไม่มีเครื่องปรับอากาศ เปิดไปก็มีแต่ลมร้อนพัดเข้ามา ใจที่ทุกข์ร้อนก็เป็นเพราะเครื่องปรับอากาศของใจไม่ทำงาน หรือไม่มีเครื่องปรับอากาศติดตั้งในใจ คือบุญและกุศลนี้เอง ถ้าติดตั้งบุญและกุศลไว้ในใจ จะมีความร่มเย็นเป็นสุข ไม่ทุกข์วุ่นวายกับเรื่องราวต่างๆ ที่เข้ามากระทบตลอดเวลา

เพราะในชีวิตของเราในแต่ละวัน จะต้องเจอกับเรื่องราวต่างๆมากมาย ทั้งดีและไม่ดี ถ้าดีก็ไม่นับปัญหาอะไร เพราะไม่สร้างความทุกข์ให้กับจิตใจ ถ้าไม่ดีก็จะสร้างความทุกข์ให้กับจิตใจ แต่เราไม่สามารถเลือกเอาแต่สิ่งที่ดีอย่างเดียว ไม่สามารถกีดกันสิ่งที่ไม่ดีไม่ให้มากระทบ เพราะสิ่งที่ไม่ดีและดีเป็น**ของคู่กัน** เหมือนกับเหรียญที่มี ๒ ด้าน มีหัวมี

ก้อย ถ้าจะเอาหัวก็ต้องเอาก้อยด้วย ได้ทั้งหัวและก้อย ถ้าไม่เอาก้อยได้หัวหรือก้อย ก็ต้อง
ไม่เอาเลย ฉันใดสุขทุกข์ที่มีอยู่ในโลกนี้ก็เช่นกัน เป็นโลกของความสุขและความ
ทุกข์ ถ้าไม่ต้องการความทุกข์ก็ต้องไม่ต้องการความสุขทางโลก ที่ออกบวชกันเพราะเห็น
ความสุขทางโลกมีความทุกข์ติดมาด้วย เป็นของคู่กัน จึงสละความสุขทางโลก ไม่เอาเลย
เพราะไม่ต้องการความทุกข์ที่ตามมาด้วย ความสุขทางโลกก็คือการเจริญในลาภยศ
สรรเสริญกามสุข แต่อยู่ภายใต้กฎของอนิจจังไม่เที่ยง มีเจริญมีเสื่อมเป็นธรรมดา เวลา
เจริญเราก็ชอบ ดื่อกดีใจ เวลาเสื่อมเราก็เสียใจ เพราะหลงไปยึดไปติด ไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร
มีทั้งสุขและมีทั้งทุกข์ มีทั้งเจริญมีทั้งเสื่อม เพราะไม่มีกุศลคือความฉลาด ไม่มีบุญคือ
ความสุขใจไว้คอยป้องกัน พอเกิดความเสื่อมขึ้นมาใจก็รุ่มร้อนด้วยความทุกข์ อาลัย
อาวรณ์ เสียหาย เศร้าโศกเสียใจ กินไม่ได้นอนไม่หลับ เพราะไม่มีบุญกุศลมากพอที่จะ
กั้นไม่ให้ความทุกข์ร้อนเข้ามาในใจ พระพุทธเจ้าทรงเห็นความสำคัญในการสร้างบุญกุศล
อย่างสม่ำเสมอ จึงทรงสอนให้พุทธศาสนิกชนเข้าวัดกันอย่างสม่ำเสมอ เพราะเป็น
เหมือนกับการติดเครื่องปรับอากาศนั่นเอง เมื่อติดแล้วจะร่มเย็นเป็นสุขตลอดเวลา ไม่ว่าจะ
จะพบกับสภาพอะไรในโลกนี้ เจริญหรือเสื่อม จะไม่สร้างความรุ่มร้อนความทุกข์ให้กับ
ใจได้

นี่คือบุญและกุศลที่พวกเราได้มาทำกันอย่างสม่ำเสมอ เกิดจากการให้ทาน รักษาศีล
ภาวนา นั่งสมาธิ เจริญปัญญา เป็นการสร้างบุญและกุศลความร่มเย็นให้กับจิตใจ การให้
ทานก็สร้างความร่มเย็นเป็นสุขได้ระดับหนึ่ง การรักษาศีลก็ให้มากขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง
การภาวนาก็ให้ยิ่งเต็มที่แล้ว เหมือนกับเครื่องปรับอากาศที่มีปุ่มปรับความเย็นได้ มี
ตั้งแต่เลข ๑ ถึงเลข ๕ หรือเลข ๑๐ ถ้าหมุนไปที่เลขต่ำความเย็นก็น้อย ถ้าหมุนไปที่เลข
สูงๆ ความเย็นก็จะมาก ฉันใดการทำบุญให้ทาน การรักษาศีล การภาวนา ก็เป็น
เหมือนกับปุ่มควบคุมความเย็นของจิตใจ ถ้าต้องการความเย็นมาก ให้ได้เต็มร้อย ก็ต้อง
ภาวนาไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ เจริญปัญญา ถ้าทำทานอย่างเดียว ไม่รักษาศีลหรือ
ภาวนา ก็จะได้ความเย็นน้อย ถ้าร้อนมากๆก็จะไม่ทำให้จิตใจร่มเย็นได้ ถ้าความทุกข์ไม่
มากก็พอจะรับได้ในระดับของทาน ถ้ารักษาศีลด้วยก็เท่ากับปรับปุ่มให้สูงขึ้น ปรับความ
เย็นใจให้มีมากขึ้น ก็จะรับกับความทุกข์ที่ร้อนมากขึ้นได้ ถ้าปรับปุ่มไปที่สูงสุดของความ

เย็นได้ ก็จะได้รับกับความทุกข์ร้อนต่างๆได้อย่างเต็มที่เลย ไม่ว่าจะเป็ความทุกข์ที่เกิดจากความแก่เจ็บตายพลัดพรากจากกัน ถ้ามีภาวนารับรองได้ว่าจะไม่ทุกข์วุ่นวายกับความแก่เจ็บตายพลัดพรากจากกันเลย เพราะใจจะเย็นอย่างเต็มที่จนความรุ่มร้อนต่างๆไม่สามารถทำให้ใจร้อนขึ้นมาได้เลย จึงไม่ควรทำแต่ทานอย่างเดียว รักษาศีลอย่างเดียว ต้องภาวนาด้วย ต้องฝึกทำจิตใจให้สงบ วิธีที่ง่ายที่สุด ก็คือการสวดมนต์ด้วยสติ สวดบทไหนก็ได้ไม่สำคัญ บทต่างๆเป็นอุบาย เป็นเครื่องมือที่จะทำให้จิตสงบ จะสวดยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกก็ได้ อิติปิโสก็ได้ แผ่เมตตาาก็ได้ ธรรมจักราก็ได้ แล้วแต่จะจำบทไหนได้ก็สวดบทนั้นไป ไม่เปิดหนังสือดูได้จะดีกว่า เพราะจะได้ไม่ต้องเพ่งดูตัวอักษรสวดบทที่จำได้

ถ้าจำบทไหนไม่ได้เลย ก็สวดแต่พุทโธๆไปเรื่อยๆก็ได้ พุทโธธัมโมสังโฆไปเรื่อยๆก็ได้ ข้อสำคัญอยู่ที่เวลาสวดไม่ให้ไปคิดเรื่องอื่น จะสวดบทไหนก็ได้ สวดอะไรก็ได้ แต่ต้องไม่ไปคิดเรื่องอื่น คืออยู่กับบทสวดอย่างเดียว ต้องมีสติ ต้องรู้อยู่ทุกขณะว่าขณะนี้กำลังอยู่กับการสวดมนต์ หรือกำลังคิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้อยู่ ถ้าปล่อยให้ไปคิดแล้วสวดไปพร้อมๆกัน สวดไปนานสักเท่าไร ใจก็จะไม่สงบ เพราะใจยังแกว่งไปแกว่งมา กับเรื่องนั้นเรื่องนี้ ถ้าไม่อยู่กับบทสวดมนต์ ก็จะไม่นิ่งไม่สงบ ต้องจ่ออยู่กับบทสวดมนต์อย่างเดียว สวดไปเรื่อยๆ แต่อย่าไปคิดไปคาดคะเน ว่าสวดแล้วจะได้ผลอย่างไรเมื่อไหร่ อย่าไปคิดเป็นอันขาด เพราะคิดแล้วก็จะไม่เป็น ต้องไม่คิดเรื่องอะไรทั้งสิ้น อยู่กับบทสวดมนต์ไปเรื่อยๆ รับรองได้ว่าไม่ช้าก็เร็วจิตก็จะรวมตัวเข้าสู่ความสงบ จะเป็นเหมือนกับตกหลุมตกบ่อตกเหว ภูบลงไป แล้วก็นิ่งเบาสบาย มหัศจรรย์ใจ ถ้าลงลึกๆร่างกายจะหายไปจากความรู้สึก เหลือแต่ความรู้ เหลือแต่ผู้รู้อยู่ตัวเดียว ที่เรียกว่า **สักแต่ว่ารู้** เป็นผลที่เกิดจากการสวดมนต์ จากการบริกรรมพุทโธธัมโมสังโฆ เมื่อจิตรวมลงแล้ว จะพบกับความสุขที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์ ที่ไม่เคยพบมาก่อน ไม่มีทุกข์ ไม่มีอะไรอยู่ในใจเลย ไม่มีเรื่องราววุ่นวายต่างๆ ไม่มีอะไรทั้งสิ้น เหมือนกับลอยอยู่ในอวกาศคนเดียว แส่นจะสุขแสนจะสบาย แล้วจะเข้าใจถึงคำที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า ไม่มีความสุขอื่นใดจะเหนือกว่าความสุขที่เกิดจากความสงบ ความสงบใจนี้แลเป็นสุดยอดของความสุข

เป็นเหตุทำให้พระพุทธเจ้าสละความสุขทางโลกได้ เพราะทรงได้สัมผัสกับความสุขแบบนี้ มาก่อนที่จะออกบวช จนมีความเชื่อมั่นว่า ไม่มีความสุขอื่นใดจะดีเท่ากับความสุขนี้ จึง สละความสุขทางโลก ในฐานะของราชกุมาร มีปราสาท ๓ ฤดู มีทรัพย์ มีลาภ มียศ มีสรรเสริญ มีความสุขที่ได้จากการเสพรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะ เพราะทรงเห็นว่าเป็น ความสุขที่มีความทุกข์ควบคู่ไปด้วย เทียบกับความสุขที่ได้จากความสงบใจไม่ได้ เพราะ ไม่มีความทุกข์มาเกี่ยวข้องเลย เป็นความสุขที่ดับความทุกข์ได้ ความสุขอย่างอื่นดับ ความทุกข์ไม่ได้ เวลาไปเที่ยวก็มีความสุข พอกลับมาบ้านพบว่าขโมยได้ขึ้นบ้าน ขโมย ข้าวของไป ความสุขที่ได้จากการไปเที่ยวก็หายไป เกิดความเสียใจ เสียหายสมบัติข้าว ของเงินทองที่ถูกขโมยไป จึงควรสร้างบุญและกุศลกัน **บุญ**ก็คือการทำทาน รักษาศีล นั่งสมาธิ **กุศล**ก็คือปัญญาความฉลาด เกิดจากการพิจารณาพิจารณาสภาวะธรรมทั้งหลาย ตาม แนวที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พิจารณา ให้มองว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ล้วนเป็น**อนิจจัง ทุกขังอนัตตา** ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นอะไรก็ตาม จะเป็นวัตถุ เป็นบุคคล ล้วนอยู่ ภายใต้อำนาจของไตรลักษณ์ทั้งนั้น มีความไม่เที่ยงเหมือนกัน เกิดแก่เจ็บตายเหมือนกัน มี เกิดมีดับ เหมือนกับเสียงที่กำลังได้ยินอยู่นี้ ก็มีการเกิดดับ เวลาพูดก็เกิด พอหยุดพูด เสียงก็ดับหายไป ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เป็นอย่างนี้ทั้งนั้น ไม่มีอะไรจะอยู่กับเราไป ตลอด เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ไม่สามารถให้มีความสุขกับเราไปได้ตลอด เวลาอยู่เราก็สุข พอ จากไปเราก็ทุกข์ เสียอกเสียใจ เพราะไม่ได้เป็นของเราอย่างแท้จริง ไม่มีอะไรในโลกนี้ที่ เป็นสมบัติของเรา เป็นตัวเรา เป็นเพียง**สมมุติ**เท่านั้นเอง

เวลาได้ร่างกายนี้มาก็สมมุติว่าเป็นตัวเราเป็นของเรา แต่อยู่ไปสักกระยะหนึ่งก็ต้องตายไป กลับไปสู่เจ้าของเดิม ไปสู่ดินน้ำลมไฟ ไม่ได้เป็นของเราเป็นตัวเราอย่างแท้จริง นี่คือนั่นที่ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พิจารณาอยู่เรื่อยๆ ถ้าเห็นแล้วจะไม่หลงยึดติด ก็จะไม่ทุกข์ กับอะไร เพราะความทุกข์เกิดจากความหลงยึดติด เวลายึดติดกับอะไรก็ต้องทุกข์กับ สิ่งนั้นๆ แต่สิ่งใดที่ไม่ยึดติด ก็จะไม่ทุกข์ด้วย เช่นคนอื่นหรือสิ่งของของคนอื่น เราไม่ เดือดร้อนเวลาเป็นอะไรไป ถ้าไม่เกี่ยวข้องกับเรา เราไม่เดือดร้อนไม่ทุกข์ด้วย แต่คนที่ เราเกี่ยวข้องกับ ที่เราหลงยึดติดว่าเป็นลูกเรา สามีเรา ภรรยาเรา เป็นพ่อเป็นแม่เรา พอ เป็นอะไรขึ้นมา เราก็ทุกข์วุ่นวายใจทันที เพราะไม่มีกุศล ไม่มีปัญญานั้นเอง ยังหลงติด

อยู่ในสมมุติ หลงติดว่าเป็นพ่อเป็นแม่ เป็นลูก เป็นสามี เป็นภรรยาของเรา แต่ พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้เห็นด้วยปัญญาแล้วว่า ไม่มีอะไรเป็นเรา เป็นของเรา เป็นสมมุติเท่านั้นเอง เป็นธาตุ ๔ ดินน้ำลมไฟที่มารวมกับธาตุรู้คือใจ ก็ปรากฏเป็นสัตว์เป็นบุคคลขึ้นมา เป็นคน เป็นสุนัข เป็นแมว เป็นนก ล้วนเป็นการรวมกันของธาตุ ๔ ดินน้ำลมไฟและธาตุรู้คือใจ แล้วก็สมมุติว่าเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกัน เป็นพี่เป็นน้องกัน เป็นสามีเป็นภรรยากัน หลงยึดติดว่ามันเป็นอย่างนั้นจริงๆ ทั้งๆที่เป็นเหมือนกับการเล่นละคร พวกเราเป็นเหมือนตัวละคร ที่ถูกสมมุติให้เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ สมมุติว่าคนนั้นคนนี้เป็นพ่อเป็นแม่ของเรา เราก็หลงเชื่อเต็มที่แล้ว เวลาเขาเป็นอะไรไป เราก็ทุกข์ วุ่นวายใจ กินไม่ได้นอนไม่หลับ เพราะไม่เคยสร้างกุศล ไม่เคยเจริญปัญญา ไม่เคยพิจารณาว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เป็นสมมุติทั้งนั้น

เหมือนกับเอาดินมาปั้น แล้วก็สมมุติว่าเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูก แต่ความจริงก็มาจากดินเท่านั้น ฉะนั้นร่างกายของเราก็มาจากดินน้ำลมไฟเท่านั้นเอง เวลาตายไปก็กลับไปสู่ดินน้ำลมไฟ ถ้าคิดพิจารณาอย่างนี้อยู่เรื่อยๆแล้วจะไม่หลงยึดติด จะปล่อยวาง จะไม่คิดว่าเป็นตัวเราของเรา เป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกเรา สามีเรา ภรรยาเรา เป็นการเล่นละครเท่านั้นเอง เป็นสมมุติ เมื่อรู้อย่างนี้แล้วรับรองได้ว่า ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับใครก็ตาม จะไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเราอย่างแน่นอน ตายก็ตายไป เป็นอะไรก็เป็นไป เพราะไม่ได้ไปยึดไปติดกับเขา เรายึดติดอยู่อย่างเดียวเท่านั้นก็คือบุญและกุศล ที่เป็นสภาวะที่พึงของเราอย่างแท้จริง ถ้ามีบุญมีกุศลอยู่ในจิตใจเต็มร้อยแล้ว รับรองได้ว่าจะอยู่อย่างร่มเป็นสุขไปตลอดอนันตกาล นี่คือฐานะของจิตใจของพระพุทธเจ้าและของพระอรหันตสาวก ที่ได้สร้างบุญและกุศลจนเต็มเปี่ยมในหัวใจ จึงไม่มีความทุกข์เล็ดลอดเข้าไปในใจ ไม่มีความหลงที่จะหลอกให้ยึดติด ให้ไปเวียนว้ายตายเกิดในภพต่างๆได้อีกต่อไป นี่คืออานุภาพของบุญและกุศล ที่พวกเราได้มาบำเพ็ญกันอย่างต่อเนื่อง อย่างสม่ำเสมอ ถ้าทำไปไม่หยุดไม่หย่อน รับรองได้ว่าสักวันหนึ่งไม่ชาตินี้หรือในชาติต่อไป ก็จะได้พบกับบรมสุขของพระนิพพาน พบกับความสิ้นสุดแห่งการเวียนว้ายตายเกิดอย่างแน่นอน

จึงควรเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน และพยายามปฏิบัติตามด้วยความ
ขยันหมั่นเพียร ด้วยความกล้าหาญ ด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความอดทน ลักวันหนึ่งจะ
ได้ไปถึงจุดหมายปลายทาง ที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกได้ไปถึง ส่วนในปัจจุบัน
จะมีความร่มเย็นเป็นสุขมากขึ้น มีความทุกข์มีปัญหาน้อยลงไปเรื่อยๆ เพราะเกิดจาก
อกุศลความไม่ฉลาด ที่ชอบไปคว้าเอาเรื่องต่างๆมาเป็นปัญหา หลงยึดติดว่าเป็นของเรา
ก็เกิดความหวงความหวง เสียตายอาลัยอาวรณ์ เวลาที่จากเราไป ถ้ามีกุศลแล้วจะไม่ยึด
ติดกับสิ่งต่างๆ ถึงแม้จะต้องมีอะไรก็รู้ว่าเป็นของชั่วคราวเท่านั้น มีไว้เพื่อใช้สอยให้เกิด
ประโยชน์ เพื่อให้ได้สร้างบุญสร้างกุศลเท่านั้นเอง แต่จะไม่ยึดติดเวลาเป็นอะไร จะจาก
ไปก็ปล่อยยให้ไปโดยดี ถ้าปล่อยวางได้จะไม่ทุกข์ไม่เครียดกับอะไรทั้งสิ้น จึงขอฝากเรื่อง
ของการทำบุญสร้างกุศลอย่างสม่ำเสมอไปปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขและความร่มเย็น
ของจิตใจที่จะตามมาต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๑๗

มองตามความจริง

๒๑ เมษายน ๒๕๕๐

วันนี้พวกเรามีเวลาว่างจากภารกิจการทำงาน จึงมาวัดเพื่อมาสร้างความดีทำบุญทำกุศล สร้างสรรค์ที่พึงพอใจ เพราะเราต้องเผชิญกับสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ ที่มีทั้งดีและไม่ดี มีทั้งสุขและทุกข์ ถ้าไม่สร้างสรรค์ที่พึงพอใจไว้ เวลาไปเจอความทุกข์เจอสิ่งที่ไม่ดี จะไม่มีภูมิคุ้มกัน เหมือนกับร่างกายถ้าไม่ได้ฉีดยาป้องกันโรคภัยต่างๆ เวลาเมื่อเชื้อโรคเข้ามาในร่างกาย ก็จะทำให้เจ็บไข้ได้ป่วยและถึงตายได้ ถ้าเป็นโรคภัยที่ร้ายแรง ฉันทัดใจก็ต้องมีภูมิคุ้มกัน มีสรรค์ที่พึงพอใจ ก็คือธรรมะ พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ทรงสอนให้ทำดี ละบาป ชำระกายวาจาใจให้สะอาดหมดจด ด้วย**ศรัทธา**ความเชื่อ **จาคะ**การเสียสละ **ศีล**ไม่เบียดเบียนผู้อื่น **ปัญญา**ความฉลาดรู้ทันโลก รู้ทันเหตุการณ์ต่างๆ ถ้ามีศรัทธาจาคะศีลปัญญา ก็จะมีสรรค์ที่มีที่พึ่ง ไว้คอยปกป้องรักษาใจ ไม่ให้ทุกข์วุ่นวาย เสร้าโศกเสียใจ เราจึงต้องสร้างศรัทธาความเชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สร้างจาคะด้วยการบริจาคสิ่งของต่างๆ ที่เหลือกินเหลือใช้ ตั้งอยู่ในศีลด้วยการไม่เบียดเบียนผู้อื่น ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พุดปดมดเท็จ เสพสุรายาเมา สร้างปัญญาด้วยการฟังธรรมของพระพุทธเจ้าอยู่เรื่อยๆ เมื่อมีปัญญาแล้วจะรู้ทันกับสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ จะไม่ถูกหลอก เมื่อไม่ถูกหลอกก็จะไม่เสียใจ ที่เสียใจกันก็เพราะถูกหลอก ไม่ใช่ใครที่เหนที่หลอก ก็เลสเนื้อที่หลอกเรา คือความหลง ความเห็นผิดเป็นชอบ เพราะเราไม่**มองตามความจริง** แต่มองตามความอยาก ก็เลสชอบหลอกให้เราอยากได้อย่างนั้นอย่างนี้ อยากให้สิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ อยากให้คนนั้นคนนี้เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ แต่ความอยากมักจะไม่ตรงกับความจริงเสมอไป จึงทำให้เราผิดหวังเสียใจ ถ้าตรงกับความจริงก็ทำให้หลงระเริง คิดว่าอยากจะได้อะไรแล้วจะสมอยากเสมอไป ก็จะไม่สนใจที่จะศึกษาธรรมะ ไม่สนใจที่จะสร้างความฉลาด เพื่อรู้ทันความจริงของโลกของชีวิต

เราจึงต้องมาวัดกันอยู่เรื่อยๆ ในวันที่มีเวลาว่าง อย่างน้อยอาทิตย์หนึ่งก็ควรเข้าวัดสัก ครั้งหนึ่ง เพื่อจะได้เสริมศรัทธา ความเชื่อในพระพุทธรูปเจ้าว่าเป็นผู้ตรัสรู้จริงเห็นจริง ได้ หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง เชื่อว่าจะช่วยให้เราหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ เชื่อในพระ ธรรมคำสอน เชื่อในพระอริยสงฆ์ ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ที่ได้หลุดพ้นจากความทุกข์ เช่นเดียวกับพระพุทธรูปเจ้า แล้วก็ทำหน้าที่แทนพระพุทธรูปเจ้า นำเอาพระธรรมคำสอนของ พระพุทธรูปเจ้ามาสั่งสอน พวกเราได้ยินได้ฟังแล้ว แม้จะยังไม่ได้เห็นยังไม่ได้พบกับสิ่งที่ ท่านได้พบได้เห็นได้รู้มา เราก็ควรเชื่อไว้ก่อน เพราะจะได้ประโยชน์ ท่านไม่หลอกหลวงเรา สมมุติว่ามีคนมาบอกเราว่า มีสิ่งดีๆ อยู่มากมายในสถานที่หนึ่ง มีเพชรนิลจินดา มีเงินมี ทอง ถ้าใครไปถึงสถานที่นั้นได้ ก็จะสามารถเอาเพชรนิลจินดา เอาเงินเอาทอง มาเป็น สมบัติของตนได้ ถ้าเชื่อเราก็จะมีโอกาสพิสูจน์ว่า สิ่งที่เขาบอกเราจริงหรือไม่ ถ้าไปถึงที่ นั้นแล้วไม่เจออะไรเลย ก็แสดงว่าเขาหลอกเรา แต่ถ้าไปเจอเราก็จะได้กำไร ลักษณะของ ความเชื่อเป็นอย่างไร ต้องเชื่อก่อนถึงจะพิสูจน์ได้ ถ้าไม่เชื่อก็จะไม่ได้พิสูจน์ ก็จะไม่รู้ว่า จริงหรือไม่ สิ่งที่พระพุทธรูปเจ้าทรงสั่งสอน ที่ได้ทรงบรรลุถึง คือการหลุดพ้นจากความ ทุกข์ การบรรลุถึงพระนิพพานที่เป็นความสุขสุดยอด เป็นสิ่งที่เรายังไม่เห็นกับตา ยัง ไม่ได้สัมผัสกับใจ เป็นสิ่งที่เราจะเชื่อก็ได้ ไม่เชื่อก็ได้ ถ้าไม่เชื่อก็จะไม่รู้ จะไม่ได้เห็น จะ ไม่ได้สัมผัส เพราะจะไม่ทำตามที่พระพุทธรูปเจ้าทรงสั่งสอน ถ้าเชื่อก็จะมีโอกาส เพราะจะ ปฏิบัติตาม

พระพุทธรูปเจ้าทรงตรัสว่า ถ้าอยากจะได้สิ่งที่พระพุทธรูปเจ้าทรงได้มาเป็นสมบัติ ต้องมีจาคะ การเสียสละ ต้องรู้จักให้ อย่าหวงอย่าตระหนี่กับสมบัติข้าวของเงินทองต่างๆ ที่เหลือกิน เหลือใช้ ส่วนที่จำเป็นก็ต้องเก็บเอาไว้ดูแลรักษาชีวิตของเรา ส่วนที่เกินความจำเป็น เหลือเฟือ อย่าไปหวงอย่าไปเก็บเอาไว้ ไม่เกิดประโยชน์อะไร ให้เอามาบริจาคเสีย ให้ ผู้อื่นสงเคราะห์ผู้อื่นช่วยเหลือผู้อื่น จะทำให้หลุดพ้นจากความตระหนี่ใจแคบ หลุดพ้น จากความหวง ที่จะผู้มั่งคั่งให้ติดอยู่กับการเวียนว่ายตายเกิด ต้องไม่ยึดติดกับสมบัติข้าว ของเงินทองต่างๆ เป็นของชั่วคราว ไม่อยู่กับเราไปตลอด เมื่อตายไปก็เอาติดตัวไปไม่ได้ ช่วยดับทุกข์ให้เราไม่ได้ ในขณะที่มีชีวิตอยู่ก็ไม่ช่วย ในขณะที่ตายก็ไม่ช่วย ถ้าเอามา ทำบุญเอามาบริจาคเอามาช่วยเหลือคนอื่น ก็จะทำให้มีบุญ มีความอิม มีความสุขมากขึ้น

จะทำให้ปฏิบัติได้มากขึ้นอีก ได้รับความศีลไม่เบียดเบียนผู้อื่น เพราะมีความอึดความพองไม่หิวกระหายอยากได้สิ่งต่างๆ ถ้าไม่บริจจาคไม่เสียสละ ยังตระหนี่หวงแหนอยู่ ก็หิวกระหายอยากได้สิ่งต่างๆเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ก็จะทำให้ต้องไปหาสิ่งต่างๆมา ถ้าหาด้วยวิธีที่สุจริตไม่ได้ ก็หาด้วยวิธีทุจริต ทำให้ไม่สามารถรักษาศีลได้ ต้องฉ้อโกง ลักขโมย ประพฤติผิดประเวณี ต้องฆ่า เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ เพราะไม่มีจาคะการเสียสละ การให้ มีแต่ความหิวความอยากตลอดเวลา ต่างกับจิตที่มีจาคะ ที่มีความหิวความอยากน้อยลง มีความอึดความพองมากขึ้น ไม่ต้องไปตะเกียกตะกายดิ้นรนหาสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีที่มีชอบที่ทุจริต ทำให้รักษาศีลความดีงามไว้ได้

เวลาไม่ทำผิดศีลผิดธรรม จะมีความอบอุ่นใจสบายใจ ไม่กังวลว่าจะถูกจับไปเข้าคุกเข้าตาราง ถูกประณามด่าว่า ถูกลงโทษ เพราะไม่ได้ทำอะไรเสียหาย ไม่ได้ทำบาปทำกรรม ทำให้จิตใจมีความสงบมีความสุขมากขึ้น ที่เป็นเคราะห์เป็นสภาวะเป็นที่พึงของจิตใจในระดับหนึ่ง เมื่อตายไปถ้ายังไม่บรรลุถึงพระนิพพาน ก็จะได้ไปสู่สุคติ ไม่ต้องไปเกิดเป็นเดรัจฉาน ไปตกนรก ไปเกิดในอบาย เพราะมีศีล ๕ ปกป้องไว้ ให้ไปเกิดใน**สุคติ** ภาพของมนุษย์ของเทพของพรหมของพระอริยเจ้า จะได้กลับมาสร้างบุญสร้างกุศลอีก จนบรรลุเป็นพระอรหันต์เป็นพระพุทธรเจ้าไปในที่สุด นี่คืออานิสงส์ของการรักษาศีล ในขณะที่อยู่ก็มีความอบอุ่นใจ ในขณะที่ไปก็ไปสู่สุคติ มีแต่ได้กับได้อย่างเดียว คนที่ไม่รักษาศีลจะคิดว่าเสียเปรียบขาดทุน เป็นคนที่โง่ เพราะมองไม่เห็นสิ่งที่ได้ เมื่ออยากจะได้ทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทองบุคคลต่างๆ ถ้าต้องรักษาศีล ก็อาจจะไม่ได้ ก็จะคิดว่าเสียเปรียบ ถ้าไม่รักษาศีลก็จะได้ แต่ไม่เห็นส่วนที่ต้องเสียไป ซึ่งมีคุณค่ายิ่งกว่าสิ่งที่ได้มา สิ่งที่ได้มาไม่มีคุณค่าอะไร เพราะเป็นวัตถุ ไม่คุ้มครองจิตใจไม่ให้ไปสู่ที่ต่ำได้ ถ้าไปทำผิดศีลผิดธรรมไปทำบาปทำกรรม ตายไปก็จะมีศีลคอยปกป้องคุ้มครองไม่ให้ไปเกิดในอบาย เป็นสิ่งที่ไม่เห็นกัน เพราะความหลงครอบงำจิตใจ ทำให้ไม่เห็นว่าเป็นสมบัติที่แท้จริง เป็นสภาวะเป็นที่พึงของใจ เหมือนกับจาคะการเสียสละ ถึงแม้จะเสียสิ่งของต่างๆไป เสียคนนั้นคนนั้นไป แต่เรากลับได้ความอึดเอิบใจความสุขใจความมั่นใจ เป็นสิ่งที่เรามองไม่เห็นกัน ใจเป็นสิ่งที่ละเอียด มองไม่เห็นด้วยตาเนื้อ ต้องเห็นด้วยตาใน คือธรรมจักขุ ที่พระพุทธรเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้สร้างขึ้นมา ทำให้เห็นใจและสิ่งที่มีความ

จำเป็นต่อใจ ก็คือบุญและกุศลนี้เอง ที่ทรงสอนให้เราทำกัน ให้เราบริจาค ให้เราเสียสละ ให้มีจาคะ ให้มีศีลความสะอาดบริสุทธิ์ของกายวาจาใจ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ให้มีปัญญา

ถ้ามีปัญญาแล้ว จะเห็นสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง ถ้าไม่มีปัญญาก็จะไม่เห็น เป็นเหมือน คนที่อยู่ในที่มืดหรือหลับตา จะไม่สามารถมองเห็นสิ่งต่างๆได้ ถ้าเดินไปทำอะไรก็จะทำ แบบผิดๆถูกๆ จะเดินไปเตะสิ่งนั้นสิ่งนี้ ชนสิ่งนั้นชนสิ่งนี้ ที่จะสร้างความทุกข์ความ เจ็บปวด ถ้ามีแสงสว่างหรือลืมหืมตาขึ้น เวลาทำอะไรก็จะเห็นได้ชัดเจน ก็จะไม่ทำผิดพลาด ไม่ไปชนไม่ไปเตะสิ่งต่างๆ ที่จะทำให้เจ็บปวด ฉันทัดถ้าใจมีแสงสว่างแห่งธรรมจาก พระพุทธเจ้า ที่ทรงสอนให้พิจารณาอยู่เสมอว่า เกิดมาแล้วย่อมมีความแก่เป็นธรรมดา ล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้ มีความเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นธรรมดา ล่วงพ้นความเจ็บไข้ได้ป่วย ไปไม่ได้ มีความตายเป็นธรรมดา ล่วงพ้นความตายไปไม่ได้ ต้องพลัดพรากจากของรัก ของเจริญใจทั้งหลายทั้งปวงไปเป็นธรรมดา ช้าหรือเร็ว ต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ถ้า สอนใจอยู่ตลอดเวลา จะได้เตรียมรับกับเหตุการณ์ จะได้ไม่หลง ไม่เสียใจ เวลาเกิด ความแก่ขึ้นมา เกิดความเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา เกิดความตายขึ้นมา กับตัวเราก็คือ กับผู้อื่น ก็น่าดี จะรับความจริงได้ จะไม่เดือดร้อนไม่วุ่นวาย ถ้าไม่เตือนใจไม่สอนใจเลย จะถูก ความหลงเลี้ยมสอนให้อายากอยู่ไปนานๆ ไม่อยากแก่ ไม่อยากเจ็บ ไม่อยากตาย ไม่ อยากพลัดพรากจากกัน พอเกิดความแก่ความเจ็บความตาย เกิดการพลัดพรากจากกัน ขึ้นมา ก็จะไม่รับไม่ได้ จะตกใจ เสียใจ ถ้ามีพระธรรมคำสอนเราจะไม่วุ่นวายใจ เพราะเป็น เรื่องธรรมดา เกิดขึ้นกับทุกคน เกิดแก่เจ็บตาย พลัดพรากจากกัน ถ้าสอนใจอยู่เรื่อยๆ แล้ว เวลาใครเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาใครตายไป เราจะไม่วุ่นวาย ไม่เศร้าโศกเสียใจ จะ ถือเป็นเรื่องธรรมดา

และทรงสอนให้พิจารณาว่า สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของๆตน ไม่ว่าจะทำกรรมอันใดไว้ ดีหรือชั่ว จะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น ถ้าต้องตายไปก่อนเวลาที่ควร ก็เป็นเพราะ วิบากกรรม ทำบุญมาเพียงเท่านี้ก็อยู่ได้เพียงเท่านี้ จะให้อยู่เกินบุญที่ทำไว้ไม่ได้ เหมือนกับเติมน้ำมันรถครึ่งถังก็จะไปได้ไม่ไกลเท่ากับเติมเต็มถัง คนเราก็คือเช่นเดียวกัน มีความแตกต่างกัน มีอายุสั้นยาวต่างกัน มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนต่างกัน มีอาการ ๓๒

ไม่เท่ากัน เพราะทำบุญกรรมมาต่างกัน ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตได้มากน้อย
เพียงไร ถ้าละได้มากอายุก็ยืนยาวนาน โรคภัยไข้เจ็บไม่เบียดเบียนมาก มีอาการ ๓๒
ครบถ้วนบริบูรณ์ นี่คือนี่ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เราพิจารณาอยู่เสมอ เวลาเมื่อไรเกิด
ขึ้นกับตัวเราก็คือ กับคนที่เรารักก็ดี จะได้ทำใจได้ ไม่เศร้าโศกเสียใจ เพราะไม่ได้ทำอะไร
ให้ดีขึ้น ไม่ได้ทำให้คนที่ตายไปแล้วฟื้นขึ้นมา ไม่ได้ทำให้เราสบายใจ แต่จะทำให้จิตของ
เราราวุ่นง่วนรำว กิเลสไม่ได้นอนไม่หลับไปเปล่าๆ ไม่เกิดประโยชน์อะไร จึงต้องดูแลรักษา
ใจเป็นหลัก คนอื่นเราก็ดูแลไปด้วย แต่ต้องไม่ลืมมองใจของเรา บางทีเราห่วงคนอื่นมาก
จนลืมใจของเราไป ห่วงจนกินไม่ได้นอนไม่หลับ อย่างนี้ไม่ถูก เป็นการสร้างความทุกข์
ให้กับตนเอง เป็นอกุศล เป็นความไม่ฉลาด คนที่ฉลาดจะต้องรู้จักรักษาใจของตนด้วย
ในขณะที่ดูแลรักษาผู้อื่น ช่วยอะไรได้ก็ช่วยไป ช่วยไม่ได้ก็ต้องปล่อยไปตามบุญตาม
กรรม จะมาเศร้าโศกเสียใจก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร นี่คือนิพพานที่พระพุทธเจ้าทรงสอน
ให้เจริญอยู่เรื่อยๆ จะได้ไม่ลืม ถ้ายังคิดอยากจะอยู่ไปนานๆ ไม่อยากแก่ไม่อยากเจ็บไม่
อยากตายอยู่ แสดงว่ายังไม่นิพพาน ยังไม่ได้พิจารณาตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอน ลอง
ถามตัวเราว่า พร้อมทั้งจะเจอกับความแก่หรือไม่ พร้อมทั้งจะเจอกับความเจ็บไข้ได้ป่วย
หรือไม่ พร้อมทั้งจะเจอกับความตายหรือไม่ ถ้ายังไม่พร้อมแสดงว่ายังไม่สนใจไม่มากพอ

ต้องคอยเตือนเราอยู่เรื่อยๆ ดังที่พระพุทธเจ้าทรงสอนพระอานนท์ ให้เตือนตนเองอยู่เรื่อยๆ
ว่า เกิดมาแล้วต้องตาย ต้องเตือนอยู่ทุกลมหายใจเข้าออกเลย หายใจเข้าก็ต้องเตือนว่า
เดี๋ยวก็ต้องตายแล้ว หายใจออกก็ต้องเตือนว่าเดี๋ยวก็ต้องตายแล้ว ถ้าเตือนอยู่เรื่อยๆ
แล้ว จะมีสภาวะ มีที่พึ่ง จะไม่ห่วงไหวกับความ เป็นความตาย กับการพลัดพรากจากกัน
เพราะรู้ว่าเป็นเรื่องธรรมดา ไปเศร้าโศกเสียใจ ไปหวาดกลัว ก็เหมือนกับหุบตีตัวเอง
ทำไมต้องหุบตีตัวเองกับเหตุการณ์ที่เราจับยังไม่ได้ เช่นฝนตกแดดออก เวลาที่ไม่
ต้องการให้ฝนตกแดดออก ก็มาหุบตีตัวเอง ก็ห้ามฝนห้ามแดดไม่ได้ ฉะนั้นเวลาที่ไม่
ต้องการความแก่ความเจ็บความตาย ก็มาทำใจของเราให้ทุกข์ให้วุ่นวาย ด้วยความ
หวาดกลัววิตกกังวล ก็ไปห้ามความแก่ความเจ็บความตาย ห้ามการพลัดพรากจากกัน
ไม่ได้ เมื่อถึงเวลาที่จะเกิดขึ้น ก็ต้องเกิด ไม่ว่าจะกับใครทั้งนั้น เพราะความหวาดกลัววิตก
กังวล ไม่ได้เป็นวิธีการรักษาใจให้เป็นปกติสุข แต่การสอนใจเพื่อให้ความจริง ว่าต้องแก่

ต้องเจ็บต้องตายต้องพลัดพรากจากกันต่างหาก ที่จะทำให้อยู่อย่างสุขสบาย ใม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม จะไม่สร้างความสุขให้กับใจได้เลย เพราะมีสภาวะมีที่พึ่ง มีเกาะคุ้มกัน คือพระธรรมคำสอนและการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอน นี่คือนี่สิ่งที่เราควรให้ความสนใจมากๆ คือการสร้างสรรณะสร้างที่พึ่งให้กับใจ มากกว่าการแสวงหาสิ่งต่างๆในโลกนี้ เพราะไม่ใช่ที่พึ่งของใจ ไม่ได้ทำให้ใจมั่นคง ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ มีแต่บุญกุศล มีแต่พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนเท่านั้น ที่จะทำให้อุทิศพ้นจากความทุกข์ได้

เราจึงควรสร้างบุญสร้างกุศลอยู่เสมอ ใม่ว่าจะอยู่ในวัดหรืออยู่นอกวัด ใม่จำเป็นต้องบริจาคให้กับวัดอย่างเดียว บริจาคให้โรงเรียนก็ได้ ให้โรงพยาบาลก็ได้ ให้มูลนิธิที่ทำสาธารณประโยชน์ก็ได้ เช่นมูลนิธิที่บริจาคโรงไฟฟ้้า ใม่ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน รักษาศีลในวัดก็ได้ รักษาอกวัดก็ได้ เพราะศีลอยู่กับกายวาจาใจของเรา เวลาจะพูดจะทำอะไร ให้มีสติดูว่าจะพูดจะทำผิดศีลหรือไม่ ถ้าจะไปเสพสุรายาเมาก็ต้องยับยั้ง ถ้าจะพูดโกหกก็ต้องหยุดพูด ถ้าจะไปเอาทรัพย์สินสมบัติข้าวของเงินทองของผู้อื่น โดยที่เขาไม่อนุญาต ก็ต้องยับยั้ง ถ้ามีสติจะรู้ว่าพูดจะทำผิดศีลหรือไม่ ส่วนปัญญาเราก็เจริญได้ตลอดเวลา ใม่ว่าจะพึ่งเทศน์ฟังธรรมจากพระก็ดี ฟังเทศน์ฟังธรรมในใจของเราก็ดี เพราะเราก็สามารถแสดงธรรมสอนเราได้ เช่นธรรมที่เราได้ยินได้ฟังในวันนี้ เราก็เอาไปสอนเราอยู่เรื่อยๆ พิจารณาความแก่ความเจ็บความตาย การพลัดพรากจากกันอยู่เรื่อยๆ เวลาที่ใม่ต้องคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ ก็มาคิดเรื่องธรรมะกัน พยายามคิดอยู่เรื่อยๆ ถ้าใม่คิดก็จะลืม พอไปคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ ก็จะลืมธรรมะไป ก็จะเป็นคนโง่ ใม่รู้ทันโลก จะหลงกับโลก จะใม่อยากแก่ใม่อยากเจ็บใม่อยากตาย

ถ้าคอยสอนคอยเทศน์อยู่เรื่อยๆ ว่าเกิดมาแล้วต้องแก่ต้องเจ็บต้องตาย ต้องพลัดพรากจากกัน ว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของๆตน ทำกรรมดีก็จะได้รับผลดี ทำกรรมชั่วก็จะได้รับผลชั่ว ถ้าสอนใจอย่างนี้แล้ว ใม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น จะสามารถนำเอาธรรมะมาใช้กับเหตุการณ์ต่างๆได้ เวลาแก่ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาตายก็รู้ว่าเป็นเรื่องธรรมดา ตายเร็วตายช้าก็เป็นเรื่องของบุญของกรรม จะใม่หวั่นไหว ใม่ทุกข์ ใม่เศร้าโศกเสียใจ มีสภาวะมี

ที่ฟังของใจอยู่ตลอดเวลา จะมีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข อยู่ก็สุขตายก็สุข นี่คืออานิสงส์ของการมาวัด ของการได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอน ของการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอน จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง จึงควรใฝ่บุญใฝ่กุศล ศึกษาฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ แล้วนำไปปฏิบัติ จะได้มีแต่ความสุขความเจริญ จึงขอฝากเรื่องการทำบุญทำทาน รักษาศีล เรื่องศรัทธาความเชื่อ เรื่องจาคะ เรื่องศีล เรื่องปัญญา ให้นำเอาไปปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุข เป็นสราณะของใจต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๒๐

ที่เติมบุญเติมบาป

๒๒ เมษายน ๒๕๕๐

วันนี้พวกเราได้มาปฏิบัติภารกิจ มาสร้างบุญสร้างกุศล ตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เพื่อประโยชน์สุขของใจของเรา และของผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เพราะไม่มีอะไรที่จะสำคัญยิ่งกว่าใจ ถ้าใจออกจากร่างกายไปแล้ว ร่างกายก็เป็นเหมือนท่อนไม้ท่อนฟืน จะพูดกับร่างกายก็จะไม่รู้เรื่อง ไม่สามารถตอบคำถามของเราได้ เพราะไม่ใช่ตัวที่รับรู้ ที่คิด ที่สั่งให้ร่างกายทำอะไรต่างๆ ใจต่างหากเป็นผู้รับรู้ ผู้คิด ผู้สั่ง ถ้าไม่มีใจอยู่กับร่างกายแล้ว การรับรู้ก็หมดไป สันทนกันไม่ได้ พอใจออกจากร่างกายไป ก็เรียกว่า**ดวงวิญญาณ** พอเข้าไปอยู่ในท้องแม่ก็เรียกว่า**ปฏิสนธิวิญญาณ** พอเป็นมนุษย์เป็นสัตว์ก็เรียกว่าใจ ใจมนุษย์ ใจสัตว์ ใจไม่ได้ตายไปกับร่างกาย เมื่อร่างกายไม่สามารถอยู่ต่อไปได้ ใจก็ต้องย้ายออกไป เหมือนกับการย้ายบ้าน เมื่อไม่สามารถอยู่ได้เพราะชำรุดทรุดโทรม อยู่ไปก็จะเป็นภัย ก็ต้องย้ายไปอยู่บ้านใหม่ ถ้ามีทรัพย์มีเงินมาก ก็จะได้บ้านใหม่ที่ดีกว่าเก่า ถ้ามีเงินน้อยก็จะได้บ้านที่แย่กว่าเก่า ฉันทใจเมื่อต้องออกจากร่างกายไป ก็จะไปหาบ้านใหม่ จะดีหรือเลวกว่าเก่า ก็ขึ้นอยู่กับบุญกุศลและบาปกรรมที่ได้ทำไว้ ถ้าทำบุญกุศลมากกว่าทำบาปกรรมก็จะไปเกิดใน**สุคติ** เป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยเจ้า ถ้าทำบาปกรรมมากกว่าทำบุญก็จะไปเกิดใน**อบาย** เป็นเปรต เป็นผี เป็นเดรัจฉานไปตกนรก เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้เห็น จะเห็นสิ่งเหล่านี้ได้ ต้องมีจิตใจที่สงบ มีปัญญาที่จะแยกแยะสิ่งที่ปรากฏอยู่ในใจได้ ถ้าไม่มีความสงบไม่มีปัญญา จะไม่สามารถเข้าถึงตัวจิตได้ จะหลงคิดว่าจิตคือร่างกายอย่างที่พวกเราหลงกันอยู่ คิดว่าร่างกายเป็นตัวเราของเรา เวลาคิดจะพูดจะทำอะไร ก็คิดว่าร่างกายเป็นตัวคิด แต่ความจริงแล้วร่างกายเป็นเพียงบ่าว เป็นผู้รับใช้ใจ **ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว** ใจคิดแล้วก็สั่งไปที่กาย จะพูดจะทำอะไร ต้องคิดก่อนถึงจะพูดถึงจะทำได้

ใจจึงเป็นตัวที่สำคัญที่สุด เป็นผู้ทำบุญทำกรรมและเป็นผู้รับผล นรกก็ดี สวรรค์ก็ดี ภพชาติต่างๆก็ดี ล้วนมีใจผู้สร้างขึ้นมา อย่างพวกเราชาตินี้ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เพราะใจได้สร้างบุญได้สร้างเหตุปัจจัยที่ทำให้ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ อย่างน้อยก็ต้องเคยรักษาศีล ๕ มา เคยละเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ละเว้นจากการลักทรัพย์ ละเว้นจากการประพฤตินิโคตประเวณี ละเว้นจากการพูดปดมดเท็จ ละเว้นจากการเสพสุรายาเมา ละเว้นจากอบายมุขต่างๆ เช่นการพนัน เทียบกลางคืนเป็นต้น จึงทำให้ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ มีอายุสั้นบ้าง ยาวบ้าง ขึ้นอยู่กับบุญกรรมที่ได้ทำมา เหมือนกับเติมน้ำมันรถ ถ้าเติมน้อยก็วิ่งไปได้ไม่ไกล ถ้าเติมมากก็วิ่งไปได้ไกล ถ้าเติมบุญมาน้อยอายุจะไม่ยืน จะต้องตายไปก่อนคนอื่น เหมือนกับเพื่อนที่ได้ตายไป เพราะได้ทำบุญมาเพียงเท่านั้น เมื่อหมดบุญแล้วก็ต้องไปหาที่อยู่ใหม่ พวกเราก็เช่นเดียวกัน สักวันหนึ่งเมื่อหมดบุญแล้ว ก็ต้องจากโลกนี้ไป ในขณะที่มีชีวิตอยู่ จึงควรรีบทำบุญให้มากๆ ทำบาปให้น้อยๆ หรือไม่ทำเลยจะได้ไปเกิดที่ดีและอยู่ได้นานๆ ถ้าเกิดเป็นมนุษย์ก็จะมีอายุยืนยาวนาน มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีอาการ ๓๒ ครบถ้วนบริบูรณ์ ไม่พิกลพิการ จะเชื่อหรือไม่ก็ตาม ผลจะต้องเป็นตามเหตุคือการกระทำอย่างแน่นอน เหมือนกับการรับประทานอาหาร จะเชื่อหรือไม่ว่ารับประทานแล้วจะอิม ถ้ารับประทานแล้ว ไม่ซำก็เร็วก็ต้องอิมจนได้ เพราะการกระทำและผลไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือไม่เชื่อ ขึ้นอยู่กับการกระทำเท่านั้น ไม่เชื่อนรก ไม่เชื่อสวรรค์ ไม่เชื่อเรื่องเวียนว่ายตายเกิด ถ้ายังทำกรรมอยู่ ก็ยังต้องไปเวียนว่ายตายเกิดในภพน้อยภพใหญ่

ถ้าไม่อยากจะเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป ก็ต้องชำระความโลภความโกรธความหลงให้หมดสิ้นไปจากใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์เหมือนใจของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย เพราะใจก็เป็นเหมือนรถยนต์ ถ้ายังเติมน้ำมันอยู่เรื่อยๆ รถก็จะมีเชื้อเพลิงให้วิ่งไปไหนมาไหนได้ ถ้าหยุดเติมน้ำมัน พอเชื้อเพลิงหมด ก็วิ่งไปไหนไม่ได้ ใจก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน ถ้าหยุดเติมเชื้อของภพชาติ ด้วยการตัดความโลภความโกรธความหลงให้หมดไป ใจก็จะไม่ไปเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป จะอยู่ในพระนิพพาน ที่อิมที่พอที่มีความสุขอย่างยิ่ง ไม่จำเป็นต้องไปหาความสุขจากอะไรอีกต่อไป เพราะความสุขต่างๆที่พวกเราหากัน เป็นความสุขที่คลุกเคล้าไปด้วยความทุกข์ ได้อะไรมาก็ดีอกดีใจมี

ความสุข พอจากไปก็เสียอกเสียใจ เวลาเกิดก็ดีอกดีใจ พอตายไปก็เสียอกเสียใจ ร้อง
ห่มร้องไห้ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ มีความทุกข์ควบคู่อยู่ด้วยเสมอ ถ้าไม่ต้องการ
ความทุกข์ ก็ต้องไม่เกิด เพราะ**ทุกข์ย่อมไม่มีกับผู้ไม่เกิด** ถ้าเกิดแล้ว ต่อให้อยู่ในภพดี
ขนาดไหนก็ตาม ก็จะมีความเสื่อมมีการหมดไปตามมา เกิดเป็นพรหมถึงแม้จะมีอายุ
ยาวนานเป็นหมื่นปีก็ตาม เมื่อหมดบุญหมดอายุขัย จิตก็ต้องเสื่อมลงสู่ภพที่ต่ำกว่า
ตามลำดับ จากพรหมก็มาเป็นเทพ จากเทพก็กลับมาเป็นมนุษย์ ถ้าไม่ระวังไปทำบาปทำ
กรรม ก็ต้องขยับต่ำลงไปอีก ไปเป็นเดรัจฉานบ้าง ไปตกนรกบ้าง จนกว่าจะหมดกรรม
ถึงจะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก

นี่คือเรื่องของใจที่พวกเราไม่รู้กัน ไม่รู้ว่าเรานี้แหละคือใจ ไปคิดว่าเราคือร่างกาย เพราะใจ
เป็นสิ่งที่มองไม่เห็นกัน เหมือนกับคลื่นวิทยุโทรศัพท์ ที่เข้ามาในเครื่องมือถือ ที่เรามอง
ไม่เห็น แต่เรารู้ว่ามีคลื่นเข้ามาแล้วเพราะมีเสียงดัง เมื่อเรากดปุ่มรับก็มีเสียงพูดออกมา
จากเครื่อง แสดงว่ามีคลื่นวิทยุเข้าไปในเครื่องแล้ว ใจของเราก็เป็นเหมือนกับคลื่นวิทยุที่
เข้ามาในร่างกาย ทำให้พูดได้ทำอะไรได้ รับรู้เรื่องราวต่างๆได้ แต่พอใจออกจากร่างกาย
ไปแล้ว ก็กลายเป็นคนตายไป ไปพูดด้วยก็จะไม่รู้เรื่อง เอาเข็มไปทิ่มไปแทงก็จะไม่สะดุ้ง
ไม่ผวา เอาไปผ่าไปตัดไปเผา ก็จะไม่มียปฏิกิริยา เพราะผู้รู้คือใจไม่ได้อยู่ในร่างกายแล้ว
ใจของพวกเราเป็นอย่างนี้ ดังนั้นถ้าจะถามว่าดวงวิญญาณมีจริงหรือไม่ ก็ตอบได้ว่ามีจริง
ใจเมื่อออกจากร่างกายก็เป็นดวงวิญญาณ ถ้าถามว่ามีการเวียนว่ายตายเกิดหรือไม่ ก็
ตอบว่ามี เพราะใจเป็นผู้ไปเกิดใหม่ แล้วแต่จะไปเกิดเป็นอะไร อาจจะไม่ได้อีกกลับมาเกิด
เป็นมนุษย์ทันที อาจจะต้องไปเกิดเป็นเดรัจฉานก่อน เป็นนกเป็นปลาเป็นแมวเป็นสุนัข
ก่อน หรือไปตกนรกไปเกิดเป็นเปรตเป็นผีก่อน ถ้าเป็นเปรตก็เป็นพวกที่เราทำบุญอุทิศ
ส่วนบุญส่วนกุศลไปให้ ถ้าเป็นอย่างอื่นบุญอุทิศก็ไปไม่ถึง เพราะไม่มีฐานะที่จะรับบุญ
อุทิศได้ มีพวกเปรตเพียงพวกเดียวที่จะรับบุญอุทิศได้ เพื่อจะได้ไปเกิดใหม่ ไปเป็น
มนุษย์เป็นเทพ แต่ช่วงที่เป็นเปรตเป็นช่วงที่ขาดบุญ เหมือนกับรถที่น้ำมันหมดกลางทาง
ถ้าเติมน้ำมันให้หน่อยพอให้วิ่งไปถึงปั้มได้ ก็จะเติมน้ำมันเองได้ นี่คือฐานะของเปรต
เป็นพวกเดียวที่จะรับบุญอุทิศได้ ถ้าไปเกิดเป็นมนุษย์ก็ไม่มี ความจำเป็นกับบุญอุทิศ
เพราะไปถึงปั้มแล้ว

ภาพของมนุษย์จึงเป็นเหมือนน้ำมัน เป็นที่เราสามารถเติมบุญก็ได้หรือเติมบาปก็ได้ มีภาพเดียวในสังสารวัฏที่**เติมบุญเติมบาป**ได้ คือภาพของมนุษย์ ถ้าเป็นภาพของเทวดาของพรหมก็เป็นทีไปเสวยบุญ ไปรับผลของบุญ มีแต่ความสุขความสบาย ถ้าเป็นเดรัจฉานเป็นเปรตเป็นผีเป็นนรกก็เป็นทีใช้กรรม ทำบุญไม่ได้ เช่นเกิดเป็นสุนัข อยากจะทำบุญวันนี้ก็ทำไม่ได้ ไปตกนรกก็เช่นเดียวกัน ก็เหมือนกับติดอยู่ในคุกในตาราง จะมาทำบุญก็มาไม่ได้ ต้องรอให้พ้นโทษก่อน มีภาพของมนุษย์เท่านั้นที่จะทำบุญก็ได้ทำบาปก็ได้ อุทิศบุญให้ผู้อื่นก็ได้ เมื่อได้มาเกิดเป็นมนุษย์แล้ว จึงควรรีบตัดดวง อย่าปล่อยให้เวลาผ่านไปกับเรื่องไร้สาระ เช่นการหาเงินทอง หาความสุขจากรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะ เพราะไม่ได้เป็นความสุขที่จีรังถาวรที่ยั่งยืน ไม่ได้ช่วยใจเมื่อต้องเดินทางไปสู่อภินิหารไม่ได้เป็นเสบียง ไม่ได้เป็นบุญเป็นกุศล ถ้าแม้ว่าแต่เสียเวลากับการหาเงินหาทอง จากการเที่ยวจากการดื่มจากการรับประทาน พอตายไป จะไม่มีอะไรติดเนื้อติดตัวติดใจไป มีแต่ความหิวความกระหายความอยาก ถ้าทำบาปทำกรรมก็ต้องไปเป็นเปรตบ้าง ไปตกนรกบ้าง ถ้าพยายามสะสมบุญกุศลอยู่เรื่อยๆ มีเงินทองเหลือกินเหลือใช้ ก็เอามาทำบุญ เอามาช่วยเหลือผู้อื่น รับรองได้ว่าจะได้กำไร จะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ที่ดีกว่าเดิม ฉลาดกว่าเดิม มีรูปร่างหน้าตาดีกว่าเดิม รวยกว่าเดิม จะได้ทำบุญทำกุศลมากขึ้นไปเรื่อยๆ จนได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ เป็นพระพุทธเจ้าไปในที่สุด ดังที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบำเพ็ญมาทำบุญให้ทาน รักษาศีล ศึกษาฟังเทศน์ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ทำจิตใจให้สงบ เจริญปัญญาให้รู้ทันกิเลส รู้ทันความหลง

ถ้ามีปัญญาแล้วจะไม่หลงกับเรื่องไร้สาระต่างๆ เพราะรู้ว่าต้องเดินทางไปอีกไกล ต้องอาศัยบุญกุศล เหมือนกับคนขับรถที่รู้ว่า ยังต้องเดินทางด้วยรถยนต์อยู่ ก็ต้องดูแลรักษารถยนต์ให้ดี คอยเติมน้ำมันเติมน้ำเติมลม ซ่อมบำรุงอยู่เสมอ เพราะถ้าไม่ทำแล้วรถก็จะเสีย ไม่สามารถเดินทางต่อไปได้ ใจของพวกเราก็เป็นเหมือนรถยนต์ที่กำลังเดินทางไปสู่ความพ้นทุกข์ สู่ความสุขสุดยอด ที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ได้ไปถึงกันแล้วจึงมาสอนพวกเรา ปราภาณเป็นพระพุทธศาสนาไว้เป็นที่พึ่ง ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ก็จะมีพระพุทธศาสนา เราก็จะไม่รู้เรื่องของใจ ไม่รู้เรื่องเวียนว่ายตายเกิด รู้อย่างเดียวว่าเกิดมาแล้วก็ต้องตายไป ตายแล้วก็จบ ไม่มีการเวียนว่ายตายเกิด ไม่มี

สวรรค์หรือนรก เพราะมองไม่เห็น เหมือนคนที่หลับตาหรือคนตาบอด ก็จะไม่เห็นอะไร ต่อให้มีใครบอกว่ามีอะไรอยู่ตรงไหน ก็จะไม่มองเห็น จะเชื่อหรือไม่ก็มองไม่เห็น เหมือนกัน ถ้าเชื่อจะมีโอกาสได้เห็น เพราะสิ่งที่พระพุทธรเจ้าทรงสอนให้พวกเราทำกัน เป็นวิธีที่จะทำให้ตาในคือใจของเราสว่างขึ้นมา ทำให้เห็นใจของเรา เห็นการเวียนว่ายตายเกิดของใจ เห็นนรกเห็นสวรรค์ เพราะนรกและสวรรค์ไม่เป็นสถานที่ แต่เป็นสภาพจิตใจ ถ้าใจสงบมีความสุข ในขณะนั้นใจก็ขึ้นสวรรค์ ถ้ามีความรุ่มร้อนมีความสุขทุกข์ ใจก็ตกนรก ถ้ามีแต่ความหิวความกระหาย ใจก็เป็นเปรต ถ้ามีแต่ความหวาดกลัวกับเรื่องต่างๆ อย่างไม่มีเหตุมีผล ใจก็เป็นอสุรกาย ถ้ามีแต่ความสุข ใจก็เป็นเทพ ถ้าสงบนิ่งไม่คิดไม่ปรุงเรื่องอะไร ใจก็เป็นพรหม ถ้าปล่อยวางได้ปลงได้ตัดได้ไม่ยึดไม่ติด ใจก็เป็นพระอรหันต์ ตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไป เรื่องของใจเป็นอย่างนี้ นรกสวรรค์ไม่เป็นสถานที่ ต่อให้ไปหาทั่วทั้งจักรวาล ก็จะหาไม่เจอ เพราะไม่ได้เป็นสถานที่ แต่เป็นสภาวะของใจ ถ้าใจรุ่มร้อนก็เป็นนรก ใจสุขก็เป็นสวรรค์ อย่างในขณะนี้ใจของพวกเราได้ขึ้นสวรรค์ เพราะมีความสุขมีความสุขสงบ ถ้ามีความรุ่มร้อน ห่วงเรื่องนั้นห่วงเรื่องนี้ ก็ตกนรก นี่เป็นเรื่องของใจ

พระพุทธรเจ้าทรงสอนว่าไม่มีอะไรสำคัญเท่าใจ ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน เป็นผู้สร้างนรก เป็นผู้สร้างสวรรค์ และเป็นผู้ไถ่ถอนบุญกรรม เป็นผู้ไปอยู่ในนรกและสวรรค์ จึงควรให้ความสนใจต่อการดูแลรักษาใจ ด้วยการสร้างบุญสร้างกุศล ละเว้นจากการทำบาปทำกรรม ชำระกำจัดความโลภความโกรธความหลง ให้หมดสิ้นไปจากจิตจากใจ เพราะเป็นวิธีเดียวเท่านั้นที่จะทำให้ใจหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง ให้พบกับความสุขสุดยอด อยู่ในการปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธรเจ้าเท่านั้น ควรให้ความสนใจดูแลรักษาใจให้มากยิ่งขึ้นกว่าสิ่งอื่นใด ภารกิจที่มีความจำเป็นก็ทำไป ต้องมีปัจจัย ๔ เลี้ยงดูปากท้อง ก็หามาพอประมาณ อย่ามากจนเกินไป แบบกินอีกสิบชาติก็ไม่หมด ไม่เกิดประโยชน์อะไร เสียเวลาไปเปล่าๆ เอาเวลามาสร้างบุญสร้างกุศลดีกว่า จะได้พัฒนาจิตใจขึ้นไปตามลำดับ เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนถาวร การพัฒนาอย่างอื่นเป็นการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน จะสร้างอะไรก็ตาม ไม่กี่ปีก็พังทลายลงมาหมด หรือไม่เช่นนั้นเราก็ต้องทิ้งมันไป การพัฒนาทางโลกเป็นอย่างนี้ ไม่ถาวรมันไม่ยั่งยืน ไม่เหมือนกับการพัฒนาจิตใจ ที่มีแต่จะสูงขึ้น

ไปเรื่อยๆ จะไม่เสื่อมลงมาถ้าได้พัฒนาจนถึงจุดสูงสุด ดังที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์สาวกได้พัฒนากัน จะเป็นอย่างนั้นไปตลอดอนันตกาล ไม่มีวันเสื่อมอีกต่อไป จิตที่ได้บรรลุถึงพระนิพพานแล้ว จะไม่มีการเสื่อมอีกต่อไป จะไม่กลับลงมาเกิดเป็นเทพเป็นพรหมเป็นมนุษย์อีก เพราะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อถึงจุดสุดยอดแล้ว ถึงบรมสุขแล้ว ก็จะไม่ทำอะไรที่ต้องทำอีกต่อไป จึงควรใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ รู้จักแยกแยะว่าควรทำอะไรมากน้อยเพียงไร แล้วการที่ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ ได้มาเจอพระพุทธศาสนา จะได้ไม่สูญเปล่า ไม่เสียชาติเกิด ได้รับประโยชน์จากพระพุทธศาสนา ได้สะสมบุญบารมี ได้เป็นพระอรหันต์ ได้เป็นพระพุทธเจ้าในที่สุด ที่เกิดจากการประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอน การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๒๑

ทำสมาธิก่อน

๒๘ เมษายน ๒๕๕๐

พระพุทธศาสนาสอนว่า การกระทำทางกายวาจาใจ เป็นเหตุที่จะนำมาซึ่ง ความสุขหรือ ความทุกข์ ความเจริญหรือความเสื่อม ไม่ใช่สิ่งอื่น ไม่ใช่ชื่อ ไม่ใช่นามสกุล ไม่ใช่ทรงผม ไม่ใช่เสื้อผ้าที่สวมใส่ อยู่ที่ว่ากระทำเท่านั้น ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พวกเราปฏิบัติกัน อย่างสม่ำเสมอ ให้ทำในสิ่งที่ถูกที่ดีที่งาม ที่จะนำมาซึ่งผลที่เราต้องการ เพราะการกระทำ มีอยู่ ๓ ชนิดด้วยกันคือ ทำดี ทำไม่ดี ทำไม่ดีไม่ชั่ว คือบุญ บาป ไม่ใช่บุญไม่ใช่บาป ทำ ได้ ๓ ทางด้วยกันคือ ทางกาย ทางวาจา ทางใจ ที่สำคัญที่สุดก็คือการกระทำทางใจ เพราะเป็นต้นเหตุของการกระทำทางวาจาและทางกาย เราจึงควร**ดูการกระทำทางใจเป็นหลัก** คือ**ความคิด**ของเรา เพราะก่อนที่จะพูดจะทำอะไรได้ เราต้องคิดก่อน คิดแล้วถึง ค่อยพูด คิดแล้วถึงค่อยทำ ถ้าไม่มีความคิด ก็จะไม่มีการพูด ไม่มีการกระทำ เช่นเวลา คนตายไปแล้ว ไม่มีใจอยู่กับร่างกาย ก็จะไม่มีความคิด ปล่อยร่างกายไว้ตรงไหน ก็จะ อยู่ตรงนั้น ไม่พูดไม่ทำอะไรทั้งสิ้น เพราะไม่มีใจสั่งให้คิดให้พูดให้ทำนั่นเอง ความคิดก็ เกิดขึ้นจากความเห็น ๒ ชนิดด้วยกันคือ ความเห็นถูกกับความเห็นผิด ถ้ามีความเห็น ถูก ก็จะทำให้คิดถูก พูดถูก ทำถูก ถ้ามีความเห็นผิด ก็จะทำให้คิดผิด พูดผิด ทำผิด เมื่อทำไปแล้วก็จะมีผลตามมา ถ้าทำถูก คือคิดดี พูดดี ทำดี ผลดีคือความสุขและความ เจริญก็จะตามมา ถ้าคิดผิด คือคิดไม่ดี พูดไม่ดี ทำไม่ดี ความทุกข์และความเสื่อมก็จะ ตามมา ต้นเหตุของการคิดดีหรือไม่ดี ก็อยู่ที่**วิธี**ความเห็นความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ถ้ามี ความเห็นผิดเรื่อง que คิดว่าดีกลับไม่ดี เรื่อง que คิดว่าไม่ดีกลับดี

เราจึงต้องพึงผู้มีความเห็นถูก ให้สอนเรา เพื่อเราจะได้ทำตาม เพราะการกระทำและผลมี อยู่ ๒ แบบคือ ความดีที่ดีจริงและความดีที่ไม่ดีจริง ความสุขที่สุขจริงและความสุขที่ไม่ สุขจริง ความทุกข์ที่ทุกข์จริงและความทุกข์ที่ไม่ทุกข์จริง ความเสื่อมที่เสื่อมจริงและ

ความเสื่อมที่ไม่เสื่อมจริง ถ้าไม่ได้ศึกษา ไม่ได้ยินได้ฟังจากผู้รู้ เช่นพระพุทธเจ้า เราจะไม่มีปัญญาแยกแยะได้ว่า อะไรเป็นความสุขที่แท้จริง อะไรเป็นความเจริญที่แท้จริง เราจะเห็นตรงข้ามกับความจริง ที่จะทำให้เราคิดผิด ให้เราพูดผิด ให้เราทำผิด ทำให้เราได้รับผลที่ไม่ดีจริง คือความสุขและความเจริญที่ไม่แท้จริงนั่นเอง เราจึงควรเชื่อพระพุทธเจ้า เพราะทรงได้สัมผัสความสุขความเจริญทั้ง ๒ รูปแบบมาแล้ว ความทุกข์ ความเสื่อมทั้ง ๒ รูปแบบก็ทรงสัมผัสมาแล้ว จึงเอามาสั่งสอนพวกเรา ถ้าฟังแล้วนำเอาไปปฏิบัติ ก็จะได้รับประโยชน์ จะได้พบกับความสุขและความเจริญที่แท้จริง ไม่ต้องพบกับความสุขความเจริญที่ไม่แท้จริง คือความเจริญในลาภยศสรรเสริญสุขที่ไม่ถาวร ต้องสูญต้องหมดไป เมื่อตายไปลาภยศสรรเสริญสุขต่างๆก็หมดไป จึงเป็นความสุขความเจริญที่ไม่แท้จริง เพราะความสุขความเจริญที่แท้จริงต้องติดไปกับใจของเรา เมื่อเราตายไปแล้ว ใจไม่ได้ตายไปกับร่างกาย ต้องเดินทางต่อไปอีก เหมือนคนที่นั่งอยู่ในรถเมื่อรถวิ่งไม่ได้ ก็ต้องทิ้งรถไว้แล้วก็เดินไปหารถคันใหม่ มีเงินมีทองก็เอาติดตัวไปได้ ใจก็เป็นอย่างนั้น เมื่อตายไปแล้ว ใจเอาร่างกาย เอาลาภยศสรรเสริญสุขไปไม่ได้ เอาไปได้แต่บุญกุศล ความสุขความเจริญของใจ

ชาตินี้เราได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เพราะใจเป็นมนุษย์ ถ้าใจเสื่อมจากความเป็นมนุษย์ เวลาไปเกิดชาติต่อไปก็จะได้ไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ ถ้าใจเป็นเดรัจฉาน ก็ต้องไปเกิดเป็นเดรัจฉาน ถ้าเป็นเปรต ก็ต้องไปเกิดเป็นเปรต ถ้าเป็นสัตว์นรก ก็ต้องไปตกนรก ถ้าเป็นเทพ ก็จะไปเกิดเป็นเทพ ถ้าเป็นพรหม ก็จะไปเกิดเป็นพรหม ถ้าเป็นพระอริยเจ้า ก็จะไปเกิดเป็นพระอริยเจ้า นี่คือความสุขความเจริญที่แท้จริง ความทุกข์ความเสื่อมที่แท้จริง ที่จะติดไปกับใจ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน จะต้องเป็นไปตามความเจริญหรือความเสื่อมของใจ พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้พวกเราเข้าหาความสุขและความเจริญที่แท้จริง แต่ต้องผ่านความเสื่อมความทุกข์ที่ไม่แท้จริงก่อน เพราะต้องทำบุญให้ทาน ต้องเสียสละ ต้องปฏิบัติธรรม นั่งหลับหูหลับตา นั่งสมาธิ เข้าวัดถือศีล ๘ ถ้ามองทางโลกก็เหมือนกับการเสื่อมเดินถอยหลัง เพราะต้องเสียเงินเสียทอง เสียเวลาทำมาหากิน หาราภยศสรรเสริญสุข ต้องทุกข์ยากลำบากกับการถือศีล ๘ อยู่วัด อดข้าวเย็น นอนกับพื้น แต่ในสายตาของพระพุทธเจ้า ทรงเห็นว่า เป็นความทุกข์ที่ไม่แท้จริง เป็นความทุกข์เพื่อความทุกข์ในขั้น

ปลาย จึงเป็นความทุกข์ที่ไม่แท้จริง เป็นความเสื่อมที่ไม่แท้จริง เพราะเสื่อมจากสิ่งที่ไม่จรั้งถาวร คือลาภยศสรรเสริญสุข แต่เจริญอย่างถาวรทางด้านจิตใจ ที่จะสูงขึ้นดีขึ้นไปตามลำดับ เป็นมนุษย์ที่ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยเจ้า ถ้าปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน คือเข้าวัด ทำบุญทำทาน รักษาศีล ปฏิบัติธรรม ถ้าอยู่ที่วัดได้ ก็อยู่หลายวันถ้าอยู่ไม่ได้หลายวัน ก็อยู่เท่าที่จะอยู่ได้ ถ้าอยู่ไปได้ตลอด ก็บวชเลยเพราะจะทำให้ได้ความสุขความเจริญที่แท้จริง มากยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ

ถ้าไม่ได้พบกับพระพุทธศาสนา ไม่ได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอน เราก็จะหลงติดอยู่กับความสุขความเจริญที่ไม่แท้จริง กับการแสวงหาลาภยศสรรเสริญสุข ดังที่เป็นกันอยู่กับคนส่วนใหญ่ในโลกนี้ มักจะหาความเจริญทางลาภยศสรรเสริญสุขกันทั้งนั้น แต่ในขณะที่เดียวกันหาความทุกข์เข้ามาใส่ตัวอยู่ตลอดเวลาโดยไม่รู้ตัว ไม่มีใครในโลกนี้ที่บอกว่าไม่มี ความทุกข์ ความกังวล ความวุ่นวาย ความห่วงใย ความเศร้าโศกเสียใจ ที่แถมมากับความสุขทางลาภยศสรรเสริญสุข จึงเรียกว่าเป็นความสุขที่ไม่แท้จริง เพราะไม่ได้สุขอย่างเดียว มีความทุกข์แถมมาด้วย ส่วนความสุขที่แท้จริงที่พระพุทธเจ้าทรงสอนนั้น ก็มีความทุกข์ที่ไม่แท้จริงแถมมาด้วยเช่นเดียวกัน ที่จะค่อยๆหมดไป ถ้าปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน จะได้พบกับความสุขที่แท้จริงมากขึ้นไปเรื่อยๆ ที่จะลบล้างความทุกข์ที่ไม่แท้จริงให้หมดไป จนไม่มีเหลืออยู่เลย เช่นจิตของพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ที่ในเบื้องต้นก็ต้องทุกข์ทรมานกับการอยู่แบบขอกทาน เคยเป็นราชโอรสอยู่ในวัง มีความสุขกับลาภยศสรรเสริญสุขต่างๆ เมื่อต้องสละไป แล้วไปอยู่แบบขอกทาน บิณฑบาตตามมีตามเกิด อยู่ตามมีตามเกิด อยู่ตามโคนไม้บ้าง อยู่ตามถ้ำบ้าง อยู่ตามเรือนร้างบ้าง ไม่ได้มีความสุขเลย มีแต่ความทุกข์ แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็สร้างความสุขขึ้นทางจิตใจ จากการเสียสละ ปล่อยวาง ลาภยศสรรเสริญสุขต่างๆไป เมื่อปล่อยวางแล้วความทุกข์ที่ติดอยู่กับ ลาภยศสรรเสริญสุข ก็ไม่มีตามมา เหลือแต่ความสุขที่เกิดจากการรักษาศีล ปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิทำจิตใจให้สงบ เจริญปัญญา พิจารณาสภาวะธรรมทั้งหลาย จนเห็นตามความเป็นจริงว่า ไม่เที่ยงเป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา จึงตัดอุปาทานความยึดติดกับสภาวะธรรม เช่นร่างกายไปได้

ถ้าไม่เจริญปัญญา จะไม่เห็นว่าร่างกายเป็นอนิจจังไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เป็นเพียงธาตุ ๔ ดินน้ำลมไฟ ถ้าได้เจริญปัญญาหลังจากที่จิตสงบแล้ว ก็ให้เห็น ถ้ายังไม่สงบแล้วเจริญปัญญา จะเห็นชั่วแวบเดียวเท่านั้น เพราะไม่สามารถเจริญปัญญาได้อย่างต่อเนื่อง การเจริญปัญญาเพื่อปล่อยวางอุปาทานความยึดมั่นถือมั่น จะต้องเจริญอย่างต่อเนื่อง ทุกลมหายใจเข้าออกเลย ถึงจะสามารถเห็นได้อย่างต่อเนื่อง ถึงจะสามารถตัดอุปาทานความยึดมั่นถือมั่นได้ ถ้าพิจารณาเป็นครั้งเป็นคราว จะไม่เห็นได้อย่างต่อเนื่อง จะไม่สามารถตัดอุปาทานได้ การจะพิจารณาได้อย่างต่อเนื่อง จิตต้องมีสมาธิสงบนิ่ง ไม่มีอารมณ์ต่างๆรบกวนใจ เพราะถ้าจิตไม่สงบนิ่ง จะมีอารมณ์ต่างๆ คอยมารบกวนใจ ทำให้ไม่สามารถคิดหรือทำอะไรได้อย่างต่อเนื่อง ดังที่เราได้ยินเสมอว่า ไม่มีสมาธิ จะทำอะไรก็จะทำเป็นขึ้นเป็นอันไม่ได้ คิดอะไรก็คิดเป็นเรื่องเป็นราวไม่ได้ เพราะคิดได้เดียวเดียว ก็มีเรื่องอื่นมาหลุดลากลไป จึงไม่สามารถคิดอะไรเป็นขึ้นเป็นอันได้ ถ้ามีสมาธิก็จะคิดได้อย่างต่อเนื่องจนสำเร็จจุลวงได้ การเจริญปัญญาเพื่อตัดอุปาทาน จึงต้องมีสมาธิก่อน ถ้าไม่มีสมาธิจะตัดอุปาทานไม่ได้ จะไม่เห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ตลอดเวลา จะเห็นเป็นบางครั้งบางคราว ก็จะไม่มีการล้างพอกที่จะตัดอุปาทาน ตัดความยึดมั่นถือมั่นในร่างกาย ถ้าตัดไม่ได้ ความกลัวความเจ็บไข้ได้ป่วย กลัวความตายก็จะไม่หายไปจากใจ คนเราทุกคน ไม่มีใครไม่กลัวความแก่ ความเจ็บ ความตาย กลัวด้วยกันทั้งนั้น จะมากหรือน้อยเท่านั้นเอง ขึ้นอยู่ที่ปัญญา ถ้ามีปัญญามาก เห็นไตรลักษณ์มาก ก็จะมี ความกลัวน้อย ถ้ามีปัญญาน้อย เห็นไตรลักษณ์น้อย ก็จะมี ความกลัวมาก

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้**ทำสมาธิก่อน** ทำจิตใจให้สงบนิ่งเสียก่อน ให้รวมลงเป็นหนึ่ง เป็น**เอกัคคตารมณ์** เป็น**อุเบกขา** เพราะเมื่อจิตเป็นหนึ่ง เป็นอุเบกขาแล้ว เวลาถอนออกมา จะไม่มีอารมณ์ต่างๆมารบกวน ความโลภความโกรธความหลง จะไม่มารบกวน ถ้ามากก็ไม่รุนแรงเหมือนกับตอนที่ไม่มีสมาธิ ความโลภความโกรธความหลง จะมีความรุนแรงมาก มีความที่สูง จะคอยรบกวน คอยหลุดลากลจิตใจ ให้ไปทำตามคำสั่งของความโลภความโกรธความหลง จนไม่มีเวลาวาง ที่จะฟังเทศน์ฟังธรรม ที่จะเข้าวัดรักษาศีลปฏิบัติธรรม เพราะมัวแต่ไปหาความสุขจอมปลอม ความสุขที่ไม่แท้จริง คือลาภยศสรรเสริญสุขต่างๆนั่นเอง เราจึงต้องต่อสู้กับกิเลส ความโลภความโกรธความหลง ด้วย

การปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ทรงสอนให้เข้าวัดบ่อยๆ เข้าวัดอยู่เรื่อยๆ ให้ทำบุญทำทาน รักษาศีล ปฏิบัติธรรมอยู่เรื่อยๆ อย่าให้สิ่งอื่นมาเป็นข้ออ้างไม่ให้เราทำ ควรจะกำหนดเวลาแบ่งเวลาไว้เลย เพราะเราสามารถแบ่งเวลาได้ วันหนึ่งมีอยู่ถึง ๒๔ ชั่วโมง เราแบ่งเวลาไปหลับไปนอนได้ แบ่งเวลาไปทำงานเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องได้ เราก็ควรแบ่งเวลามาปฏิบัติกิจที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ปฏิบัติได้ แต่เราไม่แบ่งกันเท่านั้นเอง ส่วนใหญ่จะแบ่งเวลาให้กับกิเลสเสียมากกว่า แทนที่จะแบ่งเวลาให้กับธรรมะ กลับแบ่งเวลาให้กับกิเลส จึงไม่ค่อยได้พบกับสิ่งที่ดีที่ธรรมะจะให้กับเรา มักจะพบกับสิ่งที่กิเลสให้กับเรา คือความทุกข์ ความวุ่นวายใจ ความหวาดกลัวความแก่ ความเจ็บ ความตาย การพลัดพรากจากกัน

ต่อให้มีลาภยศสรรเสริญสุขมากเพียงไรก็ตาม ความกลัวก็จะไม่หมดไปจากจิตจากใจ กลับจะมีมากยิ่งขึ้น เพราะยังมีมากเท่าไร ก็ยิ่งรักยิ่งหวงมากขึ้นไปเท่านั้น ยิ่งมีความกลัวมากขึ้นไปเท่านั้น คนที่ไม่มีอะไร มักจะไม่ค่อยกลัว เพราะไม่มีอะไรจะต้องเสีย คนจนทุกข์น้อยกว่าคนรวย ในเรื่องของความหวาดกลัว คนรวยมีความหวาดกลัวมากกว่าคนจน เพราะคนจนไม่รู้จะไปกลัวอะไร สมบัติข้าวของเงินทองก็ไม่มี ไม่ต้องกลัวขโมย ไม่ต้องกลัวไฟ ไม่ต้องกลัวเศรษฐกิจจะตกต่ำ แต่คนที่มั่งมาก ยิ่งมีความหวาดกลัวมาก นอกจากมีธรรมะมีปัญญา ก็จะไม่หวาดกลัว มีมากน้อยเพียงไรก็จะไม่ยึดไม่ติด มีแต่จะเอาไปทำประโยชน์ เอาไปช่วยเหลือผู้อื่น เพราะไม่มีความจำเป็นกับตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่นก็ทำให้เกิดบุญเกิดกุศล เกิดความสุขขึ้นมาในจิตในใจ ทั้งของผู้รับและผู้ให้ เราจึงควรแบ่งเวลาให้ถูกต้อง สิ่งไหนที่จำเป็นต้องทำก็ทำ เช่นการทำมาหากินก็ต้องมีเวลาทำการหลับนอนก็ต้องมีเวลาหลับนอน การปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธเจ้าก็ต้องมีเวลาปฏิบัติ เพราะจำเป็นต่อจิตใจ แต่การไปเที่ยวไปดื่มไปกินไปเล่นไม่จำเป็น ไม่ได้ดี ไม่ได้กิน ไม่ได้เที่ยว ไม่ได้ดู ไม่ได้เล่นอะไรต่างๆ ก็ไม่ตาย ไม่มีผลเสียกับร่างกายหรือจิตใจเลย แต่เรากลับให้ความสนใจ ให้เวลากับสิ่งเหล่านี้มากจนเกินไป เป็นสิ่งที่ไม่ได้สร้างคุณสร้างประโยชน์ ไม่ได้สร้างความสุขความเจริญที่แท้จริงให้กับจิตใจ ถ้าปล่อยให้เวลาหมดไปกับการเที่ยว การเล่น การดู การฟังเรื่องบันเทิงต่างๆ ก็จะเสียเวลาไป ชีวิตที่

มีค่าก็จะหมดไป โดยไม่ได้สร้างความสุขความเจริญที่แท้จริง ที่จะติดกับใจไปเมื่อตายจากโลกนี้ไป จะไม่ได้ไปดีกว่าเก่า แต่จะแย่กว่าเก่า

จึงควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินตาม พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้แบ่งเวลาไว้สำหรับภารกิจนี้ อย่าให้สิ่งอื่นมาเป็นเหตุอ้างว่าไม่มีเวลาทำบุญ รักษาศีล ปฏิบัติธรรม เพราะจะขาดทุน ถูกกิเลสผูกความหลงหลอก เพราะความหลงจะให้ความสำคัญต่อการแสวงหาลาภยศสรรเสริญสุข มากกว่าการหาบุญหากุศลหาธรรม เราจึงต้องกำหนดตารางเอาไว้เลย แล้วปฏิบัติตามให้ได้ คอยติดตามดูว่าได้ทำตามที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ทำก็ต้องแก้ไข ไม่เช่นนั้นแล้วชีวิตจะตกต่ำไปเรื่อยๆ จะพบกับความทุกข์มากยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ ความสุขที่ได้จากสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ ก็จะน้อยลงไปเรื่อยๆ เพราะสังขารร่างกายจะแก่จะเจ็บไข้ได้ป่วยมากขึ้นไปเรื่อยๆ จะใกล้ความตายมากขึ้นไปเรื่อยๆ ความทุกข์ ความกังวล ความหวาดกลัวต่างๆ ก็จะมีมากขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้าเข้าหาพระธรรมคำสอน ศึกษาและปฏิบัติตาม ก็จะใกล้ความสุขความสบายใจมากขึ้นไปเรื่อยๆ จะห่างไกลจากความกลัวต่างๆ มากขึ้นไปเรื่อยๆ เพราะพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า จะทำให้ปล่อยวางได้ จะไม่หวาดกลัวกับอะไรทั้งสิ้น ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม จะไม่กระทบกระเทือนกับจิตใจ นี่คือผลที่เราจะได้รับ จากการศึกษ ฟังเทศน์ฟังธรรม และปฏิบัติตาม ไม่มีอะไรในโลกนี้ ที่จะทำให้จิตใจหลุดพ้นจากความทุกข์ ความหวาดกลัวต่างๆ ได้ มีแต่พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และการปฏิบัติตามเท่านั้น ไม่มีใครทำให้เราได้ ไม่มีใครช่วยเราได้ มีเราเท่านั้นที่จะทำให้เราได้ ช่วยเราได้ อย่าไปหวังพึ่งสิ่งอื่น อย่าไปหวังพึ่งใครทั้งนั้น เพราะพึ่งไม่ได้ มีบุญกุศลหรือธรรมะเท่านั้นที่พึ่งได้ ที่เราสร้างขึ้นมากลางใจ ที่จะปกป้องคุ้มครองดูแลรักษา ให้เราอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ท่ามกลางความแก่ ความเจ็บไข้ได้ป่วย ความตาย การพลัดพรากจากกัน จะไม่สามารถกระทบกระเทือนจิตใจได้เลย จึงควรให้ความสำคัญต่อการเข้าหาพระธรรมคำสอน ต่อการศึกษา ต่อการปฏิบัติ เพราะจะทำให้เราได้พบกับความสุขและความเจริญที่แท้จริง การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๓๒๒

ทางที่ถูกต้อง

๒๙ เมษายน ๒๕๕๐

การปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็น**ทางที่ถูกต้อง** ที่จะพาไปสู่จุดหมายปลายทางที่เราปรารถนา กัน ไปสู่ความสุขสุดยอด ที่ไม่มีวันเสื่อม ไม่มีวันหมด ไม่มี ความทุกข์ความวุ่นวายใจเจ็บป่นอยู่เลย มีทางนี้ทางเดียวเท่านั้น คือทางที่พระพุทธเจ้าได้ ทรงดำเนินไป แล้วนำเอามาสั่งสอนให้พวกเราได้รับรู้ ได้ปฏิบัติ ได้เดินตามกัน ถ้าไม่เดิน ตามพระพุทธเจ้า ก็จะไม่ได้อะไรกับสิ่งที่เราอยากจะได้ จะพบกับสิ่งที่ไม่อยากจะพบ คือ ความทุกข์ ความวุ่นวาย ความเดือดร้อน ความเศร้าโศกเสียใจ ที่พวกเรากำลังเผชิญกัน อยู่ที่เราสามารถทำให้หายไปหมดไปได้ ถ้าเดินตามทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เพราะ เป็น**ทางที่ถูกต้อง** ที่ดี ที่ประเสริฐ ที่ได้ทรงสัมผัสพิสูจน์แล้ว จนมีความแน่ใจว่าเป็นทางเดียว เท่านั้น เพราะทางอื่นๆก็เคยไปมาแล้ว ทางที่พวกเรา กำลังไปกันอยู่ ทางแห่งการหาเงินหา ทอง หาความสุขทางกามารมณ์ต่างๆ ความสุขที่ได้จากการได้เห็น ได้ยิน ได้ดมกลิ่น ได้ ลิ้มรส ได้สัมผัสกับกาย ที่ทรงเห็นว่าเป็นความสุขที่ไม่พอเพียง เพราะไม่อยู่ติดไปกับใจ เป็นความสุขในขณะที่ได้สัมผัส เมื่อผ่านไปแล้วก็ปล่อยใจให้อ้างว้างเปล่าเปลี่ยว เหมือนกับไม่ได้สัมผัสเลย จึงต้องสัมผัสอยู่เรื่อยๆ ต้องหาความสุขทางกามารมณ์อยู่เรื่อยๆ จนติดอมแงม ต้องเสพรูปเสียงกลิ่นรสโณสัมผัสพะ ถึงจะมีความสุข ถ้าไม่ได้เสพ ก็จะไม่เศร้าสร้อยหงอยเหงา ว้าเหว อ้างว้างเปล่าเปลี่ยว พระพุทธเจ้าทรงได้สัมผัสมาแล้ว ทรงเห็นแล้วว่าไม่ใช่ทาง จึงทรงเปลี่ยนทิศทาง แทนที่จะไปแสวงหาเงินหาทอง หาความสุขทางตาหูจมูกลิ้นกาย ก็หันกลับเข้ามาหาความสุขทางใจ จนได้พบกับความสุข สุดยอด ที่ไม่มีความทุกข์เจ็บป่นอยู่เลย ที่ไม่เสื่อมคลาย ที่อยู่ติดกับใจไปตลอดอนันต กาล จึงได้นำเอาทางนี้มาสอนพวกเรา ถ้าพวกเราอยากจะได้พบกับความสุขสุดยอด ที่ไม่มี การเสื่อมหายไป เราก็ต้องเดินตามทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน ที่มีจุดเริ่มต้นอยู่ที่ **ความเห็นที่ถูกต้อง**

พระพุทธเจ้าทรงสอนว่าความเห็นมีอยู่ ๒ ชนิดด้วยกันคือ ความเห็นที่ถูกกับความเห็นที่ผิด ความเห็นที่ถูกคือเห็นตามความจริง ความเห็นที่ผิดคือเห็นตรงกันข้ามกับความจริง เช่นเห็นสุนัขว่าเป็นแมว ถ้าเห็นสุนัขว่าเป็นสุนัข เห็นแมวว่าเป็นแมว ถึงจะเห็นถูก ความเห็นที่ถูกต้องที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เห็นก็คือ เห็นว่ามีนรกมีสวรรค์ มีบุญมีบาป บุญเป็นเหตุที่จะทำให้ขึ้นสวรรค์ บาปเป็นเหตุที่จะทำให้ตกนรก เห็นว่าเมื่อตายไปแล้วเราไม่สูญหมดไป ยังต้องไปเกิดใหม่ เพราะใจของเราเป็นสิ่งที่ไม่ตาย สิ่งที่ตายคือร่างกาย แต่ใจไม่ตาย ชีวิตของเราประกอบขึ้นด้วยกายและใจ กายมาจากดินน้ำลมไฟ มาจากอาหารที่เรารับประทาน เมื่อตายไปร่างกายก็คืนสู่ดินน้ำลมไฟ ใจก็เดินทางต่อไป ใจไม่ได้สูญ ไม่ได้หายไปไหน ถ้ามีบุญพาไปก็ได้ไปสวรรค์ ถ้ามีบาปพาไปก็ไปตกนรก เป็นความเห็นที่ถูกต้องตามหลักความจริง เพราะความจริงเป็นอย่างนั้นจริงๆ นรกมีจริง สวรรค์มีจริง นรกเกิดจากบาปที่ทำให้ใจร้อนรน ทุกข์วุ่นวายใจ สวรรค์เกิดจากบุญ ที่ทำให้ใจร่มเย็นเป็นสุข นรกและสวรรค์อยู่ในใจของเรา ทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่ มีร่างกายอยู่ และในขณะที่ไม่มีร่างกายแล้ว ในขณะที่มีชีวิตอยู่มีร่างกายอยู่ ใจเราก็ขึ้นสวรรค์ตกนรก อยู่เรื่อยๆ วันไหนเรามีความสุข เช่นวันนี้ได้มาทำบุญทำทาน ฟังเทศน์ฟังธรรม รักษาศีล ใจของเราก็มีความสุข ใจก็ขึ้นสวรรค์ วันไหนเราไปมีเรื่องมีราว ไปทำผิดศีล ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี ใจของเราก็จะทุกข์ หวาดกลัว ใจก็จะตกนรก ในขณะที่มีชีวิตอยู่ใจของเราจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ขึ้นสวรรค์ลงนรกอยู่เรื่อยๆ ขึ้นอยู่กับ การกระทำของเรา ที่จะสะสมไปเรื่อยๆ

ผลของบาปบุญที่เราได้รับในขณะที่มีชีวิตอยู่ เป็นเพียงหนังตัวอย่าง ยังไม่ใช่หนังจริง ที่จะเกิดขึ้นตอนที่ร่างกายตายไปแล้ว ตอนนั้นจะได้เจอนรกจริง จะได้เจอสวรรค์จริง เพราะจะเป็นนรกหรือสวรรค์ที่ยาวนาน ถ้าได้รับผลบุญก็จะอยู่ในสวรรค์นาน ถ้ารับผลบาปก็จะต้องตกนรกนาน ไม่เหมือนในขณะที่มีชีวิตอยู่ ที่ทุกข์หรือสุขเพียงไม่กี่วัน สลับกันไปเรื่อยๆ เป็นเหมือนหนังตัวอย่าง ยังไม่ใช่หนังจริง ที่มีแน่ๆ พอตายไปแล้วก็ต้องไปรับผลบุญในสวรรค์ รับผลบาปในนรกอย่างแน่นอน นี่คือการเห็นที่ถูกต้อง ที่เราควรปลูกฝัง ถ้ามีความเห็นที่ถูก ก็จะทำให้เราคิดถูก พูดถูก ทำถูก ที่จะทำให้เกิดผลดี ทำให้ใจเจริญ ให้ขึ้นสวรรค์ ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ไปในที่สุด ถ้าไม่มีความเห็นที่ถูกต้อง ก็จะไปปฏิเสธ

ความจริงที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เห็น จะไม่เชื่อว่ามีนรกมีสวรรค์ ไม่เชื่อว่าตายไปแล้ว
ต้องไปใช้บุญใช้กรรม ถ้าไม่เชื่อก็จะไม่คิดถูก ไม่พุดถูก ไม่ทำถูก จะคิดผิดพูดผิดทำผิด
จะคิดว่าไม่มีผลบุญผลบาปตามมา จะทำอะไรก็ได้ จะฆ่าใครก็ไม่ตกนรก เพราะไม่เชื่อว่า
มีนรก จะทำบุญทำความดีก็ไม่มีผลตามมาเช่นเดียวกัน ไม่ได้ขึ้นสวรรค์เพราะไม่มี
สวรรค์ ตายไปแล้วก็จบ ร่างกายกลายเป็นขี้เถ้าขี้ถ่านไป ไม่มีผู้ไปใช้เวรใช้กรรมไปเสวย
บุญ ถ้าคิดอย่างนี้ก็จะทำตามความอยาก ตามความชอบ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะไปชอบในสิ่งที่ไม่ดี
เพราะมีกิเลสคือความหลงคอยผลักดัน ที่ชอบแต่สิ่งที่ไม่ดี ชอบกิน ชอบดื่ม ชอบ
เที่ยว ชอบเล่น ชอบใช้เงิน แต่ไม่ชอบหาเงิน ไม่ชอบเรียนหนังสือ ไม่ชอบทำงาน

ถ้าปล่อยให้ทำไปตามความชอบของกิเลส ก็จะพาให้ไปทำผิดศีล ทำผิดกฎหมาย ไปพบกับ
ปัญหาต่างๆ จนไม่สามารถแก้ไขได้ ก็ต้องแก้ด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง ไปฆ่าผู้อื่น แล้วก็
กลับมาฆ่าตนเอง เพราะเวลาที่อยากได้อะไรก็ต้องไปทำผิดกฎหมาย ไปจี้ ไปปล้น
ธนาคาร ปล้นร้านทอง ถ้ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ต้องต่อสู้กัน ก็ต้องถูกยิงตายไป หรือไปยิง
เขาตาย ก็ต้องหลบหนี จนกว่าจะถูกจับหรือถูกฆ่าไป เพราะคิดผิด คิดไม่ถูก คิดว่าทำ
อะไรตามความอยาก ตามความต้องการแล้ว จะมีความสุข แต่หาว่าทำอะไรมาเหนื่อย
เพียงไรก็ไม่ได้ความสุข ได้เพียงเดี๋ยวเดียว แล้วก็จางหายไปเหมือนควันไฟ ไม่ได้อยู่
ติดกับจิตใจไปตลอด ไม่ทำให้หิวพอ ต้องหาอยู่เรื่อยๆ ต้องทำอยู่เรื่อยๆ ถ้าทำด้วยการ
เบียดเบียนผู้อื่น ความทุกข์ก็จะเป็นผลตามมา ในขณะที่มีชีวิตอยู่ก็มีแต่ความทุกข์
วุ่นวายใจ มีปัญหาต่างๆ เมื่อตายไปก็ต้องไปตกนรก จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ไม่สำคัญ เพราะ
ความจริงไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือไม่เชื่อ ความจริงขึ้นอยู่กับการกระทำ เหมือนกับ
ไม่เชื่อว่าไฟร้อน ถ้าเอามือไปจับไฟ ไฟก็จะเผามืออย่างแน่นอน ไม่ได้อยู่ที่ไม่เชื่อแล้วจะ
ทำให้ไฟไม่เผามือ ไม่ได้เป็นอย่างนั้น ไปจับของร้อนก็ต้องร้อน ไปจับของเย็นก็ต้องเย็น
บุญก็เป็นเหมือนของเย็น ทำบุญก็ทำให้ใจเย็น มีความสุข บาปก็เป็นเหมือนของร้อน ทำ
บาปแล้วก็จะทำให้ทุกข์ใจร้อนใจ จึงต้องสร้างความเห็นที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นในใจของเรา
ได้ยินได้ฟังแล้วจะเชื่อหรือไม่ก็อยู่ที่ตัวเรา ถ้าเชื่อแล้วนำเอาไปคิดอยู่เรื่อยๆ เพื่อไม่ให้
ลืม เวลาจะทำอะไรตามความอยากของกิเลส จะได้มีเบรค มีธรรมะคอยยับยั้ง

ถ้ามีเงินไม่พอใช้ ก็ไม่ไปกู้ยืม เพราะพระพุทธเจ้าทรงสอนว่าการมีหนี้สินเป็นทุกข์ จะต้องกังวลกับการหาเงินมาใช้หนี้ ถ้าใช้หนี้ไม่ได้ก็ต้องลำบาก จะต้องถูกจับเข้าคุกเข้าตะราง ถูกทำร้าย ถ้ามีความอดกลั้น เวลาอยากจะได้อะไร อยากจะทำอะไร ถ้าไม่มีเงินพอ ก็ไม่ทำ ไม่ไปเอามา อยู่เฉยๆก็มีความสุขได้เหมือนกัน ไม่เห็นจะต้องมีอะไรเลย ถ้าไม่มีความเห็นที่ถูกต้อง พออยากได้อะไรขึ้นมา ก็ต้องดิ้นรนหามาให้ได้ ไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา ถ้าไปกู้หนี้ยืมสินก็จะทุกข์กับการใช้หนี้ ถ้ากู้ไม่ได้ก็ต้องไปขโมย ก็จะถูกจับเข้าคุกเข้าตะราง สิ่งที่ได้มาไม่ช่วยให้เราพ้นจากความทุกข์ความวุ่นวายใจได้ แต่การหักห้ามยับยั้งจิตใจ ไม่ให้คิด ใ้พูด ใ้ทำ ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ที่จะช่วยเราได้ เพราะผลที่ไม่ดีก็จะไม่เกิดขึ้นมา จะไม่มีปัญหาอะไรกับใคร ใจของเราไม่ต้องการอะไรเลย เพียงแต่ถูกความหลงหลอกใ้อยากได้สิ่งนั้น อยากมีสิ่งนี้ มีแล้วก็ไม่ใ้ทำให้ใจเสขวิโสขึ้นมา ไม่ใ้ทำให้หายอยาก แต่กลับเพิ่มความอยากใ้มีมากยิ่งขึ้นไปอีก ทำให้หยุดความอยาก ยากยิ่งขึ้นไปอีก ถ้าหักห้ามระงับความอยากได้ ความอยากก็จะเบาลงไป จะเห็นว่าอยู่เฉยๆก็อยู่ได้ ไม่ต้องทำตามความอยาก ก็มีมีความสุขได้ เพราะการชนะความอยากนี้เลย จะทำให้ใจสงบมีความสุข ไม่ต้องไปหาความสุขจากสิ่งใด ไม่เช่นนั้นแล้วพระพุทธเจ้ากับพระอรหันต์ทั้งหลายก็จะปรากฏขึ้นมาไม่ได้ เพราะจะต้องอยู่เหมือนกับพวกเรายู่เฉยๆ ไม่ได้ ต้องมีนั่นมีนี่ ต้องทำนั่นต้องทำนี่ถึงจะมีความสุข ทำไปแล้วก็ต้องทำอยู่เรื่อยๆ ถ้าไม่ได้ทำก็จะหงุดหงิด เศร้าสร้อยหงอยเหงา เพราะการทำตามความอยาก ไม่ใ้ทำให้เราพบกับความสุขความพอ แต่การฝืนความอยาก การต่อสู้กับความอยาก การชนะความอยากเท่านั้น ที่จะทำให้เราใ้พบกับความสุข ความอิมความพอ ดังที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้พบกัน เพราะมีความเห็นที่ถูกต้อง เห็นว่าการคิดดีพูดดีทำดีเท่านั้น ที่จะทำให้สุขใจ ทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์

เมื่อมีความเห็นที่ถูกต้องก็จะทำในสิ่งทีถูกต้อง แทนที่จะไปหาเงินหาทอง หาความสุขทางตาหูจมูกลิ้นกาย ก็มาหาความสุขทางใจ ด้วยการบริจาคทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทองต่างๆ ที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ เก็บไว้เท่าที่จำเป็น ถ้าจะออกบวชก็ไม่ต้องเก็บอะไรไว้เลย เพราะเวลาบวชแล้วจะมีคนอื่นคอยดูแลในเรื่องปัจจัย ๔ อาหารก็บิณฑบาต จีวรก็มีคนถวายใ้ใส่ กุฎีก็มีคนสร้างใ้อยู่ ยารักษาโรคก็มีคนถวายใ้ตลอดเวลา ไม่

จำเป็นจะต้องมีสมบัติอะไร สละไปได้หมด บริจาคไปได้หมด จะได้สร้างความดีให้มีมาก
ยิ่งขึ้นไป ด้วยการรักษาศีล รักษาได้มากเท่าไร ก็จะทำให้เป็นคนดีมากขึ้นไปเท่านั้น เมื่อ
มีศีลก็就会有ความสุขเพิ่มขึ้น มีเรื่องเดือดร้อนวุ่นวายใจน้อยลง ต่างกับคนที่ไม่รักษา
ศีล ที่จะมีปัญหาต่างๆตามมาอย่างไม่รู้จักจบจักสิ้น นอกจากรักษาศีลแล้วก็ได้ปฏิบัติ
ธรรม นั่งสมาธิ ทำจิตใจให้สงบ มีความสุขความเยือกเย็น มีความอิมมีความพอ ที่
มากกว่าการเสียสละบริจาคทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทอง มากกว่าการรักษาศีล เป็น
ความสุขที่สูงขึ้น มีน้ำหนักมากขึ้น ถ้าเป็นธนบัตรก็เป็นใบละ ๕๐๐ ไม่ใช่ใบละ ๒๐ ใบ
ละ ๑๐๐ แต่เป็นใบละ ๕๐๐ แต่ยังไม่เป็นความสุขที่สูงที่สุด ยังไม่เป็นธนบัตรใบละ
๑,๐๐๐ ถ้าอยากจะได้ความสุขที่สูงกว่านี้อีก ก็ต้องเจริญธรรมที่สูงขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง
เรียกว่าวิปัสสนา หรือการเจริญปัญญา ต้องพิจารณาให้เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้
รวมทั้งร่างกายของเราและของผู้อื่น เป็นสิ่งที่ไม่เที่ยงแท้แน่นอน มีเกิดมีดับเป็นธรรมดา
เกิดมาแล้วต้องแก่ต้องเจ็บต้องตาย ถ้ายึดติดกับร่างกายก็就会有ทุกข์ ถ้ายึดติดก็
จะต้องทุกข์กับสิ่งที่ยึดติด ต้องเศร้าโศกเสียใจเวลาจากกันไป ขณะที่ยังไม่จากกัน เราก็ค
ต้องห่วงกังวลว่าจะจากไปเมื่อไร

ถ้าไม่ยึดไม่ติด ยอมรับความจริง ว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยงแท้แน่นอนจะต้องจากกันไป
สักวันหนึ่ง ก็พร้อมที่จะจากกัน ก็จะไม่ทุกข์ เพราะเห็นว่าไม่ได้เป็นสมบัติที่แท้จริงของ
เรา เห็นว่าร่างกายไม่ใช่ตัวเรา ถ้าเป็นตัวเราก็ต้องอยู่กับเราไปตลอด เป็นเหมือนเสื้อผ้าที่
สวมใส่ ไม่ได้เป็นของเราอย่างแท้จริง พอขาดก็ต้องทิ้งไป ถ้าพิจารณาว่าทุกสิ่งทุกอย่าง
ในโลกนี้ ไม่เที่ยงแท้แน่นอน เป็นทุกข์ ไม่ใช่สมบัติของเรา ไม่ใช่ตัวเรา ก็จะไม่ยึดติด จะ
ปล่อยวาง จะไม่เดือดร้อนกับอะไรทั้งนั้น ใจจะสงบ มีความสุขท่ามกลางความแก่ความ
เจ็บความตาย ท่ามกลางการพลัดพรากจากกัน จะไม่ทุกข์เลย นี่คือนิเวศน์สุขระดับสูงสุด
ถ้าเป็นธนบัตรก็เป็นธนบัตรใบละ ๑,๐๐๐ เป็นความสุขที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันต
สาวกได้บรรลุถึง แล้วนำเอามาสอนพวกเรา เพราะอยากให้พวกเราพบกับความสุขแบบนี้
บ้าง ถ้าอยากได้ก็ต้องเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เพื่อจะได้มีความเห็นที่ถูกต้อง
ว่านรกมีจริง สวรรค์มีจริง บุญมีจริง บาปมีจริง การเวียนว่ายตายเกิดมีจริง จะได้คิดดี
พูดดีทำดี จะได้พบกับสิ่งที่พระพุทธเจ้าได้พบอย่างแน่นอน นี่คือนิเวศน์ที่พระพุทธเจ้าทรง

สอนให้เราเดิน พยายามเดินตามไปเถิด ถึงแม้จะยากลำบากในเมืองต้นก็เป็นเพราะไม่
ถนัด เราถนัดแต่หาเงินหาทอง หาความสุขทางตาหูจมูกลิ้นกาย พอต้องนั่งหลับตาทำ
จิตใจให้สงบก็เลยรู้สึกว่ายาก พอต้องเสียสละบริจาคเงินทองข้าวต่างๆ ก็ารู้สึกว่ายาก
ถ้าทำไปจนเห็นผล ก็ารู้สึกว่าง่าย จะเห็นว่าดีกว่าเก็บสิ่งต่างๆไว้ ดีกว่าความสุขที่ได้จาก
การไปดูไปดื่มไปเที่ยวไปเล่น เป็นความสุขที่ดีที่เลิศที่ประเสริฐ ไม่มีความทุกข์เจ็บป่นอยู่
เลย การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้